

การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์
และ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นายณรงค์ สุทธิรักษ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3748-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION NETWORKING OF INVESTORS, BROKERS AND EXECUTIVES
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Mr.Narong Sutthiruks

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Art

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-3748-3

นายณรงค สุทธิรักษ์ : การจับกลุ่มเครือข่ายของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (INFORMATION NETWORKING OF INVESTORS, BROKERS AND EXECUTIVES) อ. ทีปรีक्षा : ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุตบรรทัด, จำนวนหน้า 118 หน้า. ISBN 974-17-3748-3.

การวิจัยเรื่อง การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของ นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้นภายหลังจากเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ด้วยข้อจำกัดของสื่อที่มีอยู่ในห้องค้าหลักทรัพย์

กระทั่งนำไปสู่การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจ โดยอาศัยทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร และแนวคิดทางด้านสังคมสารสนเทศ และทฤษฎีสังคมเครือข่าย

ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับทั้งบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวก และกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวก โดยมีผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและอย่างอื่นเป็นวัตถุประสงค์หลัก กระทั่งกลายเป็นเครือข่ายทางข่าวสารที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม สถานภาพทางสังคม มูลค่าการลงทุน ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับตลาดหุ้น ตลอดจนจนพฤติกรรมส่วนบุคคล ได้ก่อให้เกิดการกำหนดรูปแบบการสื่อสารในเครือข่ายขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสมาชิกในเครือข่ายได้ในระดับที่น่าพอใจ

ภาควิชา..... ลายมือชื่อนิติ.....
 สาขาวิชา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#4485211628 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: NETWORKING / INVESTORS, / BROKERS / STOCK / THE STOCK EXCHANGE

Mr.Narong Sutthiruks : INFORMATION NETWORKING OF INVESTORS,
BROKERS AND EXECUTIVESIN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ( ) THESIS
ADVISOR : Prof. Sukanya Sudbanthad, , 118 pp. ISBN 974-17-3748-3.

The principal purpose of this study is to investigate communication pattern within stock exchange of Thailand. Based on extensive literature review on information seeker theory, network society theory and information society concept, this study emphasizes on how stock-related information flows between investors, brokers and stock market executive managers. In doing this, the study covers communication process within trading room in stock exchange of Thailand and extend to the formation of network communication

This study reveals that various communication patterns between investors; brokers and managers of Thailand stock exchange can be found within and outside “group” according to their interest. Furthermore, observation demonstrates that various factors include, social status; capital investment; stock market knowledge; and individual behavior, are lead to the formation of communication pattern.

Department.JOURNALISM..... Student’s signature.....

Field of study JOURNALISM..... Advisor’s signature.....

Academic year 2003 Co-advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ไม่ได้เป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้ที่ย้ายมาอยู่หอพักมหาวิทยาลัยมาแล้วเกือบ 20 ปีจะหวนกลับไปเข้าห้องเรียนอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะกับผู้ที่ต้องใช้เวลาทำมาหาเลี้ยงชีพเกินวันละ 12 ชั่วโมง แต่ก็ไม่ได้ยากจนเกินไปหากมีความตั้งใจเป็นทุน และมองความสำเร็จเป็นรางวัล

ซึ่งหากจะบอกว่า เป็นเพราะวาระซ่อนเร้นของสังคมไทยที่มีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบัน กระทั่งหลายคนต้องคิดค้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งที่เชื่อว่าดีที่สุดให้กับตัวเอง และการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีคือ สิ่งที่ดีที่สุดสิ่งหนึ่งสำหรับผู้วิจัย ภายหลังจากที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ว่า ปลายทางของอาชีพคนข่าวอยู่ตรงไหน

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าขอขอบคุณความสำเร็จทั้งหมดที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ ให้กับ มารดา-บิดา ที่ได้ร่วมกันแนะนำพร่ำสอนและชี้ทางที่ดีที่สุดให้กับข้าพเจ้าเสมอมา ตลอดจนคุณครู-อาจารย์ ที่ให้ความรู้และการศึกษาแก่ข้าพเจ้าอย่างไม่รู้ลี้กเปื้อนหน่าย

ณรงค์ สุทธิรักษ์

กันยายน 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช

บทที่

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 การสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	4
1.3 ปัญหานำการวิจัย.....	13
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	14
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.1 การแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking)	15
2.2 แนวคิดสังคมสารสนเทศ (Information Society)	18
2.2.1 กระบวนการติดต่อสื่อสาร (The communication process)	22
2.2.2 เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร (Communication network)	25
2.2.3 มิติทางสารสนเทศ (Information Dimension).....	30
2.3 ทฤษฎีสังคมเครือข่าย (Network society).....	34
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
2.5 นิยามศัพท์.....	42
2.6 กรอบแนวคิดงานวิจัย (Conceptual Framework)	44
3. ระเบียบวิธีวิจัย	46
3.1 วิธีการวิจัย.....	46
3.1.1 วิเคราะห์เอกสาร.....	46

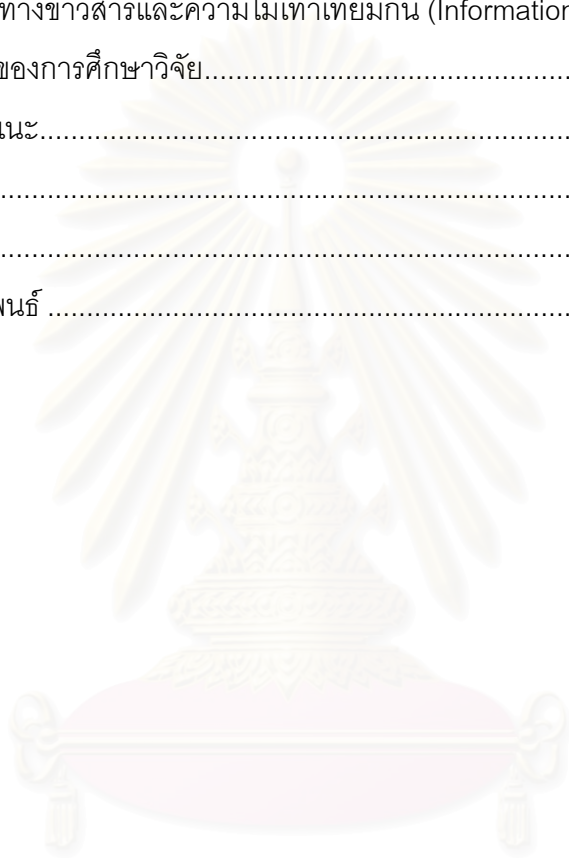
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1.2 การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (Depth Interview)	46
3.1.3 สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม	47
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	47
3.3.2 Coding Sheet	49
3.3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้	49
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	49
3.5 ข้อจำกัดในการวิจัย	50
4. ผลการศึกษา.....	51
4.1 สังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม.....	52
4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	54
4.2.1 การเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข่าวสาร	55
4.2.2 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร (Information networking).....	60
4.2.3 การจับกลุ่มเครือข่ายภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจ	70
5. สรุปผลการศึกษา.....	76
5.1 การแสวงหาข่าวสาร	76
5.2 เครือข่ายทางข่าวสาร.....	79
5.2.1 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวก	84
5.2.2 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารข้ามกลุ่มพวก.....	85
5.3 ผลจากบริบททางเศรษฐกิจและบริบททางสังคม.....	86
5.4 โครงสร้างเครือข่ายทางข่าวสาร.....	92
5.4.1 กระบวนการประกอบสร้างเครือข่าย.....	93
5.4.2 รูปแบบและโครงสร้างระบบเครือข่าย.....	99
5.5 ข้อกำหนดรูปแบบ (Pattern) การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร	102
5.5.1 การกำกับดูแลการซื้อ-ขายหลักทรัพย์.....	102
5.5.2 การกำกับดูแลการสื่อสาร	103

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.5.3 อุปสงค์ทางด้านข่าวสารของนักลงทุน	104
5.5.4 ช่องว่างทางข่าวสารและความไม่เท่าเทียมกัน (Information Gap and Inequity) ..	106
5.6 ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย.....	107
5.7 ข้อเสนอแนะ.....	107
รายการอ้างอิง.....	108
ภาคผนวก.....	112
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	118

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand) คือ สถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่เป็นตลาดหุ้น หรือ ศูนย์กลางซื้อขายหลักทรัพย์รวมในรูปของหน่วยงาน ที่มีได้มุ่งหวังกำไรมาแบ่งปันกัน แต่จะทำหน้าที่กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปด้วยความมีระเบียบคล่องตัว ยุติธรรม อันจะสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน และยังผลให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชนไปลงทุนในกิจการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

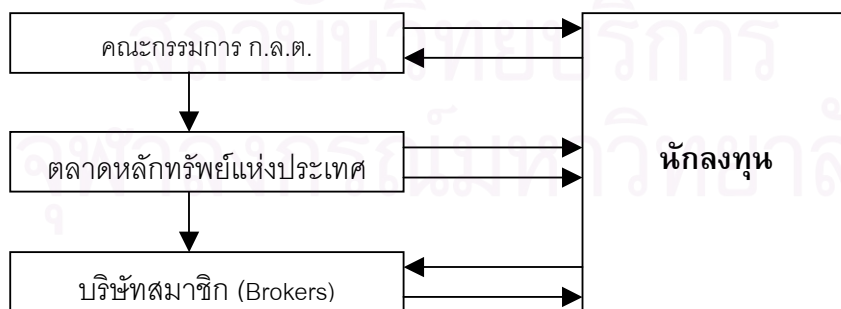
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มเปิดทำการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงแปลงสภาพเป็นนิติบุคคล และสถาบัน ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ คณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดย พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยคณะกรรมการ ก.ล.ต. จะทำหน้าที่วางนโยบายกำกับดูแลในเรื่องการออกหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์การซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ รวมถึงการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ และการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ขณะที่ในส่วนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ก็จะมีกรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ เป็นตัวแทนของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในฐานะผู้บริหาร โดยจะรับนโยบายจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. ไปดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายนั้นๆ รวมทั้งบริหารกิจการตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะดำเนินการโดยบริษัทสมาชิก (Broker) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้เป็นตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยบริษัทสมาชิกเหล่านี้จะมีพนักงานทางด้านการตลาด หรือ Marketing officer ซึ่งเป็นบุคคลได้รับใบอนุญาตให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนค้าหลักทรัพย์ได้ตามกฎหมาย จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ Trader ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ระหว่างการขอใบอนุญาตเป็นตัวแทนค้าหลักทรัพย์ตาม

กฎหมายจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสิทธิการซื้อ-ขายหุ้นของนายหน้าค้าหลักทรัพย์จะเกิดขึ้นได้เฉพาะกรณีที่มีคำสั่งซื้อ-ขายจากนักลงทุน (Investor) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เท่านั้น

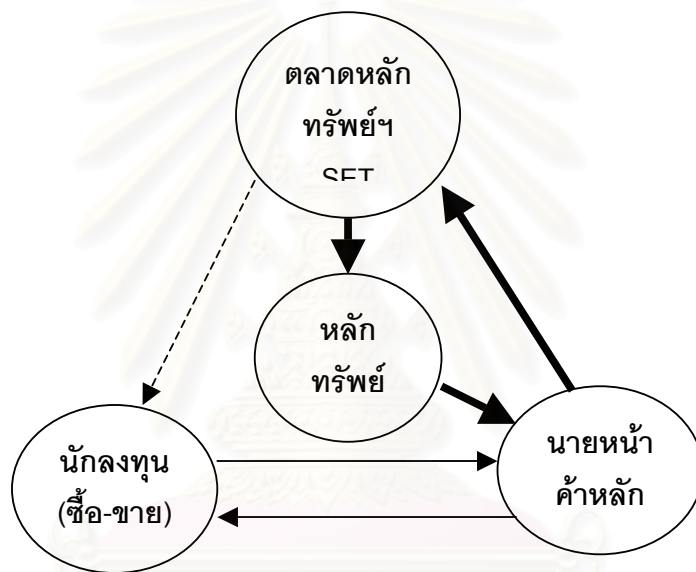
นักลงทุน (Investor) คือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของตลาดหลักทรัพย์ แบ่งออกเป็นบุคคลธรรมดา ประชาชนทั่วไป และนิติบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศ นักลงทุน โดยปรกติแล้วจะมีการแยกออกเป็น 2 กลุ่มคือ นักลงทุนระยะสั้น หรือ นักเก็งกำไร นักลงทุนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง หวังผลกำไรจากหลักทรัพย์ในช่วงสั้น มักไม่คำนึงถึงเงินปันผลที่ได้รับ และอาจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในวันเดียวกันได้ หากมีกำไรจากราคาหุ้นที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่นักลงทุนระยะยาวจะมุ่งหวังผลตอบแทนในระยะยาวอันได้แก่ ดอกเบี้ย เงินปันผล รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ ของหุ้น เช่น หุ้นเพิ่มทุน ตลอดจนกำไรจากการขายหลักทรัพย์ด้วย (วรรณมน เสาวคนธ์เสถียร : การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยหนังสือพิมพ์, 2539)

หากแต่ในทางปฏิบัติจริงนั้น นักลงทุน 1 คนจะเป็นทั้งนักลงทุนระยะสั้น และนักลงทุนระยะยาว แล้วแต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และความเคลื่อนไหวของนักลงทุนรายอื่นๆ ในตลาดหลักทรัพย์เป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจาก “หลัก” ของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ การหาแสวงหากำไรจากการลงทุน ดังนั้นนักลงทุนย่อมต้องทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้มาซึ่งผลกำไร ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขการลงทุนที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงมีสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อกันดังนี้คือ

สัมพันธ์ภาพระหว่างนักลงทุนกับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ฯ และนายหน้าค้าหลักทรัพย์

ส่วนการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือ ที่นิยมเรียกกันว่า “หุ้น” ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นสินค้าที่มีอยู่ในตลาด(หลักทรัพย์)นั้น จะดำเนินการซื้อ-ขายได้ ก็ต่อเมื่อผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ (Broker) เท่านั้น โดยบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ (Broker) ทำหน้าที่เป็นตัวแทน หรือนายหน้าค้าหลักทรัพย์ซื้อ-ขายหลักทรัพย์ ให้แก่นักลงทุนทั่วไป และจะได้รับค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน ทั้งนี้ข้อกำหนดการซื้อขาย ที่ให้กระทำได้เฉพาะบริษัทสมาชิก (Broker) ก็เพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อยสะดวกแก่การควบคุม ดูแลของตลาดหลักทรัพย์

กระบวนการและขั้นตอนการซื้อขายหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ด้วยการดำรงสถานะและบทบาทของเครื่องมือทางการเงินในภาคธุรกิจที่ชัดเจน โดยเฉพาะในการสนับสนุนการระดมทุนระยะยาวแก่ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ มาตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี ประกอบกับภาวะการขยายตัวทางธุรกิจด้านการเงินอย่างกว้างขวางของประเทศไทย รวมทั้งความเชื่อมั่นที่มีต่อแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงถือเป็นโอกาส และทางเลือกหนึ่งของการลงทุนที่จะนำมาซึ่งผลตอบแทนที่คุ้มค่า แต่การลงทุนจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากนักลงทุนขาดซึ่งข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วฉับไว และถูกต้องแม่นยำ

1.2 การสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สิทธิพร ตันปัทมดิลก (2539) กล่าวไว้ในงานวิจัยชื่อ “การคัดเลือกข่าวสารของนักวิเคราะห์ในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ถึงการตัดสินใจลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์ว่า ความสำคัญของการตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ก่อนการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ทั้งข้อมูลของภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ ข่าวสารทางการเมือง ข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรม และข้อมูลเฉพาะของหลักทรัพย์ที่นักลงทุนสนใจเป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนเป็นไปได้อย่างรอบคอบช่วยให้สามารถลดความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง

นอกจากนั้นในการค้นหาหลักทรัพย์ที่จะลงทุนให้ได้ผลดีนั้น นักลงทุนต้องเป็นผู้ที่ตื่นตัวในการรับข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่า ข่าวสาร หรือเหตุการณ์นั้น จะกระทบอย่างไรต่อเศรษฐกิจ การเงิน และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยผลกระทบที่ว่า จะส่งผลต่อราคาหุ้นโดยตรง และจำเป็นต้องมีเครือข่ายการสื่อสารอันทรงประสิทธิภาพ เพื่อการแลกเปลี่ยน และ/หรือยืนยันข่าวสารที่ถูกต้องอีกด้วย

ทั้งนี้หากจะยกตัวอย่างในสิ่งที่ “สิทธิพร ตันปัทมดิลก” กล่าวไว้ให้เห็นเป็นรูปธรรมก็คือ ตัวอย่างเช่น เมื่อตัวเลขเงินเพื่อเพิ่มสูงขึ้น สินค้าทุกรายการปรับเพิ่มราคา รวมทั้ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปมาม่า ที่มีบริษัท ไทยเพรสซิเด้นท์ ฟู้ด จำกัด (มหาชน) หรือ TF เป็นเจ้าของ และ TF เป็นบริษัทจดทะเบียนขายหุ้นอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีกำไรที่ลดลง เนื่องจากต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น เหตุการณ์ต่อมาคือ มาม่า ทนกับภาวะกำไรที่ลดลงไม่ไหว จึงตัดสินใจปรับราคาขายจากซองละ 4 บาท เป็น 4.50 บาท วันที่ประกาศขึ้นราคา กำไรของมามายังไม่มา ต้องรออีกหลายเดือน แต่นักลงทุนต้องรู้แล้วว่า ในที่สุดกำไรของ TF ก็ต้องขึ้น เพราะการปรับขึ้นราคามาม่าจากซองละ 4 บาท เป็นซองละ 4.50 บาทนั้น เท่ากับปรับเพิ่มราคาขึ้นถึง 12.5% หรือถ้าจะให้เห็นตัวเลขชัดๆ ก็นำจำนวนซองมาม่าที่ขายได้ในแต่ละวัน ซึ่งก็หาดูได้จากรายงานประจำปีของ TF แล้วคูณด้วย 50 สตางค์ นักลงทุนจะทราบว่า มาม่า จะได้กำไรเพิ่มขนาดไหนสำหรับการขายในแต่ละวัน นักลงทุนจึงต้องให้ความสนใจหลักทรัพย์ของ TF

หรืออย่างกรณีเหตุการณ์ในต่างประเทศ ก็สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจได้ด้วย เช่น สงครามที่เกิดขึ้นในตะวันออกกลาง หรือ “สงครามอ่าว” เมื่อปี พ.ศ. 2530-2531 นั้น ทำให้ราคา

น้ำมันในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้น นักลงทุนจำเป็นต้องหาข่าวสารว่า ธุรกิจใดจะเสียประโยชน์ และธุรกิจใดจะได้ประโยชน์ จากสถานการณ์ดังกล่าว เช่น ธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ใช้ น้ำมันเป็นปัจจัยหลักในการผลิตอย่าง เช่น ปูนซีเมนต์, กระจก การขนส่งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ จะต้องถูกกระทบคือ ต้นทุนในการดำเนินงานสูงขึ้น ขณะที่บริษัทที่ผลิตเชื้อเพลิง เช่น บริษัทขุด ค้นหา และมีป้อน้ำมัน ต้องได้ประโยชน์จากความสามารถในการขายสินค้าได้สูงขึ้น เช่นเดียวกับผู้ผลิตถ่านหิน ที่โครงสร้างของราคาขึ้นลงตามราคาน้ำมัน แต่บริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันคงไม่ได้ประโยชน์ เพราะถึงราคาจำหน่ายจะดีขึ้น แต่ต้นทุนน้ำมันก็เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ ดังนั้นกำไรต่อหน่วยจึงไม่น่าจะเพิ่ม (ยกเว้นในรายที่มีสต็อกอยู่มาก) และยังคงอาจเสียประโยชน์ เนื่องจากผู้บริโภคใช้น้ำมันน้อยลงทำให้ตัวเลขการจำหน่ายลดลงตามไปด้วย

“ในวงการตลาดหุ้น ข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด” (อยากอ้วน : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, พิมพ์ครั้งแรก, พฤษภาคม 2544)

“นักลงทุนฯ ต้องรู้จักธรรมชาติของหุ้นแต่ละกลุ่มว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งต้องรู้ด้วยว่า ตลาดหุ้นบ้านเรานั้น เป็นตลาดเก็งกำไร เหมือนกับตลาดหุ้นฮ่องกง และได้หวั่น ดังนั้นข้อมูลทีมาก ถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็ว จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการลงทุน ไม่เช่นนั้นอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้” (วีระชัย ครองสามสี ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์หลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ ทรินิตี้ วัฒนา จำกัด (มหาชน) : รายการเล่นกับเงิน สถานีวิทยุ FM 96.5 MHz , วันที่ 5 มิถุนายน 2545)

สิ่งที่ “วีระชัย ครองสามสี” กล่าวไว้นั้น แม้จะไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารไว้อย่างชัดเจน แต่การกล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลที่เขาพยายามตอกย้ำว่า ต้อง(มีปริมาณ)มาก ต้องถูกต้อง ต้องแม่นยำ และต้องรวดเร็ว นั้น เท่ากับเป็นการยืนยันว่า ระบบเครือข่ายของนักลงทุน โดยเฉพาะเครือข่ายทางด้านข่าวสาร และข้อมูลนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้หมายความรวมถึงนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่จำเป็นต้องมีเครือข่ายดังกล่าว สำหรับการแนะนำนักลงทุนให้ลงทุนในหุ้นได้อย่างถูกต้อง หรือ จำเป็นต้องมีไว้สำหรับการตัดสินใจในการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้จากการศึกษาของ ซลลดา เสริมนิภารัตน์ (2534) พบว่า นักลงทุนต้องการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยกัน 5 ประเภท คือ บทความวิจารณ์หุ้น แนวโน้มดัชนีราคาหุ้น ความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น สรุปข้อสนเทศของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ และภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นเป็นข่าวสารที่นักลงทุนให้ความสำคัญมากที่สุด

ดังนั้นตลอดเวลาที่ผ่านมา ข่าวสารความเคลื่อนไหวที่อาจส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้รับความสนใจ และมีการนำเสนอสู่สาธารณชนในแง่มุมต่าง ๆ ผ่านสื่อมวลชน รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล ซึ่งสามารถแยกแยะได้ดังนี้คือ

สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ ซึ่งทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารได้ในปริมาณมากไปสู่สาธารณชน และทรงอิทธิพลกระทันหันก่อให้เกิดการตัดสินใจจากเนื้อหาข่าวของหนังสือพิมพ์ได้นั้น ย่อมมีผลกระทบต่อนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ค่อนข้างสูง เนื่องจากอิทธิพลของข้อมูลข่าวสารในสื่อสิ่งพิมพ์มีผลต่อการโน้มน้าวใจ หรือสร้างทัศนคติต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มาก โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในแง่มุมของผลกำไรและการขาดทุน รวมทั้งความเคลื่อนไหวของ “สินค้า” หรือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ตามแนวทฤษฎีสื่อสารมวลชนนั้นถือว่า สื่อมวลชนสามารถมีอิทธิพลและผลกระทบต่อสังคมรวมทั้งมนุษย์ในสังคมได้ เนื้อหาจากสื่อมวลชนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ด้านความรู้สึก (Affective effect) ความคิด (Cognitive effect) และมีผลต่อพฤติกรรมที่จะแสดงออก (Behavioral effect) โดยผ่านการนำเสนอที่มุ่งโน้มน้าวใจหรือมุ่งจะนำเสนอข่าวสารเพื่อการตัดสินใจเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นทฤษฎีการสื่อสาร แบบจำลองของ Hypodermic-needle Model หรือ ทฤษฎีเข็มฉีดยา ซึ่งเป็นแบบจำลองที่เก่าแก่ ก็ได้มีการกล่าวถึงสื่อมวลชนว่า เป็นเครื่องมือที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ และแนวคิดนี้มีมาแล้วหลายทศวรรษ เมื่อผลวิจัยการสื่อสารมวลชนเริ่มต้นในระยะแรก นักวิจัยเชื่อว่า สื่อสารมวลชน มีความสามารถที่จะส่งผลกระทบต่อโดยตรงถึงผู้รับได้อย่างรวดเร็ว

เร็ว กว้างขวาง การสื่อสารเสมือนกับเป็นเรื่องระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเท่านั้น (One to One Relationship) โดยไม่มีตัวแปรแทรกซ้อนเข้าไปยุ่งเกี่ยวปะปน จนทำให้เกิดผลกระทบด้านอื่นๆ (William E.Francois, 1979 : 10)

แต่เนื่องจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนมาก และมีความหลากหลายในแต่ ละวันทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงจำเป็นที่จะต้องใช้วิจรรณญาณในการคัดเลือกข้อมูลที่เห็นว่า จะส่งผล ดีที่สุดต่อตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ หรือ สื่อสารต่อไปยังกลุ่มเครือข่ายของตนเอง หรือ สื่อสารออกไปนอกกลุ่มของตนเอง

เมื่อนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำเป็น ต้องมีข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้น รวดเร็วขึ้น แม่นยำขึ้น ทันท่วงทีทุกเหตุการณ์ แนวความคิดที่จะให้เกิดมี การสื่อสารรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุน จึงได้รับการพัฒนา โดยได้มีการนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ได้มาเพื่อข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เทคโนโลยี ที่ว่าก็คือ “อินเทอร์เน็ต” เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว

อินเทอร์เน็ต คือ สื่อรูปแบบใหม่ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของมวล มนุษยชาติ ที่เกิดขึ้นในยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) โดยผู้รับสารสามารถรับสาร และ/หรือ ข้อมูลของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลที่ ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้ ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบออนไลน์เท่านั้น และด้วยคุณสมบัติของ อินเทอร์เน็ตจึงทำให้ความนิยมของอินเทอร์เน็ตเริ่มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

สำหรับประเทศไทยนั้น จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เมื่อปี 2544 อยู่ที่ 928,683 คน เทียบกับ จำนวนประชากรทั้งประเทศ 62.9 ล้านคน แต่ก็มีการประเมินว่า ในช่วงต้นปี 2548 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเพิ่มขึ้นเป็น 3 ล้านคน หากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ขยายตัวอยู่ใน ระดับปานกลางคือ ร้อยละ 4 ต่อปี นับจากปี 2544 เป็นต้นไป (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ : การ พยากรณ์ความแพร่หลายของการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ในปี ค.ศ. 2543 - 2548)

แม้ปริมาณการเพิ่มของจำนวนผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจเช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ ฮองกง และสิงคโปร์ แต่ลักษณะของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนั้น มุ่งเน้นไปในเรื่องของการแสวงหาข้อมูลเป็นสำคัญ โดยข้อมูลที่ว่า จะนำมาซึ่งการพัฒนาความรู้จะนำไปการพัฒนาสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

อย่างไรก็ตาม “สตีเฟน แอนโซลาปีเฮียร์” ศาสตราจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ประจำ Massachusetts Institute of Technology กล่าวว่า “สื่อทุกประเภทในสหรัฐ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเมื่อ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ และในขณะที่เทคโนโลยีด้านการ สื่อสารพัฒนาขึ้น งานพัฒนาประชาธิปไตย และระบบเศรษฐกิจก็พัฒนาขึ้นด้วยพร้อมๆ กัน” (บทบาทสื่อมวลชน : <http://usa.or.th/services/irc/election2000/media.htm>)

ส่วน “Sheizaf Rafaeli” (1985) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อ หรือ ช่องสารเช่นเดียวกับ วิทยุ โทรทัศน์ โดยมีพาหะ หรือ ตัวนำสารคือ เคเบิลใยแก้ว หรือ คลื่นวิทยุ ในกรณีที่คอมพิวเตอร์คือ ช่องสาร อะไรคือ ขาวสาร คงไม่ใช่รูปแบบการสื่อสารแบบเข้ารหัส และถอดรหัสแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผู้ส่งสารคงต้องอาศัยองค์ความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม เพราะข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก ที่เกิดจากการเชื่อมต่อระบบส่งถึงผู้รับสารในงานบริการของระบบอาจเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคล หรือ สื่อมวลชนที่เป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกิดจากความสามารถทางโทรคมนาคม ดังนั้น อิเล็กทรอนิกส์ กับคอมพิวเตอร์ จะเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในด้านความรวดเร็ว และในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร

อินเทอร์เน็ตนับเป็นช่องทาง (Channel) หรือตัวนำสาร (Carrier) ที่มีศักยภาพในการสื่อสาร (Potential Medium) อีกชนิดหนึ่ง โดยเฉพาะความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นศักยภาพของสื่อรูปแบบใหม่ ที่ยังไม่ปรากฏในสื่ออื่น ๆ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ใช่เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชน (Internet neither interpersonal nor mass communication) แต่อินเทอร์เน็ตเป็น “สื่อผสม” (Hybrid Medium) ซึ่งรวมเอาคุณสมบัติในการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชนไว้ด้วยกัน

ดังนั้นจากเดิมที่อินเทอร์เน็ต เป็นเพียงสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะเฉพาะ หรือเป็นสื่อที่มีอยู่ในกลุ่มเล็กๆ ก็เริ่มมีการนำอินเทอร์เน็ตเข้าสู่ความเป็นสื่อของมวลชน โดยเฉพาะมวลชนในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ นักลงทุนในตลาด นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทั่งได้รับการยอมรับมากขึ้น ในฐานะสื่อที่ทรงอิทธิพลสำหรับการติดตามข่าวสารได้อย่างทันท่วงทีที่เหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้น (Real Time) ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศ หรือ ต่างประเทศ

นอกจากอินเทอร์เน็ตแล้ว นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังใช้โทรศัพท์มือถือเป็นสื่อสำหรับการแสวงหาข่าวสาร และส่งข่าวสารให้เครือข่ายที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และ/หรือ อยู่นอกกลุ่มของตนอีกด้วย

โทรศัพท์มือถือ เป็นนวัตกรรมใหม่ทางการสื่อสาร โดยสามารถเข้าร่วมเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งของการสื่อสารได้ ในส่วนของ (Channel) หรือช่องทางการสื่อสาร โดยจะทำหน้าที่เป็นสื่อ (Medium) ที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นแทนสื่อธรรมชาติ อันได้แก่ อวัยวะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มนุษย์ใช้การสื่อสารตลอดจนคลื่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอากาศ

ในอดีตเมื่อเทคโนโลยีทางการสื่อสารยังไม่เจริญมนุษย์มีความเท่าเทียมกันในการสื่อสาร (Communication Equality) กล่าวคือ มีมือ เท้า ปาก เสียง ด้วยกันทุก ๆ คน แต่ต่อมาเมื่อมนุษย์มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสารต่าง ๆ เช่น ไมโครโฟน วิทยุ โทรทัศน์ วิดีโอ ฯลฯ จึงทำให้มนุษย์ได้ขาดความเท่าเทียมกันทางการสื่อสารไป

อย่างไรก็ดี เมื่อมนุษย์ได้ประดิษฐ์คิดค้นโทรศัพท์ และโทรศัพท์มือถือเพื่อเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน อุปกรณ์สื่อสารชนิดนี้ก็ได้ช่วยให้องค์ประกอบในกระบวนการสื่อสารตามทัศนะของ Rogers ที่มีลักษณะการสื่อสารเป็นวงกลม คือ มีการโต้ตอบซึ่งกันและกันสมบูรณ์ขึ้น เนื่องจากอุปกรณ์สื่อสารชนิดนี้จะใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องมีสื่อ (Medium) ชนิดนี้ด้วยกันทั้งคู่ หรือ มีโทรศัพท์พื้นฐาน หรือ โทรศัพท์พื้นฐานแบบพกพา (PCT) โดยในปัจจุบันกลุ่มนักลงทุน รวมทั้งผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ต่างก็มีโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญไม่แพ้เครื่องมือสื่อสารอื่นๆ เนื่องจากสามารถรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการลดความเสี่ยงได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ

ขณะที่สื่อบุคคลสำหรับนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ถือเป็นสื่อที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากสภาพของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างวันเปิดทำการนั้น ได้กลายเป็นชุมชนของกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเหมือนกัน ดังนั้นจึงมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ และความเคลื่อนไหวทางด้านข่าวสารจึงเกิดขึ้นตลอดเวลา

สื่อบุคคล โฮฟแลนด์ (Hovland, 1984 อ้างแล้วในเมตตา กฤตวิทย์ และคณะ, 2530) ได้นิยามการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ว่าเป็น สถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ซึ่งบุคคล (ผู้ส่งสาร) ส่งสิ่งแก้ไขเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่ง (ผู้รับสาร) ในลักษณะซึ่งหน้ากัน

การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่านั้น อาจจะเป็น 3 คน หรือกลุ่มย่อย (Small group) ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถที่จะซักคำถามที่ทำความเข้าใจและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบถ้วน คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง ผู้รับสาร ผล และปฏิริยาสนองกลับ Rogers และ Shoemaker กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับสารนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสาร และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้นด้วย

ทั้งนี้สำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น แม้ว่า จะมีสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อมวลชนอื่น โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารให้กับนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่การสื่อสารโดยใช้สื่อบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นแบบตัวต่อตัว (one to one) หรือ การ เฝยหน้า (Face-to-Face) หรือการติดต่อผ่านโทรศัพท์มือถือ ได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของ “ข่าวสาร” ที่เกิดขึ้นในระหว่างตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดทำการซื้อขาย ไม่ว่าจะ เป็นข่าวที่เกิดขึ้นจริงทั้งใน

ต่างประเทศ และในประเทศแต่ยังไม่มีการยืนยัน รวมทั้งข่าวสารที่มีการรายงานกันในลักษณะของข่าวลือ คือหาแหล่งที่มาของข่าวสารไม่ได้ หรือ ไม่สามารถหาบุคคล หรือหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดมา ยืนยันสิ่งที่เรียกว่า “ข่าวลือ” ได้

แต่ “ข่าวลือ” ก็สามารถสร้างผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่เนื่องๆ ทั้งนี้ “ข่าวลือ” ที่ว่า มักจะมีแหล่งที่มา (Source) จาก “สื่อบุคคล” เป็นหลัก และเกิดขึ้นในลักษณะของ “เครือข่าย” เนื่องจากกลุ่มนักลงทุน มักมีพฤติกรรมในการกระสับคั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ต่างๆ ก่อนที่จะมีการรายงานผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต หรือ สื่อมวลชนอื่นๆ เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบให้กับตนเอง

“การซื้อขายหุ้นโดยเจ้าของหรือผู้บริหารของบริษัท (Insider Trading) เป็นสัญญาณที่ดีมากที่สุดอันดับหนึ่งในกระบวนการค้นหาหุ้น ทั้งนี้เพราะเจ้าของหรือผู้บริหารเป็นคนที่รู้ข้อมูลบริษัทมากกว่าคนภายนอกอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็น เขียน จากไหนก็ตาม เจ้าของหรือผู้บริหารจะรู้ข้อมูลล่วงหน้า ตั้งแต่เรื่องของการสั่งซื้อ ราคาขาย ต้นทุน รวมถึงข้อมูลการผลิต การเงิน และอื่นๆ ของบริษัท ดังนั้นเจ้าของหรือผู้บริหารที่ซื้อขายหุ้นของบริษัท ย่อมต้องรู้ว่า ผลการดำเนินงานที่จะประกาศออกมาจะเป็นอย่างไรแน่นอน ถ้าผลการดำเนินงานจะออกมาดีกว่าที่คาด เขาก็คงจะไปซื้อไว้ก่อน ในทางตรงกันข้าม ถ้าผลการดำเนินงานจะตกต่ำอย่างคาดไม่ถึง ไม่มีเจ้าของหรือผู้บริหารคนไหนจะตั้งใจเก็บไว้ ดังนั้นถ้าเรารู้ว่า คนเหล่านี้มีการซื้อหรือขายหุ้น โดยเฉพาะเป็นการซื้อหรือขายที่ค่อนข้างมาก เราก็ควรจะติดตามและวิเคราะห์” การค้นหาหุ้นจากเหตุการณ์พิเศษ (นิเวศน์ เหมวชิราวกร, ตีแตก : หน้า 149-150)

เมื่อพัฒนาการของ “สื่อ” ในยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) ได้ก้าวเข้าสู่ความรวดเร็ว และสามารถสนองตอบความต้องการของผู้รับสารได้อย่างไม่จำกัด โดยเฉพาะความต้องการของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องติดตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำข้อมูลข่าวสาร และ/หรือเหตุการณ์ต่างๆ มา แลกเปลี่ยน พูดคุย และวิเคราะห์ กับกลุ่มพวกของตน เพื่อนำไปเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตน และกลุ่มพวก ซึ่งหมายความว่า นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำเป็นที่จะต้องติดต่อกับข่าวสาร กับกลุ่มของตน กระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายการสื่อสารของตนและกลุ่มพวกขึ้น ทั้งที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และนอกกลุ่มนั้น

นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะไม่คำนึงถึงสถานที่เกิดมีข่าวในลักษณะที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หรือ ส่งผลต่อการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ ส่งผลกระทบต่อการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่าอยู่ส่วนใดของโลก รวมทั้งไม่คำนึงถึงระยะทาง และเวลาที่ข่าวนั้นๆ เกิดขึ้น เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารและ/หรือความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์ก่อนใคร เข้าถึงก่อนใคร และนำมาวิเคราะห์ได้ก่อนใครย่อมหมายถึง ความได้เปรียบที่จะเกิดขึ้นกับนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยอาศัยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ในลักษณะของการทะลุมิติเวลา มิติระยะทาง และมิติสถานที่ออกไป ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ยอมรับว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และได้ผูกโยง "มิติระยะทาง" ว่า เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างไรบ้างไม่ได้

ซึ่งในเรื่องนี้ รายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2544 ได้กล่าวถึงเรื่องมิติระยะทาง ไว้ว่า "มิติระยะทาง เข้ามาเกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะ ข้ามตลาดและข้ามประเทศ ที่ผ่านการเชื่อมโยงระบบเข้าด้วยกันนั้น ได้ทำลายขีดจำกัดของระยะทางในเชิงภูมิศาสตร์ และก่อให้เกิดตลาดทุนโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริงใน มิติของเวลา ที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงในการลงทุนได้อย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง"

ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องมิติของระยะทาง และมิติเวลา ที่ประเทศไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คือ เหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ที่แม้จะเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาและส่งผลทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาต้องประกาศปิดทำการตลาดหลักทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นการชั่วคราวนั้น ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ก็ได้มีการประกาศปิดทำการชั่วคราวด้วยเช่นกัน ทั้งที่เหตุการณ์วินาศกรรมไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศของตัวเอง และด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์นั้น สหรัฐอเมริกากับประเทศไทยอยู่ห่างกันถึงประมาณ 1.3 หมื่นกิโลเมตร เวลาแตกต่างกันประมาณ 12 ชั่วโมง แต่เหตุการณ์ดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย นอกจากนั้นปัญหาภาวะทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาในปี 2544 ที่อยู่ในลักษณะชะลอตัว ซึ่งยังก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยอีกด้วยเช่นกัน

“เงื่อนไขปัจจัยสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจโลกยังไม่เอื้ออำนวยต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยที่มีการขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงต่อเนื่องมาจากปลายปี 2543 สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศผู้ค้ารายใหญ่ของไทยมีแนวโน้มเศรษฐกิจที่ชะลอลง จากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ยังคงพึ่งพิงเศรษฐกิจโลกมาก การชะลอลงของเศรษฐกิจโลกย่อมส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างบไม่อาจปฏิเสธได้” (รายงานแสดงผลการดำเนินงานของคณะรัฐมนตรี ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ : รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ปีที่ 1 วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2545, หน้า 135)

นอกจากนั้นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชน และสื่อบุคคล ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศนั้น ยังได้มีการสื่อสารต่อไปภายในกลุ่มของตนหรือ นอกกลุ่มของตน กระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายซื้อขายสื่อสาร (Network Information) ขึ้นมาทับซ้อนเครือข่ายการสื่อสารที่มีอยู่เดิม กระทั่งนำไปสู่สังคมเครือข่าย (Network Society) ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผ่านการจับกลุ่มทางข่าวสาร ในช่องทางของสื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สื่อมวลชน และสื่อบุคคลอีกด้วย

ทั้งนี้ภายใต้บริบทสังคมสารสนเทศ ตลอดจนปฏิบัติการของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร ระบบเครือข่ายสื่อสาร และความสัมพันธ์ทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผู้วิจัยจึงได้ตั้งปัญหาคำถามวิจัยดังนี้คือ

1.3 ปัญหาคำถามวิจัย

1. นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประเมินคุณค่าข่าว และแสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างไร
2. นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวกของตนอย่างไร
3. นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารข้ามกลุ่มพวกของตนอย่างไร

4. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสำคัญต่อการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่มอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบลักษณะ ประเภท และคุณสมบัติของข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่า และมีคุณภาพ ในทัศนะของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ (pattern) ของการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม หลังจากได้รับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ และดัชนีตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการจับกลุ่มของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในบริบททางเศรษฐกิจและสังคม

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักลงทุน จำนวน 15 คน ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 2 คน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ จำนวน 5 คน ที่รับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สื่ออื่นๆ และสื่อบุคคล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การให้คุณค่าข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและหนังสือพิมพ์ ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้นำแนวคิดตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้คือ

1. แนวคิดการแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking)
2. แนวคิดสังคมสารสนเทศ (Information Society)
3. ทฤษฎีสังคมเครือข่าย (Communication Network)

2.1 การแสวงหาข่าวสาร (Information Seeking)

ไพบุลย์ ราชนิยม ผู้จัดการฝ่ายการตลาดในประเทศ บริษัทหลักทรัพย์เอบีเอ็น แอมโร เอเชีย จำกัด (มหาชน) กล่าวถึงความสำคัญขอข้อมูลข่าวสารในการซื้อขายหลักทรัพย์ว่า การตัดสินใจลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ ความสำคัญของการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ทั้งข้อมูลของสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ข่าวสารทางการเมือง ข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรม และข้อมูลเฉพาะของหลักทรัพย์ที่นักลงทุนสนใจเป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนเป็นไปได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้ผู้สามารถลดความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง

ตัวอย่างเช่น หากจะตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่อยู่ในกลุ่มขึ้นส่วนยานยนต์ ก็ควรจะต้องพิจารณาถึงแนวโน้มของราคาเหล็กในตลาดโลก อัตราภาษีขาเข้ารวมทั้งแนวโน้มของตลาดรถยนต์ในประเทศ นอกจากนี้ก็ยังต้องพิจารณาถึงความเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มนี้ว่า มีความเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด โครงสร้างทางธุรกิจเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้ถือหุ้น ผลประกอบการล่าสุดเป็นอย่างไร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่มีความสามารถมากแค่ไหน คู่แข่งทางธุรกิจเป็นอย่างไร สัดส่วนหนี้ต่อทุนอยู่ในระดับใด และมีการจ่ายเงินปันผลมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่า การลงทุนในหลักทรัพย์นั้น

จะสามารถสร้างผลตอบแทนในอนาคตได้มากกว่า การนำเงินจำนวนดังกล่าวไปฝากไว้กับธนาคาร
 มากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้ข้อมูลต่างๆ ข้างต้นสามารถตรวจสอบได้จากอินเทอร์เน็ต ที่มีการให้บริการอยู่อย่างมาก
 มายเช่น <http://www.google.com> หรือ <http://www.yahoo.com> รวมทั้ง <http://www.set.or.th> ซึ่ง
 เป็นบริการข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จากกลุ่มนักลงทุนด้วยกัน และแหล่งข่าวสารอื่นๆ จากโทรศัพท์มือถือ
 ถือ จากนายหน้าค้าหลักทรัพย์ รวมทั้งสื่อมวลชนอื่นๆ โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์

ขณะที่ ชาร์ลส แอตคิน (Charles Atkin, 1973) กล่าวว่าบุคคลจะเลือกรับข่าวสารใดจากสื่อ
 มวลชนนั้น ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (Reward Value) กับการลง
 ทุนลงแรง (Expenditures) และพันธะผูกพัน (liabilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทนหรือผลประโยชน์
 ที่จะได้รับ สูงกว่าการลงทุนลงแรง หรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว
 บุคคลก็อาจจะแสวงหาข่าวสารนั้น (Information seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์ที่ได้รับน้อยกว่าการลงทุน
 ทุนลงแรง บุคคลก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าวสารนั้น (Information ignoring) ในกรณีที่บุคคลเห็นว่ากรับ
 ข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดพันธะผูกพันเช่น ทำให้เกิดความไม่พอใจ ไม่สบายใจ หรือความไม่แน่ใจมาก
 ขึ้น ก็อาจจะใช้วิธีหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น (Information avoidance) ในบางครั้งถ้าหากว่าความพยายาม
 ที่จะหลีกเลี่ยงหรือไม่รับข่าวสารต้องลงทุนลงแรงมากกว่า การรับข่าวสารนั้นบุคคลอาจจะต้องยอมรับ
 ข่าวสารนั้นทั้งๆ ที่ไม่เต็มใจ (Information yielding)

ชาร์ลส แอตคิน นี้ให้เห็นว่า การแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการสื่อมวลชนของปัจเจก
 บุคคลนั้น คือต้องการได้รับข่าวสาร (Information) และความบันเทิง (Entertainment)

ความต้องการข่าวสารนั้นเกิดความรู้หรือไม่แน่ใจ (Uncertainty) ของปัจเจกบุคคลที่มาจาก

1. การมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกันระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคลขณะนั้น
 กับระดับความต้องการที่อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องที่
 สำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้ความแน่ใจสูง

2. การมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกันระหว่างความรู้ที่มีอยู่ของปัจเจกบุคคลขณะนั้น กับความรู้ตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งกำหนดโดยระดับความสนใจส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคลนั้นต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Intrinsic uncertainty)

โดยสรุปแล้ว กล่าวได้ว่า การแสวงหาข่าวสาร นอกจากเพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือความคิด และความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว ยังเป็นการแสวงหาเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่นๆ เช่น เพื่อให้มีความรู้ใช้เป็นแนวในการตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งเพื่อสนองของความสนใจส่วนบุคคลและเพื่อความบันเทิงใจด้วย นอกจากนี้การที่บุคคลใดจะตัดสินใจแสวงหาข่าวสาร เฉยเมยต่อข่าวสาร หรือหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารนั้นๆ ก็ขึ้นอยู่กับการประเมินเปรียบเทียบถึงความพยายามที่ใช้และผลตอบแทนในการที่จะรับรู้ข่าวสารใดๆ ด้วย

ก่อนที่นักลงทุนจะตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ นักลงทุนจะได้รับสิ่งเร้า หรือถูกกระตุ้นให้เกิดความต้องการทั้งในลักษณะที่เกิดขึ้นจากตัวนักลงทุนเอง คือ ต้องการซื้อหรือต้องการขาย หรือถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก ซึ่งก็คือ ข่าวสาร

Wilbur Schramm (1973) ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับหลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ จะเห็นได้ว่า มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อตนเองจะแสวงหาได้ง่าย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสูตรดังนี้

$$\text{การเลือกข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง (Expectation of Reward)}}{\text{ความพยายามที่ต้องการใช้ (Effort Required)}}$$

(Fraction of Selection)

จากแนวคิดของของ Wilbur Schramm แสดงให้เห็นได้ว่า ความสำเร็จของนักลงทุน ผู้บริหาร ตลาดหลักทรัพย์ และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ที่ดำเนินธุรกรรมอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้น ต้องการแหล่งข้อมูลที่เกิดจากความพยายามที่น้อยที่สุด แต่ได้ข่าวสารเร็วที่สุด แม่นยำที่สุด และมีคุณค่ามากที่สุด จากแหล่งข้อมูลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวในยุคสังคมสารสนเทศ

2.2 แนวคิดสังคมสารสนเทศ (Information Society)

ชาวญี่ปุ่นมีคำเรียกสังคมชนิดนี้มาก่อนว่า “johoka shakai” = informationalized Society หมายถึงสังคมที่อุดมด้วยข่าวสารทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีเครื่องมือกระจายข่าวสารที่ง่าย เร็ว ถ้วนทั่ว มีประสิทธิภาพ และราคาถูกลง (สุกัญญา สุดบรรทัด, สังคมสารสนเทศ : ความหมาย, 2545)

Jorge & Lievrow กล่าวว่า สังคมสารสนเทศก็คือ สังคมอุตสาหกรรมนั่นเอง เพียงแต่เปลี่ยนจากกิจกรรมการผลิตและกระจายสินค้าที่เป็นวัตถุ(โดยใช้แรงงานและแหล่งพลังงาน รวมทั้งการจัดการที่เป็นขั้นตอน) เป็นการผลิตและกระจายสินค้าที่เป็นสารสนเทศ หรืออาจจะเรียกได้ว่า เป็นวิวัฒนาการขั้นสูงของสังคมยุคอุตสาหกรรมนั่นเอง (อ้างแล้วใน information Society : สุกัญญา สุดบรรทัด, 2545)

ยุคสารสนเทศ มีความแตกต่างจากยุคที่ผ่านมา (จากยุคเกษตรกรรม มาถึงยุคของการอุตสาหกรรม) โดยมีลักษณะต่างๆ ดังนี้คือ

1. ยุคสารสนเทศเกิดจากความต้องการในข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐานของสังคม
2. ธุรกิจในยุคสารสนเทศขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อที่จะทำงานดำเนินไปได้
3. ในยุคสารสนเทศ กระบวนการทำงานเปลี่ยนรูปในลักษณะของความสามารถในการเพิ่มผลผลิต
4. ความสำเร็จในยุคสารสนเทศมักจะมีการประเมินที่ประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. ในยุคสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำไปแฝงอยู่ในการทำงานของผลิตภัณฑ์และบริการหลาย ประเภท

ทั้งนี้วิวัฒนาการของการเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร (The Evolution of the Information Age) สามารถแสดงเปรียบเทียบกับยุคก่อนหน้าได้ดังนี้คือ

Time Period	Agricultural Age	Industrial Age	Information Age
	Pre- 1800s	1800s to 1957	1957 to present
Majority of Workers	Farmers	Factory workers	Knowledge workers
Partnership	People and land	People and Machines	People and people
Principal Tool	Hand tools	Machines	Information Technology

ที่มา : http://www.payap.ac.th/~ppat/cs323/mis144/mis4_1144.doc.

ยุคสารสนเทศเกิดขึ้นจากความต้องการสารสนเทศเป็นพื้นฐานของสังคม ในสังคมสารสนเทศนั้น หลาย ๆ คนทำงานที่จะมีการจัดการด้านข้อมูลมากกว่าด้านการเกษตรและการผลิตรวมกัน ในยุคสารสนเทศหมายถึงการทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และยอมให้ประชาชนเข้าหาเทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยง่าย การสื่อสารระหว่างบุคคลถึงบุคคล และการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลกับธุรกิจมีความสำคัญมากในยุคสารสนเทศ ซึ่งทำให้การทำงานเป็นกลุ่มมีผลสำเร็จมากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว ซึ่งก็ได้แก่

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน (Transformation of work) ที่นอกเหนือจากจะมีการจัดสรรเครื่องมือใหม่ๆ ในยุคสารสนเทศแล้ว ยังจะมีการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือดั้งเดิมที่มีอยู่ รวมทั้งกระบวนการทำงานใหม่ เพื่อที่จะทำให้เกิดการเพิ่มผลผลิต และประสิทธิภาพในการทำงาน กระบวนการทำงาน (Work processes) หมายถึง กิจกรรมที่คนทำงานทำ วิธีการทำงานแต่ละกิจกรรม

เครื่องมือที่ถูกนำมาใช้เพื่อผลผลิต (Productivity) หมายถึง การวัดจำนวนของงานที่สามารถทำสำเร็จลงได้ตามระดับที่ได้มอบหมายให้ หรืออาจมีความหมายว่า ระดับของผลผลิต ที่สามารถผลิตออกมาได้ (output) จากจำนวนของวัตถุดิบที่ใส่เข้าไป (input) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ขอบเขตที่ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้นั้นบรรลุผลสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม Alvin Toffler ได้ศึกษาลักษณะของสังคมด้วยวิธีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสังคมไว้ใน The Third Wave ตั้งแต่ปี 2524 ว่า เหมือนกับคลื่นที่ติดต่อกันมาพร้อมทั้งชี้ว่า สังคมขณะนั้น (ปี 2524) เปรียบเสมือนคลื่นลูกที่สามคือ อารยธรรมยุคเทคโนโลยีระดับสูงและยุคปฏิเสษอุตสาหกรรม (Highly Technological and Anti-Industrial Civilization) เริ่มตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1950 เป็นต้นมา เทคโนโลยีได้นำเข้าสู่ยุคอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ มีวงจรไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สี่ของโลก รองจากเหล็ก รถยนต์ และเคมีภัณฑ์ มีการพัฒนาคอมพิวเตอร์ให้มีขนาดเล็กลงในขนาดกระเป๋า (Pocket Computer) ราคาถูกลง

คอมพิวเตอร์ ถูกนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ในระดับอุตสาหกรรมมาสู่ระดับบุคคล โดยการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) เชื่อมติดต่อกับศูนย์คอมพิวเตอร์ของธนาคาร ร้านค้า หน่วยงานราชการ บ้าน เพื่อติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็วขึ้น ระบบโทรศัพท์กลายเป็นระบบใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) ที่มีขนาดเท่าเส้นผม แต่สามารถนำข้อมูลข่าวสารที่เข้ารหัสเป็นพลังงานแสง (Light Impulse) ถ่ายทอดไปยังผู้รับได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังบรรจุปริมาณข้อมูลข่าวสารได้มากมาย โดยระบบใยแก้วนำแสงถูกนำมาใช้แทนระบบเส้นลวดทองแดง

Toffler กล่าวต่อไปว่า การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในโลกของเทคโนโลยี (Techno-Sphere) ส่งผลกระทบต่อโลกของการสื่อสาร (Info-Sphere) เช่นเดียวกัน เครื่องมือสื่อสารใหม่ ๆ ก่อให้เกิดลักษณะที่เรียกว่า De-massified ขึ้นในสื่อมวลชน กล่าวคือ มีลักษณะของสื่อมวลชนน้อยลงไป ผู้รับสารสามารถที่จะเลือกสื่อที่ตนพอใจเป็นช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น ในยุคสารสนเทศได้เกิดความเปลี่ยนแปลงเหมือนคลื่นกระหน่ำไปทั่ววงการสื่อมวลชน สื่อมวลชนกำลังถูกคุมคามอย่างหนักเครื่องมือสื่อสารชนิดใหม่ที่มีหลายรูปแบบกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มที่จะเข้ามาแทนที่สื่อมวลชนในคลื่นลูกที่สามนี้เอง

ขณะที่ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (โลกานวัตกรรมกับอนาคตของประเทศไทย ,2537 หน้า 22) ได้ทำนายความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย อันเป็นผลจาก IT ประการหนึ่งว่า ความรู้สึกสากลนิยม และชาตินิยม จะเกิดขึ้นควบคู่กันไปกับความรู้สึกภูมิภาคนิยมและท้องถิ่นหรือชุมชนนิยม

ไทยจะเริ่มมีการยอมรับถึงความจำเป็นที่สังคมจะต้องมีความหลากหลาย และความแตกต่างโดยไม่แตกแยก

แนวคิดและทฤษฎีสังคมสารสนเทศ ได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ หรือ กทช. (National Information Technology Committee : NITC) กระทั่งได้มีการจัดทำนโยบายเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ แผนไอที 2000 โดยมีการระบุถึง “เทคโนโลยีแห่งยุคโลกาภิวัตน์ : เทคโนโลยีสารสนเทศ” ว่า หากประเทศไทยไม่ปรารถนาที่จะถูกทอดทิ้งไว้เบื้องหลัง ก็จะต้องเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) หรือที่บางคนเรียกว่า สังคมเศรษฐกิจยุคใหม่ (New Economy) แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องเข้าใจว่า ความรู้และการให้บริการคือ หัวใจของศตวรรษใหม่นี้ รวมทั้งต้องเข้าใจว่า การผลิต และการบริโภคสินค้าที่เป็นวัตถุดิบเป็นหัวใจของยุคอุตสาหกรรมแห่งศตวรรษที่ 20 นั้น ล้าหลังไปแล้ว

ทั้งยังต้องทำความเข้าใจอีกด้วยว่า ในยุคสารสนเทศนั้น ข้อมูล ความรู้ และการให้บริการ มีความสำคัญยิ่งกว่าแรงงานจากกล้ามเนื้อของกรรมกร, วัตถุดิบ, พลังงาน, ที่ดิน, และเงินทุน ซึ่งเป็นของสิ้นเปลือง และมีปริมาณจำกัด แต่ที่ผ่านมามีสิ่งต่างๆ เหล่านี้กลับถูกดึงออกไปใช้มาก แต่สังคมที่มีเงื่อนไขการผลิตแบบนี้จะเป็นสังคมที่ไม่ยั่งยืน

ในทางตรงกันข้าม ข้อมูล ความรู้ เมื่อผลิตกันขึ้นมาแล้ว กลับสามารถนำไปใช้ทีละคน หรือพร้อมๆ กันสิบคน ห้าสิบคน หรือนับล้านๆ คนพร้อมกัน และผู้คนสามารถใช้ข้อมูลที่ผลิตขึ้นมาตราบเท่าที่มันยังไม่หมดประโยชน์หรือล้าสมัย โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการผลิตข้อมูลและความรู้เหล่านี้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และประชากรผู้มีความรู้ ซึ่งในกระบวนการแห่งการผลิตความรู้เช่นนี้ จะเกิดความสิ้นเปลืองปัจจัยการผลิตน้อยมาก รวมทั้งการเพิ่มจำนวนผู้บริโภคก็เกือบจะไม่สร้างความสิ้นเปลืองในกระบวนการผลิตเลยแม้แต่น้อย

ข้อมูลข่าวสารจึงได้กลายมาเป็นที่มีความสำคัญในสังคมสารสนเทศ เป็นทรัพยากรสำคัญของโลก ภายหลังจากที่สังคมได้เปลี่ยนแปลงพื้นฐานทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม มาสู่สังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารกลายเป็นสินค้าที่มีการผลิต และจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เช่นเดียวกับสินค้าทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่ต้องการข้อมูลข่าวสาร

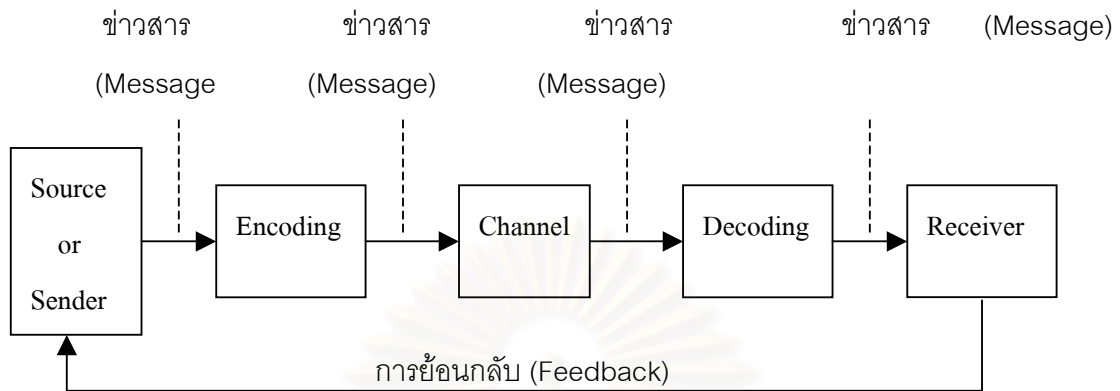
องค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ สำหรับแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเอง อย่างเช่นกลุ่มนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และในเวลาเดียวกันบุคคลเหล่านี้ก็พร้อมจะส่งต่อข่าวสารนั้นไปยังบุคคลอื่น ภายหลังจากที่ได้มีการถอดรหัส (Decoding) ข่าวสารที่ตนได้รับมา กระทั่งทำให้เกิดเป็นเครือข่ายข่าวสาร (Information Network) ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นอีก 1 ปรากฏการณ์ในยุคสังคมสารสนเทศ กล่าวคือ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเป็นทั้งผู้แสวงหาข่าวสาร และ/หรือ ผู้รับข่าวสาร (Receiver) ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็น แหล่งข่าวสาร (Source) และผู้ส่งสาร (Sender) ไปในเวลาพร้อมๆ กันด้วย

2.2.1 กระบวนการติดต่อสื่อสาร (The communication process)

Robbins (1996) กล่าวถึงกระบวนการติดต่อสื่อสาร (The communication process) ว่าเป็นขั้นตอนในการสื่อสารระหว่างแหล่งข่าวสาร (Source) และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งทำให้เกิดผลดีในการส่งข่าวสารและเข้าใจความหมายของข่าวสาร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยโมเดลการติดต่อสื่อสาร (Communication model) ดังนี้คือ

โมเดลการติดต่อสื่อสาร (Communication model) เป็นโมเดลที่แสดงกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งข่าวสารเดินทางจากแหล่งข่าวสาร (Source) หรือผู้ส่งสาร (Sender) ไปยังผู้รับสาร (Receiver) ข่าวสารจะเปลี่ยนเป็นรหัส (Encoding) คือ เป็นสัญลักษณ์ผ่านช่องทาง (Channel) ไปยังผู้รับซึ่งต้องถอดรหัส (Decoding) ผลลัพธ์ก็คือ เป็นการโยกย้ายความหมายจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : Communication process model (Stephen P. Robbins. 1996 : 379)

โมเดลของ Robbins ประกอบด้วย 7 ส่วนคือ

1. แหล่งข่าวสาร (Source) หรือผู้ส่งสาร (Sender) เป็นผู้นำเสนอข่าวสาร และเป็นผู้ใส่รหัส ซึ่งผู้ข่าวสารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ 1)ทักษะ (Skill) 2)ทัศนคติ (Attitudes) 3)ความรู้ (Knowledge) 4)ระบบทางวัฒนธรรมทางสังคมของผู้ส่ง (Social-cultural system)

ทั้งนี้ความสำเร็จของผู้ส่งข่าวสารในการติดต่อสื่อสารกับผู้รับสารขึ้นอยู่กับทักษะด้านต่างๆ ได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และทักษะการใช้เหตุผลที่ดี ยกตัวอย่างเช่น หากนักเขียนตำราไม่มีความชำนาญด้านการเขียนมาก่อน นักศึกษาจะอ่านเนื้อหาสาระไม่เข้าใจ ถึงขั้นแปรเจตนา หรือทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาที่ไม่ตรงกับเป้าหมายที่นักเขียนตำราต้องการ และทัศนคติจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคล เพราะบุคคลไม่สามารถติดต่อสื่อสารในสิ่งที่ไม่รู้และความรู้ควรที่จะกว้างขวางพอ ในบางครั้งผู้รับข่าวสารอาจจะไม่เข้าใจในสิ่งที่เราสื่อสาร ดังนั้นผู้ส่งข่าวสารควรจะต้องมีความรู้เพียงพอในเรื่องที่จะส่งข่าวสาร ทัศนคติเป็นสิ่งที่มียอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เช่นเดียวกับสถานภาพในวัฒนธรรม สังคมที่บุคคลอยู่ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลเช่นเดียวกับสถานภาพในวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม แนวค่านิยมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลในการติดต่อสื่อสารด้วย

2. การเข้ารหัส (Encoding) คือ การเปลี่ยนใจความ (Message) ที่จะสื่อสาร เป็นรูป

ของสัญลักษณ์ (ภาษาพูด ภาษาเขียน สัญลักษณ์ต่างๆ) ซึ่งการใส่รหัสจะต้องอาศัยทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของสังคม

3. ข่าวสาร (Message) เกิดจากแหล่งข่าวสาร (Source หรือ Sender) โดยจะต้องนำมาใส่รหัส ซึ่งข่าวสารอาจจะอยู่ในลักษณะคำพูด ตัวอักษร รูปภาพ ลักษณะท่าทาง ข่าวสารของบุคคลใช้เพื่อโยกย้ายความหมาย

4. ช่องทางข่าวสาร (Channel) คือ เครื่องมือ หรือ สื่อ ซึ่งนำข่าวสารไปยังผู้รับ ประกอบด้วย ช่องทางที่เป็นทางการ ((Formal Channel) และช่องทางที่ไม่เป็นทางการ (Informal Channel) ซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเกิดจากบุคคลหรือสังคมติดต่อกันในลักษณะการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ช่องทางการสื่อสารอาจใช้สื่อบุคคล หรือ สื่ออื่นเช่น สื่ออินเทอร์เน็ต หรือ โทรศัพท์มือถือ และสื่อมวลชนก็ได้

5. การถอดรหัส (Decoding) คือ การแปลสัญลักษณ์ในข่าวสาร ซึ่งการแปลข่าวสารจะถูกจำกัดด้วยทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของสังคมของทั้งผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสาร เช่น แหล่งผู้ส่งข่าวสารต้องมีความชำนาญในการอ่านข้อมูลข่าวสาร หรือ มีความสามารถในการและจับประเด็นข่าวสารที่ได้รับจากการฟัง และทั้งคู่ต้องมีเหตุผล ความรู้ ทักษะ และภูมิหลังด้านวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการรับและส่งข่าวสาร

6. ผู้รับข่าวสาร (Receiver) คือ บุคคล หรือ กลุ่มคนซึ่งเป็นผู้รับข่าวสาร ด้วยการแปลรหัส(Decoding) ซึ่งจะถูกจำกัดด้วย ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความรู้ และระบบวัฒนธรรมของของผู้รับ เช่น หากนักลงทุนมีทักษะในด้านเศรษฐกิจน้อย ขณะที่ผู้ส่งข่าวเรื่องตัวเลขเงินเฟ้อของประเทศไทยที่เพิ่มสูงขึ้น ทักษะของนักลงทุนผู้นี้ก็จะถูกแปรเปลี่ยนไป เช่น อาจจะคิดถึงเฉพาะในเรื่องของค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่จะต้องเพิ่มสูงขึ้น แต่ไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้จากตัวเลขเงินเฟ้อไปเป็นประโยชน์ทางการลงทุนในหลักทรัพย์ได้ นอกจากนั้น หากนักลงทุนผู้นี้อยู่ในกลุ่มหรือชุมชนของนักลงทุน ที่มีระบบวัฒนธรรมในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แบบไม่ศึกษาข้อมูลข่าวสารด้วยตัวเอง แต่นิยมลงทุนตามคำแนะนำของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ทั้งหมดนี้ก็จะกลายเป็นข้อจำกัดของผู้รับสารในความหมายนี้

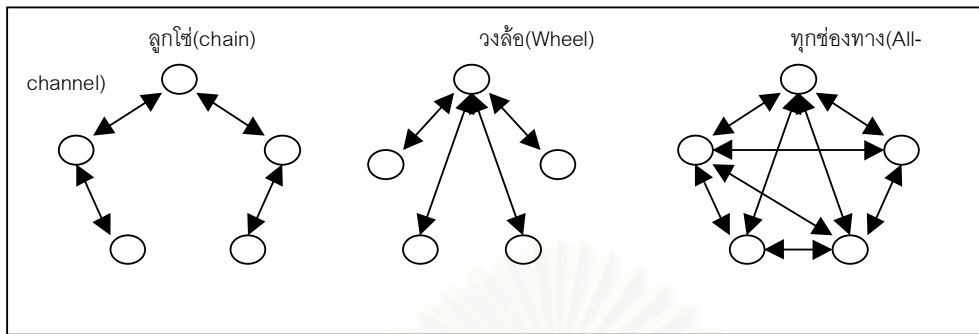
7. การป้อนข้อมูลกลับ (Feedback loop) เป็นการตรวจสอบถึงความสำเร็จในการโยกย้ายข่าวสารของบุคคลว่า ตรงกับความตั้งใจหรือไม่ แต่ Robbins ก็ได้กล่าวถึง แหล่งข้อผิดพลาด (Source of distortion) จากการประเมินหลังจากว่า แหล่งข้อผิดพลาดเกิดขึ้นเมื่อส่วนประกอบของงานไม่ได้มุ่งที่ความสำคัญของงาน จากโมเดลกระบวนการติดต่อสื่อสารอาจมีข้อผิดพลาด เพราะความไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์ รวมทั้งอคติของตัวผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสาร ตลอดจนอารมณ์และประสบการณ์ของทั้งสองฝ่ายที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องยึดเป้าหมายของการติดต่อสื่อสารอย่างสมบูรณ์ไว้

2.2.2 เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร (Communication network)

Robbins (1996) ยังได้ให้ความหมาย ของ เครือข่ายการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ (Formal vs informal network) ว่าเป็นช่องทางที่ส่งข่าวสารเคลื่อนย้ายผ่านไป ประกอบด้วย เครือข่ายแบบเป็นทางการและเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการดังนี้

1. เครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ (Formal network) คือ การติดต่อสื่อสารในลักษณะแนวตั้งตามอำนาจหน้าที่ที่เป็นลูกโซ่ ซึ่งเปรียบเทียบได้กับการสื่อสารที่มีผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งข่าวสาร (Source) หรือ ผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งมีขีดจำกัดอยู่เฉพาะการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ในการสื่อสารกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และนักลงทุน หรือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ต้องแจ้งข่าวแก่นักลงทุนตามคำสั่งของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้เครือข่ายที่เป็นทางการยังประกอบไปด้วย เครือข่ายอย่างเป็นทางการแบบกลุ่มเล็กๆ (Formal small group network) แบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบที่มีอยู่

โดยเครือข่ายกลุ่มเล็กทั้ง 3 แบบ จะมีลักษณะการเชื่อมโยงกันในลักษณะของ ลูกโซ่ (Chain), วงล้อ (Wheel), ทุกช่องทาง (All-channel) ทั้งนี้เครือข่ายการติดต่อสื่อสารกลุ่มเล็กแบบลูกโซ่ (Chain) จะทำตามคำสั่งที่เป็นลูกโซ่อย่างเป็นทางการอย่างเคร่งครัด เช่น การสื่อสารในลักษณะของคำสั่งที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่งไปยังนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และนักลงทุน หรือ การแจ้งข่าวแก่นักลงทุน ของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ตามคำสั่งของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ที่มา : Three common small-group networks (Robbins. 1996)

ขณะที่เครือข่ายติดต่อสื่อสารกลุ่มเล็กแบบวงล้อ (Wheel) จะขึ้นอยู่กับผู้นำ ซึ่งแสดงความเป็นศูนย์กลางสำหรับการติดต่อสื่อสารของกลุ่ม โดยผู้นำในความหมายนี้สำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น อาจจะเป็นนักลงทุน หรือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ได้ ขึ้นอยู่กับบทบาทของแต่ละคนในแต่ละช่วงเวลา และการรับสภาพความเป็นผู้นำของสมาชิกในกลุ่ม แต่การสื่อสารในลักษณะนี้จะเป็นการสื่อสารเฉพาะในกลุ่มของตัวเองเป็นส่วนใหญ่

มาตรฐาน (Criteria)	เครือข่าย (Network)		
	ลูกโซ่ (Chain)	วงล้อ (Wheel)	ทุกช่องทาง (All-channel)
ความเร็ว (Speed)	ปานกลาง (Moderate)	เร็ว (Fast)	เร็ว (Fast)
ความถูกต้อง (Accuracy)	สูง (High)	สูง (High)	ปานกลาง (Moderate)
สิ่งที่ผู้นำแหล่งข่าวสาร หรือ ผู้ส่งข่าว) สาร ทำขึ้น (Emergence of a leader)	ปานกลาง (Moderate)	สูง (High)	ไม่มี (None)
สมาชิกในกลุ่ม(ชุมชน) พอใจ (Member satisfaction)	ปานกลาง (Moderate)	ต่ำ (Low)	สูง (High)

เครือข่ายกลุ่มเล็กและมาตรฐานที่ให้ผลดี : Robbins, 1996, Small-group network and effectiveness criteria

ส่วนเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกลุ่มเล็กแบบทุกช่องทางนั้น (All-channel) จะยอมให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนมีกิจกรรมการติดต่อสื่อสาร แบบเครือข่ายที่สมาชิกสามารถจะเชื่อมต่อซึ่งกันและกันได้ อย่างเสรี ดังนั้นใน Model แบบทุกช่องทางนี้ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะสื่อสารกับใคร สื่อสารกับสมาชิกในกลุ่ม หรือ นอกกลุ่ม ก็สามารถทำได้ จากตาราง เห็นได้ชัดเจนว่า ความสำเร็จของเครือข่ายกลุ่มเล็ก แต่ละเครือข่ายนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ต้องเกี่ยวข้องเช่น โครงสร้างของวงล้อ (Wheel) นั้น จะช่วยให้ผู้นำดำเนินการติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้น หากแต่เครือข่ายในรูปแบบของทุกช่องทาง (All-channel) จะเกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุด หากจะต้องเกี่ยวข้องกับการทำให้สมาชิกพอใจ และเครือข่ายในรูปแบบการสื่อสารแบบลูกโซ่ (Chain) นั้น แม้ว่า จะดีที่สุด แต่ความถูกต้องแน่นอนเป็นสิ่งสำคัญ

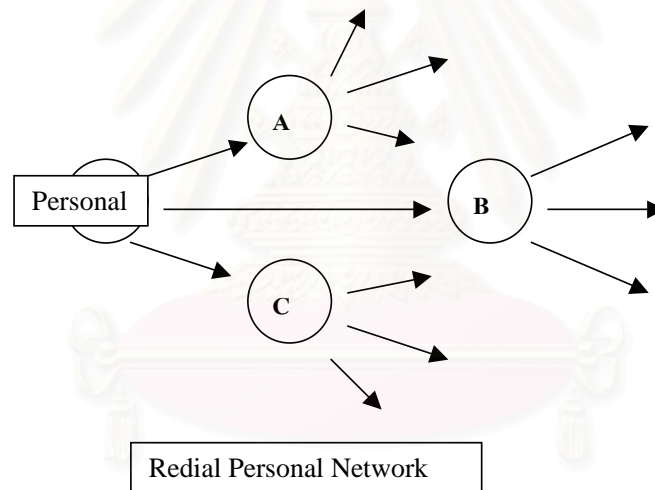
2. เครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ (The informal network) คือ การติดต่อสื่อสารแบบคนที่มีความสนิทสนมคุ้นเคย การติดต่อสื่อสารจะมีความเป็นอิสระ ไม่ต้องคำนึงถึงระดับของสถานะ และเป็นการสื่อสารที่สร้างความพอใจให้กับกลุ่มสมาชิก

การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการมีลักษณะใหญ่ 3 ประการดังนี้คือ 1)ไม่สามารถควบคุมได้โดยใครคนใดคนหนึ่ง หมายถึง นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่สามารถควบคุมกันได้ 2)นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะรับรู้ข่าวสารและมีประสิทธิภาพในการรับรู้ข่าวสารมากกว่าการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการ 3)เป็นการสื่อสารเพื่อตอบสนองของความสนใจส่วนตัวของบุคคลในกลุ่ม

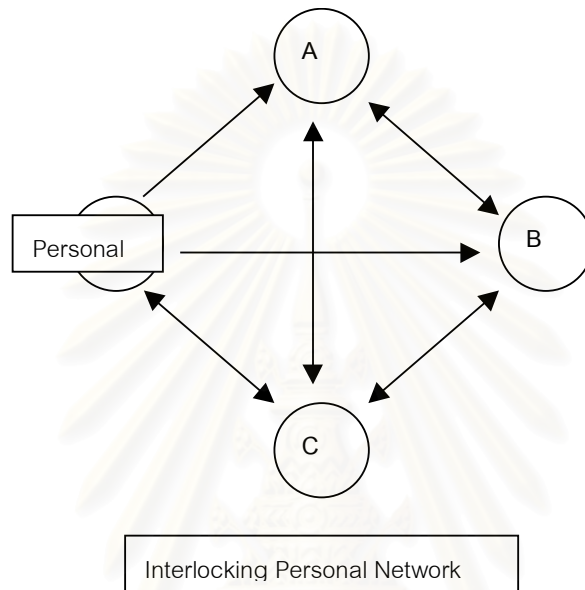
ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ถือเป็นส่วนสำคัญของเครือข่ายการติดต่อสื่อสารของกลุ่ม หรือ องค์กร โดยเฉพาะกับกลุ่มนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ดี กระทั่งนำไปสู่ผลประโยชน์ของตน ดังนั้นเมื่อใดที่เกิดข่าวลือขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข่าวลือก็จะทำหน้าที่เสมือนเป็นทั้งตัวกรอง และเป็นเครื่องมือในการป้อนกลับข้อมูล ที่มีความเกี่ยวข้องกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอาจมีความสำคัญมากขึ้น โดยผู้ป้อนข้อมูลกลับอาจจะเป็น กลุ่มนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ หรือใครคนใดคนหนึ่งที่ต้องการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในแวดวงตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ได้

อย่างไรก็ตาม Everett M. Rogers & D. Lawrence Kincaid (1980) เคยทำการวิจัยเรื่อง COMMUNICATION NETWORKS : Toward a New Paradigm for Research เพื่อศึกษาถึงสัมพันธ์ภาพของเครือข่ายการสื่อสารในหมู่บ้าน (เมือง Oryu Li ประเทศเกาหลีใต้) และพบว่า ภายใต้เครือข่ายการสื่อสารนั้น มีการติดต่อสัมพันธ์ของคู่สื่อสารที่อยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะคือ

เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย (Radial Personal Network) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆ คนนั้น บุคคลในกลุ่มที่มีการติดต่อกันนี้ จะไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันเลย โดยส่วนใหญ่บุคคลที่มีการติดต่อกันนั้นจะมีความผูกพันแบบผิวเผิน (Weak Ties) เช่น เป็นเพียงคนรู้จัก หรือ เพื่อนร่วมงานเป็นต้น และจะเป็นการติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวข้อติดต่อกัน (Interlocking Personnel Network) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆ คน โดยที่กลุ่มคนในเครือข่ายความสัมพันธ์แบบนี้จะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด และมีความสัมพันธ์กันแบบสนิทสนม แน่นแฟ้น (Strong Ties) เช่น เพื่อนสนิท หรือญาติ โดยที่จะมีลักษณะที่เหมือนกัน หรือคล้ายกันมาก

สุนันทา มวลชุมพล (2527) กล่าวถึงการที่คู่สื่อสารมีการติดต่อสัมพันธ์กัน จะมีความผูกพันกันมากน้อยแค่ไหน หรือเป็นไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพลังของข่าวสาร (Strength of Weak Tie) ซึ่งในทางทฤษฎีสังคมวิทยา ได้มีการใช้เครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับเชื่อมโยงสังคมระดับย่อยกับสังคมระดับใหญ่คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้ปฏิกิริยาสัมพันธ์ในระดับย่อยคือ “พลัง” หรือ “กำลัง” (Strength) ของหน่วยความสัมพันธ์แต่ละคู่ (Dyadic Ties) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การที่บุคคลสองคนมีความผูกพันต่อกันมากน้อยเพียงใด จะมีผลต่อระดับความเกี่ยวข้องของเครือข่ายความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนๆ ของคนทั้งสอง นอกจากนั้นลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมแบบผิวเผิน (Weak Ties) ยังมีผลกระทบต่อ การแพร่กระจายข่าวสาร, การเลื่อนขั้นทางสังคม, และการจัดระเบียบชุมชน

Everett M. Rogers & D.Lawrence Kincaid ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของคู่สื่อสารที่เหมือนกันและแตกต่างกันว่า จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายได้ว่า “ใครจะถ่ายทอดข่าวสารต่อไปยังใคร และในการถ่ายทอดข่าวสารที่ว่านั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใด” ทั้งนี้ในส่วนของคุณลักษณะที่

เหมือนกัน (Homophily) หมายถึง ระดับความเหมือนกันของบุคคลสองคนที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ในด้านต่างๆ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา สถานภาพทางสังคม และความชอบ ฯลฯ เป็นต้น กรณีนี้ตรงกันข้ามกับคุณลักษณะที่แตกต่าง (Heterophily) ซึ่งหมายถึง ระดับความแตกต่างกันของบุคคลทั้งสองที่มีปฏิสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ ดังกล่าว

2.2.3 มิติทางสารสนเทศ (Information Dimension)

ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีกลุ่มชุมชนเสมือนจริง ซึ่งเป็นชุมชนที่ไม่ได้มีการยึดติดกับเวลา สถานที่และเงื่อนไขทางสรีระอื่นๆ แต่จะมีเรื่องของ “มิติแห่งเวลา” (Time Dimension) เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหลังจากเกิดกระบวนการประมวลผลข้อมูล และ/หรือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ กระทั่งเกิดเป็นสารสนเทศขึ้นแล้ว ลักษณะของสารสนเทศที่จะมีความหมาย และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้นั้น สามารถพิจารณาได้จากลักษณะประจำของสารสนเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติ ดังนี้คือ

1. มิติเวลา (Time Dimension)
2. มิติเนื้อหา (Context Dimension)
3. มิติรูปแบบ (Form Dimension)

1. มิติเวลา ประกอบด้วย

- Timeliness ได้รับสารสนเทศนั้นทันทีที่เกิดความต้องการ
- Currency สารสนเทศนั้นต้องได้รับการปรับค่าให้เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่ใช้งาน
- Frequency สารสนเทศนั้นควรจะเรียกมาใช้งานได้ทุกครั้งที่ต้องการ
- Time Period สารสนเทศนั้นสามารถบ่งบอก อดีต,ปัจจุบัน, และอนาคต

2. มิติเนื้อหา ประกอบด้วย

- Accuracy หมายถึง สารสนเทศนั้นจะต้องไม่มีข้อผิดพลาด
- Relevance หมายถึง สารสนเทศนั้นควรจะสัมพันธ์กับความต้องการ และ สถานการณ์เฉพาะ

Completeness	หมายถึง ผู้ใช้ควรจะได้รับสารสนเทศสมบูรณ์ครบถ้วนตามความต้องการใช้งาน
Conciseness	หมายถึง การได้รับสารสนเทศนั้นควรจะเฉพาะที่ความต้องการใช้งานเท่านั้น
Scope	หมายถึง ขอบเขตของสารสนเทศ ซึ่งอาจจะกว้างหรือแคบ อาจเป็นสารสนเทศนั้นเกี่ยวกับ ภายในหรือภายนอก
Performance	หมายถึง สารสนเทศควรเปิดเผยถึงสมรรถนะโดยวัดจากกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จ, ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้น เป็นต้น

3. มิติรูปแบบ ประกอบด้วย

Clarity	หมายถึง สารสนเทศควรจะอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย
Detail	หมายถึง สารสนเทศควรให้รายละเอียดหรืออยู่ในรูปแบบสรุป
Order	หมายถึง สารสนเทศควรได้รับการจัดเรียงตามลำดับที่กำหนดให้
Presentation	หมายถึง สารสนเทศควรได้รับการนำเสนอในรูปแบบเชิงบรรยาย, ตัวเลข, กราฟิกหรือรูปแบบอื่น
Media	หมายถึง สารสนเทศควรอยู่ในรูปแบบที่เป็นเอกสาร, การแสดงวีดิทัศน์ หรือ สื่ออื่น

ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ข้อมูลข่าวสารได้กลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นที่ต้องการอย่างมากในโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคสังคมสารสนเทศ (Information Society) โดยมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับกิจการข้อมูลข่าวสารมากขึ้น สังคมได้เปลี่ยนจากสังคมที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมมาเป็นสังคมที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจในด้านของข้อมูลข่าวสาร คุณลักษณะของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เป็นมนุษย์เศรษฐกิจ (Homo-Economics) กลายมาเป็นมนุษย์สื่อสาร (Homo-Information) ข้อมูลข่าวสารได้กลายเป็นสินค้าที่มีการผลิต การจำหน่าย เพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์เช่นเดียวกับสินค้าทั่วไป ข้อมูลข่าวสารจะหลั่งไหลมาสู่บุคคล โดยผ่านเครื่องมือสื่อสารชนิดใหม่หลากหลายชนิด (<http://web.riudon.ac.th/~learning/Quality.htm>)

ลักษณะเด่นของสังคมสารสนเทศคือ มีปริมาณและระดับการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารสูงมาก ข้อมูลข่าวสารได้แพร่กระจายไปทุกระดับ ทุกทิศทาง ในหลากหลายรูปแบบทั้งสื่อที่ทันสมัยและสื่อมวลชน ดังนั้นมนุษย์จึงต้องพยายามปรับตัวให้ทันความก้าวหน้าเหล่านี้อยู่เสมอ ถ้าหากเข้าไปก็จะตามไม่ทันและไม่เข้าใจเหตุการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้น ในโลกยุคสังคมสารสนเทศได้เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participation) และการสื่อสารสองทางที่มีการโต้ตอบซึ่งกันและกันโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจนเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความต้องการข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มากมายในยุคสังคมสารสนเทศ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนไม่ใช่ทางเลือกเดียวของผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารอีกต่อไป ปัจจุบันนี้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพื่อช่วยในการนำข้อมูลข่าวสารไปสู่ผู้รับจำนวนมากได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เทคโนโลยีการสื่อสารนั้นก็คือ อินเทอร์เน็ต

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็ยอมรับแนวคิดในเรื่อง “มิติ” (Dimension) ที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะจากรายงานประจำปี 2543 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ให้ความหมายของเศรษฐกิจใหม่ หรือ (New Economy) ไว้ว่า ปี 2544 เป็นจุดเริ่มต้นของสหัสวรรษใหม่ ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก แรงผลักดันอันทรงอำนาจของโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนถึงพัฒนาการของเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ในภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง และนวัตกรรมทางการเงินในภาคตลาดการเงิน โดยตลาดการเงินยุคใหม่นั้น มีพัฒนาการของบริการและระบบตลาดใหม่ๆ หลากรูปแบบเกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกรรมข้ามพรมแดน (Cross Border) ธุรกรรมที่เชื่อมโยงกันเป็นระบบเครือข่าย (Network) และการรวมตัวกันของธุรกรรมและองค์กรธุรกิจในตลาดการเงิน (Integration)

ตลาดทุนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญและมีผลกระทบต่อภาคตลาดการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่เกิดขึ้นในทุก “มิติ” (Dimension) ซึ่งไม่เพียงเฉพาะใน “มิติความกว้างของตลาด” (Breadth of Market) ที่มีเครื่องมือในการลงทุนมีจำนวนและความหลากหลายเพิ่มขึ้น และใน “มิติความลึกของตลาด” (Depth of Market) ที่มูลค่าของธุรกรรมมีการขยายตัวอย่างชัดเจนจากการแบ่งแยกตลาดตามคุณลักษณะของสินค้าและผู้ลงทุน (Market Segmentation) เท่านั้น แต่ยังคง

คลุมถึงมิติด้านอื่นๆ ที่มีผลอย่างมากต่อกาเรเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกรรมและพฤติกรรมของผู้ลงทุน ซึ่งก็หมายความว่ารวมถึง “มิติเวลา” (Time Dimension) ที่เกี่ยวข้องกับ “มิติระยะทาง” (Distance Dimension) ด้วย

ทั้งนี้โดยนัยของ “มิติระยะทาง” นั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเชื่อว่า การซื้อขายหลักทรัพย์ข้ามตลาดและข้ามประเทศ ผ่านการเชื่อมโยงระบบ(การสื่อสาร) เข้าด้วยกันได้ทำลายขีดจำกัดของระยะทางในเชิงภูมิศาสตร์ และก่อให้เกิดตลาดทุนโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง ใน “มิติของเวลา” (Time Dimension) ดังนั้นความสามารถในการลงทุนของนักลงทุน รวมทั้งการติดตามสถานการณ์ตลาดหลักทรัพย์ที่มีอยู่ทั่วโลก ของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ จึงสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง

เพื่อแสดงให้เห็นว่า “มิติของเวลา” (Time Dimension) มีความสำคัญสำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในยุคสังคมสารสนเทศ (Information Technology) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงได้ขยายเวลาการซื้อขายและการลงทุน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักลงทุน สามารถลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศได้ โดยผ่านบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ของตนที่มีอยู่ในประเทศไทย ยกตัวอย่างเช่นการเปิดโอกาสให้นักลงทุน ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศได้โดยผ่าน FIF หรือ Foreign Investment Fund ซึ่งมีบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการ ก.ล.ต. 5 ราย เมื่อเดือนมีนาคม 2545 นอกจากนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังได้มีการขยายเครือข่ายของธุรกรรมนายหน้าค้าหลักทรัพย์ระหว่างประเทศขึ้น กระทั่งทำให้ขั้นตอนของการลงทุน กระชับฉับไวยิ่งขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน “มิติ” เหล่านี้ ได้ช่วยเพิ่มความสะดวกและลดต้นทุนการทำธุรกรรมของผู้ลงทุนได้อย่างมีนัยสำคัญ

“มิติ” ในเรื่องเวลาและระยะทางนั้น ไม่ได้เป็นแนวความคิดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพียงแห่งเดียวเท่านั้นแต่ปัจจุบัน ตลาดหลักทรัพย์ต่างๆ ทั่วโลกก็ได้เริ่มสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการกำกับดูแล การแลกเปลี่ยนและให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี และการร่วมเป็นพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อขยายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจโดยการจัดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์ข้ามตลาด การเชื่อมโยงระบบซื้อขาย

หลักทรัพย์ การรวมกิจการของตลาดหลักทรัพย์ ทั้งระหว่างตลาดหลักทรัพย์ของตราสารหนี้ที่ต่างชนิดกัน และระหว่างตลาดหลักทรัพย์ กับองค์กรชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

นอกจากนี้การสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ ยังขยายขอบเขตครอบคลุมถึงองค์กรธุรกิจอื่นๆ อาทิ ระหว่างตลาดหลักทรัพย์กับธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ ธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม ธุรกิจบริการสารสนเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ ธุรกิจสื่อมวลชน ฯลฯ ซึ่งความร่วมมือระหว่างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ดังกล่าว ได้เข้ามาอยู่ในกระบวนการธุรกิจและการสร้างมูลค่าแก่ธุรกิจ (Value Chain) ของตลาดหลักทรัพย์ภายใต้รูปแบบบริการและระบบของตลาดทุนยุคใหม่ ซึ่งนั่นหมายความว่า นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำเป็นต้องเดินเข้าสู่ “มิติเวลา” เพื่อร่นระยะทางโดยใช้มิติเวลาเป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารได้กลายมาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสังคม กลายเป็นทรัพยากรสำคัญของโลก ภายหลังจากที่สังคมได้เปลี่ยนจากสังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม มาสู่สังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารกลายเป็นสินค้าที่มีการผลิตและจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เช่นเดียวกับสินค้าทั่วไป ขณะที่มนุษย์ก็จำเป็นต้องแสวงหาสินค้า หรือ ข้อมูลข่าวสารที่ดีที่สุดสำหรับตน ซึ่งก็จำเป็นต้องมี “มิติทางด้านเนื้อหา” (Context Dimension) และ “มิติรูปแบบ” (Form Dimension) เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญในการแสวงหาดังกล่าว

2.3 ทฤษฎีสังคมเครือข่าย (Network society)

Jan Van Dijk (The Network Society : 1999) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและการเติบโตในบทบาทของสังคมเครือข่ายคือ เป็นการนำมาซึ่งสังคมรูปแบบใหม่ ในช่วงศตวรรษที่ 20 โดยสังคมเครือข่ายได้เข้าแทนที่สังคมมวลชน

สังคมมวลชน เป็นศัพท์ที่ใช้สำหรับสังคมที่มีการพัฒนาในช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมกล่าวคือ กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เคลื่อนย้ายเข้าสู่เมืองอุตสาหกรรม และศูนย์กลางทางการค้า ทำให้เกิดการขยายการรวมตัวของกลุ่มชุมชนดั้งเดิมในเมืองใหญ่ เช่น ผู้ใช้แรงงานทั่วทุกภาคของประเทศ เคลื่อนย้ายไปรวมตัวกันในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร เพื่อรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยแรงงานที่มาจากภาคอีสานก็จะอยู่รวมกันหรือใกล้กันกระทั่งกลายเป็นชุมชนชาวอีสานในนวนคร ขณะที่กลุ่มผู้

ใช้แรงงานที่มาจากภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอื่น ก็จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มๆ โดยมีการนำขนบ ธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมบางอย่างของท้องถิ่นเข้าไปในชุมชนด้วย เช่น วัฒนธรรมการกิน

ทั้งนี้องค์ประกอบทั่วไปของสังคมมวลชนคือ ครอบครัวขนาดใหญ่ และครอบครัวขยาย หรือองค์กรขนาดใหญ่ ก็จะสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของมวลชนในเรื่องความร่วมมือระหว่างหน่วยงานฝ่ายต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของในแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบ ตัวต่อตัว หรือที่เรียกว่า สื่อบุคคล และไม่มีสื่ออื่นมากนัก

หากจะยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนในกรณีนี้ก็คือ บรรดาผู้ใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร ที่แม้จะมีการแบ่งแยกเป็นชุมชนของกลุ่มแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามาออกเป็นภาคใดภาคหนึ่งก็ตาม แต่ นวนคร คือ ชุมชนใหญ่ที่ครอบคลุมชุมชนเล็กที่มีอยู่ โดยที่ทุกคนยอมรับและอยู่ร่วมกันได้เนื่องเพราะนวนคร มีผลประโยชน์ให้ทุกคนได้ตักตวง นั่นคือ งานในโรงงานอุตสาหกรรม

แต่การถาโถมเข้ามาในสังคมของสื่อมวลชนด้วยรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบันจึงจำเป็นที่สังคมจะต้องพยายามคงไว้ซึ่งการรวมตัว และความร่วมมือภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในช่วงหลังการปฏิวัติทางเศรษฐกิจ และสังคมอุตสาหกรรมพยายามเกาะกลุ่มรวมตัวกันในรูปแบบเดิม สื่อระหว่างบุคคล เช่น จดหมายและโทรศัพท์ รวมทั้งสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ยังคงถูกใช้สำหรับการสื่อสารระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้ เนื่องจากแต่ละชุมชนสามารถเข้าถึงสื่อมวลชนได้เพียงสื่อใดสื่อหนึ่ง หรือ แค่ออกถึงสามสื่อเท่านั้น เช่น โทรทัศน์ เพียงช่องเดียว หนังสือพิมพ์ฉบับเดียว ฯลฯ เป็นต้น ลักษณะของสังคมมวลชนที่ว่านี้ ยังปรากฏให้เห็นอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา รวมไปถึงกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วบางส่วน

ขณะที่ สังคมเครือข่าย นั้น Dijk บอกว่า เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายไปของกลุ่มชุมชนในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากอัตราการเคลื่อนตัวได้ขยายไปสู่ระดับชาติ หรือนานาชาติ และการลดอัตราการเคลื่อนตัวในชุมชนอย่างที่เคยมีมา (เช่น สิ่งแวดล้อมทางด้านความเป็นอยู่รวมทั้งในที่ทำงาน) แต่กลับเกิดการเพิ่มประเภทของชุมชน ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนที่ยังอยู่และทำงานกับครอบครัว เพื่อนบ้าน และองค์กร ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนไปมา ระหว่างสังคมเครือข่ายขนาดใหญ่ ซึ่งมีการกระจายตัวมากกว่าสังคมแบบดั้งเดิม ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และการทำงานเริ่มแคบลง แต่มี

ความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การขยายตัวของสังคม และเครือข่ายของสื่อ มีส่วนสำคัญในการจัด
สังคมรูปแบบนี้

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบสำคัญของสังคมเครือข่ายกลับไม่ได้ขึ้นอยู่กับเครือข่าย แต่ขึ้นอยู่กับ
บุคคล ครอบครัว กลุ่ม และหน่วยงาน ที่ถูกเชื่อมโยงโดยเครือข่าย ซึ่งถูกจัดรูปแบบของการเชื่อมโยง
มากกว่า ด้วยเนื้อหาของสังคมสมัยใหม่ การเพิ่มความสำคัญของเครือข่ายสำหรับสังคมสมัยใหม่
สามารถดูได้จากการขยายตัวของทั้งสังคมเครือข่าย และเครือข่ายของสื่อที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน
อย่างเช่นนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความหลากหลายและความซับซ้อนของการสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารมวลชนของ
นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถูกใช้ในวัตถุประสงค์นี้
ซึ่งไม่มีใครปฏิเสธว่า การเกิดขึ้นของ ICT (Information & Communication Technology) มีส่วน
ผลักดันความหลากหลายและความซับซ้อนเช่นนี้เกิดขึ้น เช่น การเกิดชุมชนเสมือนจริงบนสื่ออินเทอร์เน็ต
เน็ต เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจตลาดหลักทรัพย์แห่งระ
เทศไทย ซึ่งไม่มีใครสามารถให้คำตอบได้อย่างชัดเจนว่า สมาชิกที่อยู่ในชุมชนเสมือนจริงนั้น เป็นนักลง
ทุนอย่างแท้จริงหรือไม่ แต่การสื่อสารในชุมชนเสมือนจริงก็ถือว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลกับ
การสื่อสารในรูปแบบใหม่โดยอาศัยสื่ออินเทอร์เน็ตเช่นกัน

เช่นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เราสามารถเห็นกลุ่มชุมชนสมัยใหม่ ที่อาศัยเครือข่าย
การสื่อสาร เป็นเครื่องมือรวมตัวระหว่างกลุ่มชุมชนองค์กร โดยส่วนกลุ่มจะมีองค์ประกอบคือ ความ
สัมพันธ์โดยตรงระหว่างนักลงทุนกับนักลงทุน, นักลงทุนกับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,
นักลงทุนกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์กับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย รวมทั้งความสัมพันธ์อื่นๆ ในเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักลงทุน นายหน้าค้าหลัก
ทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทำงานในลักษณะ ตัวต่อตัว (Face to
Face) นอกจากนั้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ยังมีกลุ่มชุมชนเสมือนจริง ซึ่งเป็นชุมชนที่ไม่
ได้มีการยึดติดกับเวลา สถานที่และเงื่อนไขทางสรีระอื่นๆ แต่จะมีเรื่อง มิติแห่งเวลา (Time
Dimension) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะได้มีการกล่าวถึงในลำดับต่อไป

อย่างไรก็ตาม Manuel Castells (1996, The Culture of Real Virtuality) ยังได้กล่าวถึงสังคมที่เรียกว่า สังคมเครือข่าย หรือ Network Society ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการวิจัยเรื่อง “การให้คุณค่าข่าวสารและการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์หลักทรัพย์” ว่าเป็นสังคมที่ผู้ใช้เครือข่ายทำการติดต่อ และเปลี่ยนความเห็นระหว่างกัน โดยใช้ New Logic of Network หรือ การใช้ตรรกะใหม่ของชาวเครือข่าย ที่รู้จักสัญลักษณ์คอมพิวเตอร์อย่างเดียวกัน นอกจากนี้ Castells ยังได้เสนอทฤษฎีใหม่ (New Paradigm) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของสังคมสารสนเทศว่า

สารสนเทศ คือ วัตถุดิบ (Information is its raw material.) และเทคโนโลยีที่มวลล้นทำงานเกี่ยวข้องกับสารสนเทศในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง – เทคโนโลยีสารสนเทศจะเชื่อมโยงกิจกรรมทั้งปวงของมนุษย์ในสังคมเข้าด้วยกัน

สังคมสารสนเทศ มีลักษณะเป็นเครือข่ายหรืออาศัย ตรรกะของเครือข่าย (Networking Logic) หรือมีการประสานสัมพันธ์กันในลักษณะเครือข่าย

เครือข่าย มีลักษณะยืดหยุ่น (Flexibility) ตัวกระบวนการของเครือข่ายนั่นเองสามารถปรับเปลี่ยนส่วนประกอบของตัวเองได้ ดังนั้นจึงมีลักษณะคล้ายของเหลว กฎบัญญัติต่างๆ ขององค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่ทำลายองค์กร เพราะองค์ประกอบต่างๆ ขององค์กรสามารถนำมาเขียนโปรแกรมให้ใหม่และจัดรูปแบบเสียใหม่ แต่พึงตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงขององค์กรอาจจะนำมาซึ่งเสรีภาพหรือการควบคุม เพราะการใช้เทคโนโลยีนั้นจะใช้เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นไปในระดับสูงขึ้น หรืออาจจะใช้เพื่อขัดขวางการพัฒนาก็ได้

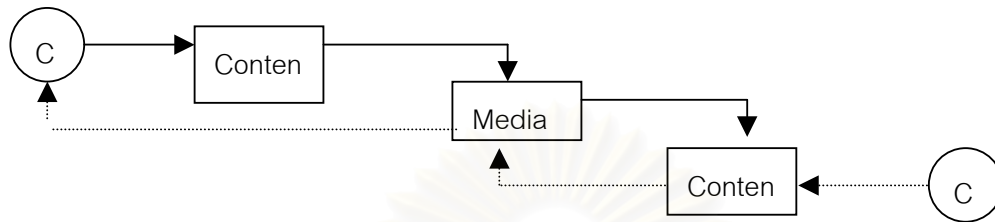
ระบบเครือข่าย มีลักษณะประสานเทคโนโลยีที่โดดเด่นให้เป็นอย่างหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม ออปโตอิเล็กทรอนิกส์ และ คอมพิวเตอร์ จึงรวมเป็นระบบสารสนเทศ (Information System) ที่มีพลังมหาศาล และ มันจะพัฒนาตัวมันเองในระดับสูงยิ่งขึ้นไปอีก

Castells เห็นว่า ระบบการสื่อสารอย่างใหม่ที่เรียกว่า Computer-Mediated Communication หรือที่คนทั่วไปไปเรียกว่า CMC นั้น ทำให้ทุกคนสามารถกลายเป็นสื่อ และแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน กระทั่งทำให้เกิดข่าวสารอื่นๆ อีกนับไม่ถ้วน โดยข่าวสารที่ว่าจะหล่อหลอมกระทั่งกลายเป็นความคิดใหม่ๆ อย่างไม่มีสิ้นสุด และ “สารจะต้องปรับตัวของมันให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น” ทั้งนี้ เพราะโลกทัศน์ต้องเผชิญหน้ากับอัตตทัศน์ ทำให้ต้องเกิดการรวมช่อม แต่จะรวมช่อมกันได้นขนาดไหนขึ้นอยู่กับ Elites ของแต่ละคน

ทั้งนี้ในระบบเครือข่ายนั้น วัฒนธรรมมวลชนแห่งอดีตกำลังจะถูกแทนที่โดยวัฒนธรรมแยกย่อย ตามเพศ ชนชั้น การศึกษา อายุ และประเทศ สารที่เป็นสารเหล่านี้เข้าไปสัมพันธ์กับสารอื่นๆ ในไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) และสร้างสิ่งแวดล้อมสัญลักษณ์อย่างใหม่ (A New Symbolic Environment) กระทั่งทำให้ความจริงเทียมกลายเป็นความจริง (They make virtuality our reality) และดังนั้น วัฒนธรรมใหม่จึงเป็นวัฒนธรรมของความจริงเทียมที่กลายเป็นความจริง (The Culture of Real Virtuality) เป็นวัฒนธรรมที่ผู้คนต่างก็แลกเปลี่ยนสัญลักษณ์นั้นๆ ร่วมกันว่าเป็น “ความจริง” (ซึ่งคล้ายกับ Agenda Setting : ผู้ศึกษา) ส่วนสัญลักษณ์ที่ไม่ได้นำมาใช้ก็ถูกส่งผ่านลงไปในกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่อไป

ขณะที่แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ “การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์” หรือ Computer-Mediated Computer : CMC นั้น Donna L. Hoffman and Thomas P. Novak ก็ได้มีรายงานผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2538 (1995) ของเขา เกี่ยวกับภาวะการสื่อสารโดยผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Computer : CMC) โดยได้ข้อสรุปว่า CMC เป็นการสื่อสารแบบ Hypermedia คือ เป็นเครือข่ายแห่งการกระจายข่าวสารที่มีพลวัตในตัวเอง มีศักยภาพเป็นสื่อที่ครอบคลุมทั่วโลก พร้อม ๆ กับเป็นการประสานศักยภาพระหว่าง software และ hardware เพื่อการเข้าไปสู่ระบบเครือข่ายซึ่งทำให้ผู้ใช้และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถเตรียมข้อมูลข่าวสารแบบ Hypermedia ที่เปิดรับและสร้างปฏิสัมพันธ์ได้ และสามารถสื่อสารผ่านสื่อ เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคล

แบบจำลองการสื่อสารแบบ Computer – Mediated Communication

ที่มา : Donna L. Hoffman and Thomas P. Novak : 1995

ทั้งนี้การสื่อสารแบบ Hypermedia เป็นการชี้ให้เห็นสภาวะการสื่อสารผ่านสภาพแวดล้อมที่ตัวกลางเป็นคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Environment : CME) บนอินเทอร์เน็ต เวิลด์ไวด์เว็บ (world wide web) ซึ่งเป็นเครือข่ายแรกที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระดับโลก สามารถให้คำนิยามอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับ Hypermedia CME ว่า เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับแจกจ่ายข่าวสาร ใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลและจัดเตรียมเนื้อหาสาระสำหรับสื่อชั้นสูง

นอกจากนั้นการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) นับว่าเป็นช่องทางสำหรับสารที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้น เป็นการเกิดปฏิสัมพันธ์กับเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์เป็นช่องทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ซึ่งรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้เรียกว่า Machine Interactivity ในกรณีนี้ ตัวสื่อจะเป็นเพียง “ท่อส่งสาร” (Conduit) ที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารและเป็นเพียงขอบเขตของความสนใจที่มีการแลกเปลี่ยนหรือมีฉะนั้นก็เป็นการแทรกซ้อนในการส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร คุณลักษณะของสื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่ถูกจำกัดรูปแบบในการสื่อสาร เช่น การสื่อสารทางคอมพิวเตอร์จะขาดอวัจนภาษา การสื่อสารทางโทรศัพท์ไม่สามารถมองเห็นสีหน้าของผู้ร่วมสื่อสาร เป็นต้น

แต่การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ ที่แม้จะเป็นสิ่งใหม่ในสังคม ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ (Socially Oriented) เนื่องจากความไม่เจาะจงในการสื่อสารแบบ CMC ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับสาร หรือ ปราศจากอารมณ์, ไม่เร้าอารมณ์ในการสื่อสาร (Socioemotional) ไม่เจาะจงผู้รับสาร เป็นการสื่อสารที่ค่อนข้างเป็นทางการ และยากต่อการตีความ ผู้ร่วมสื่อสารในการสื่อสารแบบ CMC ต้องปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับการสื่อสาร ไม่เหมือนกับการสื่อ

สารแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Communication) ที่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารได้มากกว่าการสื่อสารแบบ CMC

ตารางเปรียบเทียบการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารมวลชน และการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์

Type of Communication	Model	Feed Back Symmetry	Interactivity	Number Competitors	Bandwidth
Interpersonal Communication	One-to-One	Yes	High (person Interactive)	Few	Unlimited
Mass Communication	One to Many	No	No	Many	High (Dynamic Content)
Internet (World Wide Web)	Many to Many	Yes	High/ Moderate	Extreme Many	Limited

ที่มา : <http://www.utexas.edu/coc/adv/research/topics.html>

Donna L. Hoffman and Thomas P. Novak จึงสรุปว่า การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Computer : CMC) เป็นการสื่อสารที่ขึ้นกับข้อความเป็นหลัก (Text Base Communication) ปราศจากอารมณ์ (Socioemotional) ไม่มีความเป็นส่วนตัว (Impersonnel) ขาดอหิยาศัยไมตรี (Sociable) ขาดความเป็นกันเอง (Friendly) ขาดบริบททางสังคมทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจและการใช้ (Cues-Filtered-Out) ตลอดจนเป็นสิ่งใหม่ในสังคม (Social-Oriented) ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้การปรับตัวให้เข้าใจในสื่อ และสารที่ส่งผ่านสื่อ (Task-Oriented) รวมถึงการขาดความนิยม และการยอมรับในสังคม (Social Presence) แต่การพัฒนาในเชิงเทคโนโลยี ตลอดจนกระบวนการปรับตัวของประชากรให้เข้ากับเทคโนโลยีการสื่อสาร ผ่านคอมพิวเตอร์ จะทำให้การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (CMC) ได้รับความยอมรับมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความยอมรับที่เกิดขึ้นจากกลุ่มนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ปัจจุบันอาศัยการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งยังมีการส่งข่าวสารกลับไปบนอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ (2531) ศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริโภคและภาพพจน์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า แหล่งข่าวสารที่นักลงทุนให้ความเชื่อถือมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (นายหน้าค้าหลักทรัพย์) และบริษัทจดทะเบียน ส่วนข้อมูลที่เสนอโดยสื่อมวลชน ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือพิมพ์ วารสารทางธุรกิจ ตลอดจนรายการวิทยุ โทรทัศน์ ได้รับความเชื่อถือไม่มาก แต่กลับเป็นแหล่งข้อมูลที่นักลงทุนเปิดรับข่าวสารในระดับสูงสุด

ชลดา เสริมนิภารัตน์ (2534) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบการสื่อสารของนักลงทุนกับการตัดสินใจซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารของนักลงทุนเพื่อใช้ในการซื้อ-ขาย หลักทรัพย์ว่า แหล่งข่าวสารที่ผู้ลงทุนเลือกใช้มากที่สุดคือ แหล่งข่าวสารที่มาจากนิติบุคคล ซึ่งได้แก่ ข้อมูลที่เสนอโดยบริษัทจดทะเบียน บริษัทเงินทุน และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ข่าวสารที่นักลงทุนต้องการใช้เพื่อประกอบการวิเคราะห์และประเมินหาทางเลือกที่จะซื้อหรือขายหุ้น ประกอบด้วยข่าวสาร 5 ประเภทคือ

บทความวิจารณ์หุ้น, แนวโน้มดัชนีราคาหุ้น, ความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น, สรุปข้อสนเทศบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และภาวะความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นเป็นข่าวสารที่นักลงทุนให้ความสำคัญที่สุด พร้อมกับได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ตลาดหลักทรัพย์ควรปรับปรุงการเสนอข่าวให้รัดกุมและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งควรเป็นศูนย์กลางของแหล่งข่าวสารที่พร้อมจะให้ข้อมูลทุกด้านแก่นักลงทุนและมีรายละเอียดมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์ประกอบการลงทุน เพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุนด้วย

ลดาวลัย ไทยธัญญพานิช (2536) ทำการศึกษาถึงนโยบายและวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษามีข้อสรุปว่า นโยบายสำคัญที่ทำให้ตลาดหลักทรัพย์นำเทคโนโลยีมาใช้ได้แก่ นโยบายในการเป็นศูนย์กลางสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และนโยบายในการเป็นตลาดหุ้นสากลระดับโลก รวมทั้งการกำหนดนโยบายเสริมโดยการพัฒนาาระบบการซื้อ-ขาย หลักทรัพย์แบบเคาะกระดาน มาเป็นระบบคอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นยังมีนโยบายการสร้าง ความเท่าเทียมกันในการรับข้อมูลการซื้อ-ขาย หลักทรัพย์และนโยบายการสนับสนุนให้ผู้ลงทุนได้มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น พบว่า มีหลายประการที่ทำให้การดำเนินนโยบายสร้างความเท่าเทียมกันทางข้อมูลไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ขณะที่แนวโน้มของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีการพัฒนารูปแบบข้อมูลข่าวสารให้มีความน่าสนใจ โดยจะเน้นในเรื่องของ ความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งยังจะมีการเผยแพร่ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ (Online) ไปยังนักลงทุนโดยตรงอีกด้วย

2.5 นิยามศัพท์

ข่าวสาร หมายถึง ข่าวด้านต่างๆ คือ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวการเมือง ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมีหลักฐานที่แสดงถึงความผันผวนของตลาดหลักทรัพย์ อันเนื่องมาจากข่าวดังกล่าว เช่น ข่าว “กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการแห่งรัฐแคลิฟลอเนีย สหรัฐอเมริกา ประกาศถอนการลงทุนจากประเทศไทย” เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่งส่งผลทำให้ดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในวันนั้นติดลบไปถึง 16 จุด ข่าวสารเหล่านี้ อาจมาจากสื่อหลายประเภทเช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สื่ออื่น และสื่อบุคคล

สื่อ ในที่นี้หมายถึง

- 1. อินเทอร์เน็ต** หมายถึง “สื่อ” ที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจ ซื้อ-ขายหุ้น บริหารตลาดหลักทรัพย์ และแนะนำหุ้นให้กับนักลงทุน รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือสื่อสารของบุคคลกลุ่มนี้อีกด้วย
- 2. โทรศัพท์มือถือ** หมายถึง สื่อที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นใช้ ใช้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลในกลุ่มเดียวกัน และนอกกลุ่ม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. **สื่อบุคคล** หมายถึง การสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่าง นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือบุคคลอื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกลุ่มย่อย (Small group) โดยผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถ ชักคำถามที่ทำความเข้าใจ และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ทันที

4. **สื่ออื่น** หมายถึง สื่อที่นำข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารที่มีจำนวนมาก ด้วยเวลาที่ใกล้เคียง หรือ เวลาเดียวกันได้อย่างทันทีทันใด ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ กระจายเสียง นิตยสาร วารสาร และภาพยนตร์ รวมถึงภาพยนตร์ที่ดูได้จาก วิดีโอเทป และ แผ่น ซีดี

นักลงทุน หมายถึง ผู้เข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ตามระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง กรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ได้รับแต่งตั้งตาม พ.ร.บ.ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517

นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หมายถึง Brokerage หรือ บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจนายหน้าค้าหลักทรัพย์ซื้อขายหลักทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ (Broker) และบริษัทที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ (Sub-Broker) ทั้งนี้บริษัทที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ (Broker) จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนนายหน้าค้าหลักทรัพย์ซื้อขายหลักทรัพย์ บริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสถิติการซื้อขายหลักทรัพย์ วิเคราะห์แนวโน้มระดับราคาหลักทรัพย์ และงบการเงินของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้นักลงทุนนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน และในการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้นักลงทุนต้องติดต่อซื้อ-ขายผ่านนายหน้าค้าหลักทรัพย์เท่านั้น ซึ่งนายหน้าค้าหลักทรัพย์จะกำหนดให้นักลงทุนเป็นลูกค้า โดยเปิดบัญชีเช่นเดียวกันกับบัญชีธนาคาร โดยบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์

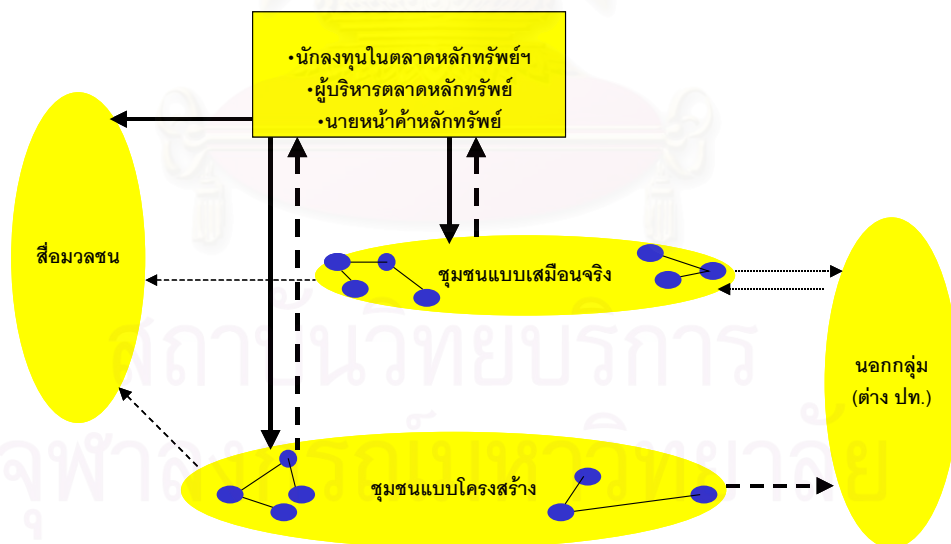
จะมีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในอัตราที่ตลาดหลักทรัพย์ และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และกำกับหลักทรัพย์กำหนด

การแสวงหาข่าวสาร หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้รับสารที่พยายามสืบค้นแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการตัดสินใจเลือกแหล่งข่าว ลักษณะของการพิจารณาคัดเลือกข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ ในช่วงระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร หมายถึง พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารและแลกเปลี่ยนข่าวสารหุนในประเด็นที่ตนสนใจ หรือ ให้คุณค่ากับบุคคลกลุ่มต่างๆ ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม โดยพฤติกรรมดังกล่าวอาจกระทำผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือสื่อบุคคล โดยอาจจะเป็นการจับกลุ่มในประเทศ หรือนอกประเทศก็ได้

2.6 กรอบแนวคิดงานวิจัย (Conceptual Framework)

การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในตลาดหลักทรัพย์

เครื่องมือสื่อสาร = อินเทอร์เน็ต, โทรฯ มือถือ, สื่อบุคคล, สื่ออื่น ((โทรศัพท์ดาวเทียม))

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุนแห่งประเทศไทย ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์หลักทรัพย์ นั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ตลอดจนปรากฏการณ์ทางการสื่อสารของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของระบบเศรษฐกิจว่า

ภายใต้ยุคสังคมสารสนเทศ (Information Technology) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นักลงทุน ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์หลักทรัพย์ กำหนดสถานภาพของตนเองอย่างไร พวกเขามีการเปิดรับสื่อแบบไหน และแนวคิดของการแสวงหาข่าวสารของพวกเขา น่าสนใจหรือไม่ พวกเขาเปิดรับและปฏิเสธสื่อประเภทใด พวกเขาพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ มีการนำไปใช้และได้ประโยชน์มากน้อยแค่ไหน ที่สำคัญคือ พวกเขามีการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารอย่างไร สิ่งนี้เกิดขึ้นในขั้นตอนใด รูปแบบของเครือข่ายทางข่าวสารเป็นแบบไหน ภายใต้บริบททางสังคม และบริบททางเศรษฐกิจ นอกจากนั้นการข้ามมิติเวลา มิติระยะทาง สามารถช่วยพัฒนาระบบการสื่อสารของพวกเขา กระทั่งสามารถนำไปปรับใช้ในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ การทำหน้านายหน้าค้าหลักทรัพย์ และการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของ นักลงทุน ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์หลักทรัพย์นั้น จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้คือ

3.1 วิธีการวิจัย

3.1.1 วิเคราะห์เอกสาร

จากข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 25 เดือนมกราคม 2544 จนถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2545 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview)

สัมภาษณ์นักลงทุนผู้มีอำนาจในการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่บริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์และผู้บริหารบริษัทในเชิงลึก (Depth Interview) และการสังเกตพฤติกรรมการใช้ข้อมูลข่าวสาร ผ่านดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. นักลงทุน จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นนักลงทุนที่อยู่ในห้องค้า และนอกห้องค้า

2. เจ้าหน้าที่บริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ (Broker) 5 คน

-Marketing (มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ : Sale License) 3 คน

-นายไพบุลย์ ราชนิยม

ผู้จัดการฝ่ายการตลาดในประเทศ

บล.เอบีเอ็น แอมโร เอเชีย จำกัด (มหาชน)

-นายวีระชัย ครอบสามสี่
ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์หลักทรัพย์
บล. ทรินิตี้ จำกัด (มหาชน)

3. ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

-นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง
กรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
-นายประสาน ไตรรัตน์วรกุล
เลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

3.1.3 สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

เข้าร่วมสังเกตการณ์ในห้องค้าหลักทรัพย์เป็นเวลา 1 สัปดาห์ (ทำการ) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล ในช่วงเวลา การซื้อ-ขายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งศึกษาการเลือกข่าวที่มีคุณค่า และจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คัดเลือกข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 10 กรณี จากข่าวสารที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ 5 กรณี และข่าวสารที่เกิดในประเทศ 5 กรณีดังกล่าวข้างต้น และจากประเด็นคำถามในเชิงลึกจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 คำถามนำ

1. ข้อมูลส่วนตัวเพศ อายุ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมูลค่าการลงทุนเฉลี่ยในแต่ละวัน
2. ปริมาณความต้องการข่าวสารในประเทศ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) และข่าวสารต่างประเทศ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)

3. ความถี่ของความต้องการในแต่ละวัน (ทุกนาที ทุก 15 นาที ทุก 30 นาที ทุกชั่วโมง ทุก 6 ชั่วโมง)
4. นิยามข่าวที่มีคุณค่าในทัศนคติของท่านระหว่าง 1)ข่าวที่ทำให้สามารถตัดสินใจลงทุน หรือ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการตัดสินใจให้แนะนำลูกค้า หรือ สามารถตัดสินใจใช้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง 2)ข่าวที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการรู้มากขึ้น
5. ข่าวชนิดใดที่ท่านเห็นว่ามี ความหมาย และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือมีความหมายและสำคัญต่อการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือมีความหมายและสำคัญต่อการทำหน้าที่ของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ระหว่าง ข่าวความมั่นคงในต่างประเทศ ข่าวความมั่นคงในประเทศ ข่าวเศรษฐกิจในต่างประเทศ ข่าวเศรษฐกิจในประเทศ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงินตลาดทุนในต่างประเทศ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงินตลาดทุนในประเทศ
6. ท่านเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตลาดหุ้นจากสื่อมวลชนใดระหว่าง นสพ. วิทยุ โทรทัศน์ หรือ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือ สื่อออนไลน์อื่นๆ หรือ โทรศัพท์มือถือ (เพราะเหตุใด)
7. ท่านเปิดรับข่าวสารจากจากสื่อบุคคลหรือไม่ สื่อบุคคลที่กล่าวถึงคือใครระหว่าง นักลงทุนที่อยู่ในห้องค้าหลักทรัพย์ด้วยกัน นักลงทุนที่อยู่นอกห้องค้าหลักทรัพย์ บุคคลที่อื่นที่ไม่ใช่ นักลงทุน
8. เมื่อท่านจะตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ท่านจะติดต่อกับบุคคลใดบ้าง (ให้เลือก)
9. ตามข้อ 8 ท่านเลือกวิธีการติดต่อกับบุคคลเหล่านั้นด้วยวิธีการใด ระหว่างโทรศัพท์มือถือ หรือ พุดคุยแบบประจันหน้ากับบุคคลเหล่านั้นต่างๆ หรือ ใช้อินเทอร์เน็ต
10. เหตุผลที่ท่านเลือกวิธีการตามข้อ 8
11. เมื่อท่านจะตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ท่านแลกเปลี่ยนข่าวสารต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ ไม่ และมีความถี่หรือระยะเวลาในการติดต่อข่าวสารมากน้อยเพียงใด (ทุกนาที หรือ real time online ทุก 30 นาที ทุก 1 ชั่วโมง ทุก 6 ชั่วโมง มากกว่า 6 ชั่วโมง)

12. การติดต่อเพื่อรับข่าวสาร หรือ ส่งข่าวสารนั้น กรุณาลำดับความสำคัญก่อนหลังของแหล่งข่าวสารที่ท่านรับระหว่างสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ บุคคล เครื่องมือพิเศษ(wire service อื่นๆ)
13. หากมีโอกาสเลือกสื่อเพื่อใช้ในการเปิดรับ และส่งข้อมูลข่าวสารตามข้อ 12 ท่านจะเลือกใช้สื่อชนิดใดเป็นลำดับแรก และความถี่ในการใช้มีมากน้อยแค่ไหน (ทุกนาที หรือ real time online ทุก 30 นาที ทุก 1 ชั่วโมง ทุก 6 ชั่วโมง มากกว่า 6 ชั่วโมง)

3.3.2 Coding Sheet

นอกเหนือจากการสอบถามที่ข้อมูลเบื้องต้นจากนักลงทุน ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์หลักทรัพย์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำ Coding Sheet เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ โดยมีการตั้งคำถามที่ที่เกี่ยวข้องกับการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร (ตามเอกสารแนบ)

3.3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้

เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัยคือ คำคำถามที่นำวิจัย และ Coding Sheet ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองเครื่องมือด้วยการทดสอบกับนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์รวม 2 ราย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2545 ณ ห้องค้าหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) อาคาร อัมรินทร์พลาซ่า สีแยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีบรรยาย (Descriptive Analysis) ด้วยวิธี

1. ศึกษา Information Seeking การให้คุณค่าข่าว ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร (Communication Network) ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่า มีขั้นตอน และกระบวนการ รวมทั้งรูปแบบ ว่าเป็นอย่างไร
3. ศึกษาการจับกลุ่มเครือข่าย (Network Society) ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ (Make Decision) และผลที่ตามมาจากการตัดสินใจ

3.5 ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้คือ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหาร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มบุคคลที่มีภารกิจประจำวันที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการขึ้น-ลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจำเป็นต้องสัมภาษณ์ในเวลาทำการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เวลาของการให้สัมภาษณ์ในเชิงลึกจึงกลายเป็นข้อจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงหยิบยกกรณีตัวอย่างขึ้นสัมภาษณ์ในเชิงลึกเพียงข่าวเดียวคือ ข่าว “สหรัฐสั่งบอมบ์อิรัก” ซึ่งเป็นข่าวที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2545 ขณะที่ข่าวที่เหลืออีก 9 ข่าว แม้จะไม่สามารถหยิบยกขึ้นสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในเชิงลึกได้ แต่ก็ เป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์นักลงทุน จำนวน 15 คน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ 5 คน และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ 2 คน เพื่อศึกษารูปแบบการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ทั้งในกลุ่มพวก และนอกกลุ่ม พวกของตน ผ่านกระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินคุณค่าข่าว รวมทั้งการให้นิยามข่าวที่มีคุณภาพ ภายใต้บริบททางสังคม และเศรษฐกิจพบว่า นักลงทุนจำนวน 15 คน ที่แม้มีความต้องการข้อมูลในปริมาณที่มากเท่ากัน แต่กลับมีรูปแบบและวิธีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่แตกต่างกันกล่าวคือ

นักลงทุนในกลุ่มแรก เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวของข่าวทุกประเภททั้งที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศ โดยการเปิดรับข้อมูลดังกล่าวจะดำเนินการผ่านสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ทั้งในหอนงค้าและนอกหอนงค้า โดยความต้องการที่ว่าเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีการติดต่อสื่อสารไปยังบุคคลอื่น กระทั่งเกิดการประกอบสร้างเป็นเครือข่ายทางข่าวสารที่แน่นอนอีกด้วย

นักลงทุนในกลุ่มที่สอง แม้จะเป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความต้องการข้อมูลข่าวสารในระดับปริมาณที่ไม่น้อยกว่านักลงทุนในกลุ่มแรก แต่การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่าน และการติดต่อสื่อสาร เป็นไปอย่างจำกัดกล่าวคือ นักลงทุนในกลุ่มนี้จะเน้นแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เปิดรับข้อมูลข่าวสาร และติดต่อสื่อสารจากสื่อบุคคลเป็นหลัก

นักลงทุนในกลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มนักลงทุนที่ไม่ได้อยู่ในหอนงค้าหลักทรัพย์ แต่เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีงานประจำทำอยู่นั้น ปริมาณความต้องการข้อมูลในแต่ละวันอยู่ในระดับที่ไม่มาก โดยต้องการข้อมูลเพียงวันละ 2 ครั้งคือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ก่อนที่ตลาดหลักทรัพย์จะเปิดทำการซื้อ-ขาย โดยรูปแบบและวิธีการแสวงหา รวมทั้งการเปิดรับข้อมูลข่าวสารนั้น จะเน้นสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นหลัก ส่วนการ

เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น จะเป็นไปได้ในลักษณะของการสนทนากันและการติดตามข่าวสารบ้านเมืองมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจ ซื้อ-ขาย หุ้นในตลาดหลักทรัพย์

4.1 สังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม

จากการเข้าสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม ในห้องค้าหลักทรัพย์แห่งหนึ่งย่านถนนราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมในการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งปริมาณความต้องการข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อสื่อสารของนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์จะอยู่ในระดับที่เท่าๆ กัน กล่าวคือ ก่อนที่ตลาดจะเปิดทำการซื้อ-ขายในช่วงเช้าคือ 10:00 น. นักลงทุนส่วนใหญ่จะเดินทางถึงห้องค้าหลักทรัพย์ ประมาณ 09:30 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์เริ่มประชุมกับทีมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ของตน เพื่อรับฟังการบรรยายสรุปข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นทั่วโลก ในช่วงข้ามคืนที่ผ่านมาเพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นายหน้าค้าหลักทรัพย์รายหนึ่งกล่าวว่า “การประชุมก็จะมีการสรุปเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในโลกใบนี้ในช่วงข้ามคืนที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น ขณะที่นักลงทุนไทยนอนหลับ แต่ปรากฏว่า OPEC (กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออก) ประกาศปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันดิบลงรวดเดียว 900,000 บาร์เรลต่อวัน ขาวนี้ส่งผลทำให้ตลาดหุ้นในย่านวอลล์สตรีท สหรัฐอเมริกาทุกตัวติดลบหมด หลังจากปิดตลาดในช่วงประมาณตี 4 ของบ้านเรา และเมื่อตลาดหุ้นในเอเชียเปิดทำการในช่วงเช้า เช่น ตลาดหุ้นนิเคอิของญี่ปุ่น ที่เปิดทำการก่อนตลาดหุ้นอื่นๆ ในเอเชีย ก็ติดลบทันทีที่เปิดตลาด โดยนักวิเคราะห์ที่นั่นบอกว่า เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันของ OPEC ตรงนี้เราก็จะมาดูว่า ถ้าวอลล์สตรีทติดลบไปแล้วเมื่อคืน เช้านี้ก็เปิดมาติดลบอีก แสดงว่า ตลาดตื่นตระหนกกับข่าวชิ้นนี้ ถ้าเช่นนั้น ตลาดบ้านในวันนี้จะเป็นอย่างไร ทิศทางจะไปทางไหน หุ้นกลุ่มพลังงานจะได้รับประโยชน์หรือไม่ หุ้นกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องอาศัยน้ำมันเป็นต้นทุนโดยเฉพาะการขนส่งจะเป็นอย่างไรเหล่านี้คือ สิ่งที่เราพูดคุยกันในที่ประชุม ทั้งนี้ก็เพื่อ cover ข้อมูลให้ได้มากที่สุดสำหรับการทำหน้าที่นายหน้า แต่ทั้งหมดก็ต้องอยู่ภายใต้กฎ กติกาที่ตลาดกำหนดไว้คือ อะไรให้ได้ อะไรให้ไม่ได้ หรือ ให้ได้มากน้อยแค่ไหน”

สำหรับบรรดานักลงทุนที่เดินทางไปยังห้องค้าหลักทรัพย์ก่อนที่ตลาดจะเปิดทำการซื้อ-ขาย ซึ่งนอกจากเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ และจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่ห้องค้าหลักทรัพย์

จัดเตรียมไว้ให้จำนวนหนึ่งแล้ว นักลงทุนยังต้องการข้อมูลข่าวสารในเชิงวิเคราะห์จากที่ประชุมของ บรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์อีกด้วย

“การลงทุนในตลาดหุ้น ก็เหมือนคนทำงานทั่วไปคือ คุณต้องมาแต่เข้ามาอ่านหนังสือพิมพ์ มา เปิดจอ (อินเทอร์เน็ต) ดูว่า มีข่าวอะไรเกิดขึ้นบ้างและข่าวนั้นจะส่งผลกระทบต่อตลาดหุ้นในวันนี้อย่างไร นอกจากนั้นก็ต้องถามมาร์เก็ตติ้ง (นายหน้าค้าหลักทรัพย์) ว่า วันนี้เขาประชุมอะไรกัน ทิศทาง ตลาดน่าจะไปทางไหน หุ้นกลุ่มไหนที่น่าสนใจ เหตุผลอะไร ตลาด(ตลาดหลักทรัพย์) จะประกาศเล่นงานใครอีกหรือไม่ และเรื่องต่างๆ เราจะติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้จากใคร”

นักลงทุนรายหนึ่งในกลุ่มแรกกล่าว

ขณะที่นักลงทุนในกลุ่มที่สาม ซึ่งเป็นนักลงทุนที่ทำการซื้อ-ขายหุ้นอยู่นอกห้องค้ำนั้น ความต้องการข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับที่ไม่มากเท่ากับนักลงทุนที่อยู่ในห้องค้ำคือ ในช่วงเวลาปกติจะ ต้องการเพียงวันละ 2 ครั้งเท่านั้น แต่ในช่วงเวลาที่ตลาดอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ นักลงทุนในกลุ่มนี้ ก็จะเพิ่มปริมาณความต้องการข้อมูลข่าวสารขึ้น

นายหน้ารายหนึ่งซึ่งมีลูกค้าที่เป็นนักลงทุนอยู่นอกตลาดกล่าวว่า “ลูกค้าในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มี งานประจำทำ แต่ก็ต้องการกำไรจากหุ้นไปเสริมรายได้คือ เล่นแบบตะเซๆ ไม่มีข่าวก็ซื้อบ้าง ขายบ้าง แต่ถ้ามีข่าวก็อาจจะสั่งซื้อ สั่งขาย หรือ โทรถามข้อมูลกันทั้งวัน แต่โดยปกติแล้ว นักลงทุนในกลุ่มนี้ ต้องการข้อมูลเพียงเข้ากับบายผ่าน e-mail ที่นายหน้าจะต้องส่งไปให้ทุกวัน หรือถ้าวันไหนมีการซื้อ-ขาย เย็นๆ ก็จะต้องมีการ confirm กันอีกครั้งหนึ่ง ก็กลายเป็นวันละ 3 เวลา แต่บางรายก็อาจจะมีโทร เข้ามาขอความมั่นใจขณะที่กำลังจะตัดสินใจซื้อ-ขาย แต่ส่วนใหญ่แล้วนักลงทุนกลุ่มนี้ไม่ได้ต้องการข้อมูลอะไรจากนายหน้ามากนัก เหมือนกับว่า พวกเขามีข้อมูลที่ติดอยู่แล้ว”

สำหรับพฤติกรรมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ในช่วง โมงซื้อ-ขายระหว่างวันนั้น นักลงทุนในกลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่เปิดรับข้อมูลข่าวสาร และมีความ พยายามในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารมากที่สุด โดยจะใช้สื่อทุกสื่อที่หาได้ในห้องค้าหลักทรัพย์เช่น สื่อ อินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รวมถึงสื่อบุคคล และการใช้โทรศัพท์มือถือ ซึ่งส่งผลให้นักลงทุนใน

กลุ่มนี้มีข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่มากและมักเป็นแหล่งข่าวสารให้กับนักลงทุนรายอื่น ๆ รวมทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์กับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ได้อีกด้วย

ขณะที่นักลงทุนในกลุ่มที่สองนั้น แม้จะเป็นนักลงทุนที่มีความต้องการข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่มาก แต่ลักษณะของการเปิดรับ และการแสวงหาจะอยู่ในระดับที่จำกัดกล่าวคือ ต้องการเฉพาะข่าวที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของหุ้นรายตัว และการเข้าซื้อ-ขายหุ้นตัวใดตัวหนึ่งของนักลงทุนในกลุ่มแรกเท่านั้น ขณะที่การเปิดรับข้อมูลข่าวสารนั้นก็จำกัดอยู่เฉพาะจากสื่อบุคคล ซึ่งหมายความรวมถึงการสื่อสารก็จะสื่อสารแบบประจันหน้ากับสื่อบุคคลเท่านั้น

อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาเข้าสู่เหตุการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยนั้น ไม่มีการรายงานข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่จะส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์อย่างรุนแรง จึงไม่สามารถรับรู้ถึงพฤติกรรมของนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ในการเกิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งพฤติกรรมการสื่อสารในช่วงเวลานั้นได้ แต่ผู้วิจัยก็สามารถศึกษารูปแบบ วิธีการ และพฤติกรรมดังกล่าวของนักลงทุนและนายหน้าค้าหลักทรัพย์ได้พอสังเขป โดยเฉพาะรูปแบบ วิธีการ และพฤติกรรมการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับและการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นจะได้กล่าวถึงในช่วงของการสัมภาษณ์ในเชิงลึก

4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

นอกจากการเข้าสู่เหตุการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในห้องค้าหลักทรัพย์แล้ว ผู้วิจัยยังได้มีคำถามนำที่จะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและขั้นตอนการจับกลุ่มกระทั่งกลายเป็นการประกอบสร้างเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อไปนี้คือ

4.2.1 การเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข่าวสาร

ปริมาณความต้องการข่าวสารในแต่ละวัน

ความต้องการข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ในแต่ละวันจะอยู่ในลักษณะที่เหมือนกันคือ มีความต้องการในปริมาณที่มาก หากแต่ภายใต้ความต้องการดังกล่าว นั้น รูปแบบและวิธีการของความ ต้องการเพื่อให้ได้มากลับแตกต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มนักลงทุนนั้น ปริมาณความต้องการขึ้นอยู่กับอุปนิสัย ปัจจัยแวดล้อม (ความคึกคักของตลาดหลักทรัพย์) การเข้าถึงตัวสื่อ และเป้าหมายในการลงทุน เช่นเดียวกับกลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ที่แม้มีความต้องการข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่มาก แต่ในเรื่องของรูปแบบและวิธีการของการได้มา รวมทั้งการแสวงหาก็กแตกต่างกัน

นักลงทุนรายหนึ่งกล่าวว่า “ตลาดหุ้นบ้านเรายังเป็นตลาดใหม่ เพราะฉะนั้นการเก็งกำไรจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเลี้ยงได้ เช่นเดียวกับกับตลาดหุ้นในฮ่องกง และได้วัน ที่แม้จะมีการจัดตั้งกันมานาน แต่ทุกวันนี้ก็ยังคงจัดให้อยู่ในกลุ่มตลาดเก็งกำไร เมื่อเป็นตลาดเก็งกำไร นักลงทุนก็จำเป็นต้องมีข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่มากพอ และเร็วพอที่จะสามารถทำให้ตัดสินใจได้ทันทีที่มีข่าว ไม่เช่นนั้นคุณก็จะมีไม่ทางได้กำไร แถมยังจะต้องขาดทุน แต่การนิ่งเฉยเพื่อรอรับอย่างเดียวก็คงเป็นไปไม่ได้ ดังนั้น นักลงทุนจึงจำเป็นต้องแสวงหาจากทุกสื่อ โดยไม่สนใจว่า เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศ หรือ ต่างประเทศ หรือเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง รวมทั้งข่าวตลาดเงินตลาดทุน ถือว่า ใช้ได้หมด เพราะทุกข่าวล้วนมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อตลาด (หลักทรัพย์) ทั้งสิ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ตลาดอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติคือ ดัชนีมีแนวโน้มว่า อาจทำนิวโลว์ หรือ นิวไฮ แม้แต่ในช่วงเวลาปกติ ความต้องการข้อมูลข่าวสารก็ยังคงอยู่ในปริมาณที่มาก เพราะเราต้องการกำไรจากการลงทุน ”

อย่างไรก็ตามความต้องการข่าวสารทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งการแสวงหาข่าวสารทุกประเภทดังกล่าวที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังเกิดขึ้นกับกลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์เช่นกัน

นายหน้าค้าหลักทรัพย์รายหนึ่งกล่าวว่า “หน้าที่ของมาร์เก็ตติ้งนั้น นอกจากจะเป็นตัวกลางในการซื้อ-ขายหุ้นให้ลูกค้าแล้ว ยังมีหน้าที่อีกอย่างหนึ่งคือ ให้คำแนะนำกับลูกค้า และนักลงทุนทุกคนที่เข้ามาเปิดบัญชีกับบริษัทของเรา ทั้งนี้เพราะการที่ประเทศไทยมีบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ค้าหลักทรัพย์ หรือ โบรกเกอร์ อยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้ทุกบริษัทต้องแข่งขันเหมือนการทำธุรกิจทั่วๆ ไป โดยรูปแบบการแข่งขันก็คือ แสวงหาลูกค้ารายใหม่ให้เปิดบัญชีซื้อ-ขายหุ้น ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาฐานลูกค้าที่มีอยู่เดิมไว้ให้นานที่สุด โดยมีปัจจัยสำคัญคือ การให้คำแนะนำที่ถูกต้องและถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีพื้นฐานมาจากข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น ทั้งที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดฯ และข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งหากใครมีมาก หรือหาได้มาก และรู้มากก็จะได้เปรียบ เพราะสามารถตอบคำถามลูกค้าได้ทุกอย่าง และวิเคราะห์สถานการณ์ได้ดีขึ้น โอกาสที่จะให้ข้อมูลที่ดีและถูกต้องกับลูกค้าก็มีมากขึ้น โดยหากใครสามารถทำได้เช่นนี้ทุกวัน โอกาสที่ลูกค้าจะย้ายไปอยู่กับโบรกเกอร์รายอื่นก็น่าจะเป็นไปได้”

ในส่วนของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็มีความต้องการข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่ไม่น้อยกว่านักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ โดยภาระหน้าที่และข้อกำหนดที่มีอยู่คือ พัฒนาตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้มีความน่าสนใจจนเป็นที่ยอมรับของนักลงทุนทั่วโลก ทั้งยังภาระกิจในการขยายฐานนักลงทุนให้มากขึ้นจากที่มีอยู่ รวมทั้งยังต้องดูแลการซื้อขายให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส ปกป้องคุ้มครองนักลงทุนรายย่อย ให้ความเป็นธรรมกับบริษัทจดทะเบียน การเอาใจใส่ดูแลความเรียบร้อยในตลาดหลักทรัพย์ จึงจำเป็นต้องติดตามข้อมูลข่าวสาร และความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และปริมาณข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต้องมากพอที่จะสามารถนำไปเป็นปัจจัยประกอบการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับการทำหน้าที่เป็นผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์

การให้ความสำคัญต่อข่าวสาร ระหว่างข่าวสารในประเทศและข่าวสารต่างประเทศ

นักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์เกือบทั้งหมดกล่าวว่า ต้องการข้อมูลข่าวสารทั้งในส่วน of ข่าวสารที่เกิดขึ้นต่างประเทศ และข่าวสารที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยเฉพาะในวันที่ตลาดหลักทรัพย์เปิดทำการ หรือ ในช่วงที่อยู่ระหว่างการซื้อ-ขายหุ้น เนื่องจากการติดตามข้อมูลข่าวสารในแต่ละวัน ถือเป็นหน้าที่ของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ค้ำหลักทรัพย์ ดังนั้นการที่สามารถแสวงหาและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารในปริมาณมาก จึงเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่ดี นอกจากนี้ ปริมาณข้อมูลข่าวสารในแต่ละวันมากพอที่จะนำไปเป็นปัจจัยประกอบการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด โดยรูปแบบของความต้อการนั้น หากเป็นนักลงทุนก็จะต้องการเพื่อนำไปตัดสินใจในการลง

ทุน ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ต้องการข้อมูลข่าวสารในปริมาณที่มากพอเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการทำหน้าที่ ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะอยู่ในลักษณะของการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ และความเคลื่อนไหว

ความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในแต่ละวัน

ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคือในช่วงปี พ.ศ. 2544 –2545 นั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เปิดทำการ 2 ช่วงเวลาคือ ช่วงเช้า และช่วงบ่าย โดยในช่วงเช้านั้นจะเริ่มทำการซื้อ-ขาย ตั้งแต่เวลา 10:00 น. ไปจนถึงเวลา 12:30 น. จากนั้น จะหยุดพักการซื้อขาย และจะเปิดทำการซื้อ-ขาย อีกครั้งในเวลา 14:30 น. ไปจนถึงเวลา 16:30 น. ก็จะปิดทำการ แต่จะปล่อยให้บริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ โบรกเกอร์ จัดดำเนินธุรกรรมการซื้อขายในวันนั้นให้แล้วเสร็จอีกวันละประมาณ 15-20 นาทีหลังตลาดปิดทำการ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีช่วงเวลาของความต้องการข่าวที่เหมือนกันคือ จะเริ่มต้นตั้งแต่เวลาประมาณ 06:00 น. ของทุกวันโดยเฉพาะในวันที่ตลาดหลักทรัพย์เปิดทำการซื้อ-ขาย จากนั้นก็จะมีติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ในรถยนต์ขณะที่ขับขีเพื่อเดินทางไปยังห้องค้าหลักทรัพย์ และห้องค้าหลักทรัพย์ และจะสิ้นสุดหลังจากตลาดปิดทำการซื้อ-ขายในช่วงเย็น จากนั้นทุกคนจะตามแบบต่างๆ กระทั่งเช้าวันใหม่ พฤติกรรมที่ว่าก็จะเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง แต่ในช่วงของวันเสาร์ และอาทิตย์ รวมทั้งวันหยุดทำการของตลาดหลักทรัพย์ ความถี่ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารรวมทั้งการติดตามก็จะลดลง

“ก็คงต้องติดตามกันอยู่นี่ เพราะไม่เช่นนั้นเวลาไปคุยกับคนอื่นแล้วเราไม่มีอะไรไปแลกกับเขา หรือทำให้เขาเห็นว่า เราไม่มีอะไรในหัวเลย ดีแต่ไปขอเขาทำเดี๋ยวก็คงไม่ไหว คงไม่มีใครคบด้วย และคิดว่า คนที่เรียกตัวเองว่า เป็นนักลงทุน คงไม่มีคนไหนที่ไม่ติดตามข้อมูลข่าวสาร หรือ ตามบ้างไม่ตามบ้าง เพราะนั่นหมายถึงเขากำลังฉีกเงินทิ้ง” นักลงทุนรายหนึ่งกล่าว

ขณะที่นักลงทุนอีกคนกล่าวว่า “เข้ามาก็จะฟัง VoA (Voice of America) ภาษาไทยตอน 6 โมงที่ 100.5 (FM 100.5 MHz) ของ อ.ส.ม.ท. จากนั้นก็จะต่อด้วย BBC (รายการวิทยุ บีบีซี ภาคภาษาไทย) ที่ 97 (FM 97 MHz) ทั้ง 2 รายการเป็นการสรุปข่าวที่เกิดขึ้นรอบโลกในช่วงค่ำคืนที่ผ่านมาคือ มีข่าวทุกประเภท รวมทั้งข่าวที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงินตลาดหุ้น พอ 7 โมงก็ข่าววิทยุประเทศไทย ช่วงนี้ก็จะเตรียมอาบน้ำแต่งตัว จากนั้น 7 โมงครึ่งก็จะกลับไปฟังสรุปข่าวที่ 100.5 ซึ่งก็จะเป็นการสรุปข่าว

การเมืองและสังคมในประเทศ หลัง 8 โมงก็จะหมุนไปเรื่อยหลายๆ สถานี (วิทยุ) ที่คิดว่า เป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นข่าวที่จะทำให้เราสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจซื้อ-ขาย หุ้นในวันนั้นๆ ได้ ส่วนวันหยุดก็ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง เพราะฟังมากก็เวียน และวันหยุดก็ต้องการพักผ่อนบ้างเหมือนกัน”

อย่างไรก็ตามแม้โดยส่วนใหญ่ นักลงทุนจะมีช่วงเวลาและความถี่ในการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่ใกล้เคียงกัน แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า นักลงทุนมีการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันคือ มีทั้งกลุ่มที่ต้องการข้อมูลตลอดเวลา กลุ่มที่ต้องการข้อมูลทุก 1 ชั่วโมง กลุ่มที่ต้องการข้อมูลทุก 6 ชั่วโมง (เวลาเช้า และบ่าย) และกลุ่มที่ต้องการข้อมูลเพียง 1 ครั้ง หรือ เกิน 6 ชั่วโมงต่อวันทั้งนี้เนื่องจากความเข้มข้น (จริงจัง) ของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างกันคือ

นักลงทุนในกลุ่มแรก มีความต้องการข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วก่อนหน้านี้ ทั้งนี้แม้ว่า นักลงทุนในกลุ่มนี้จะซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในปริมาณที่ไม่มากต่อวัน แต่ก็เป็่นนักลงทุนที่ดำเนินการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างจริงจัง

นักลงทุนในกลุ่มที่สอง ซึ่งเป็นกลุ่มนักลงทุนที่เน้นการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อบุคคลนั้น ยังถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกต้องการข้อมูลทุก 1 ชั่วโมง และต้องการข้อมูลวันละ 2 ครั้ง หรือทุก 6 ชั่วโมง เนื่องจากระดับของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ไม่เข้มข้น หรือ จริงจังเท่ากับการลงทุนของนักลงทุนใน 2 กลุ่มแรก

สำหรับนักลงทุนในกลุ่มที่สาม ซึ่งเป็นกลุ่มนักลงทุนที่อยู่นอกตลาดนั้น ความต้องการข้อมูลข่าวสารถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ต้องการข้อมูลข่าวสารทุก 6 ชั่วโมง คือ ในช่วงเช้าก่อนที่ตลาดหลักทรัพย์จะเปิดทำการ (ก่อน 10:00 น.) และในช่วงบ่าย ก่อนที่ตลาดหลักทรัพย์จะเปิดทำการ (ก่อน 14:30 น.) อีกครั้งหนึ่ง ที่เหลือเป็นกลุ่มที่ต้องการข้อมูลข่าวสารเพียงวันละ 1 ครั้ง หรือ เกิน 6 ชั่วโมง ทั้งนี้เพราะนักลงทุนในกลุ่มนี้ ไม่เน้นการหาประโยชน์และผลกำไรจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เป็นสรณะ หรือ เป็นรายได้หลักสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน

“ก็เข้าไปเล่นพอให้ได้มีเรื่องคุยกับพรรคพวก ไม่ได้กำไร หรือ ขาดทุนอะไรมากมาย บางวันมาร์เก็ตติ้ง (นายหน้าค้าหลักทรัพย์ค้าหลักทรัพย์ : อ่างแล้วในนิยามศัพท์) โทรมาบอกว่า วันนี้กำไร 50

บาท หรือ วันนี้ขาดทุนไป 200 บาท ก็เป็นอย่างนี้มาตลอด ทั้งนี้เพราะเราไม่ได้หวังกำไรจากตลาดหุ้น” (นักลงทุนรายหนึ่งในกลุ่มที่ 4 กล่าวไว้ในกรรณิสนิพนธ์)

ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์นั้น ความต้องการข้อมูลข่าวสารจะอยู่ในลักษณะ ต้องการตลอดเวลา เช่นเดียวกับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่เนื่องจากภาระหน้าที่ทำให้ไม่สามารถติดตามได้ด้วยตัวเอง แต่ก็มีรายงานจากส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้รับทราบเป็นระยะๆ แล้ว แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

ช่องทางในการเปิดรับและการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

นักลงทุนในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยให้เหตุผลว่า เป็นสื่อที่สามารถรายงานข้อมูลข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้รวดเร็วที่สุด ขณะที่การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลนั้น นักลงทุนกลุ่มตัวอย่างก็ให้ความสำคัญเช่นกัน โดยจะใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบข่าวที่มีการรายงานผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

ส่วนสื่อมวลชนอื่นๆ นั้นถูกจัดลำดับความสำคัญรองลงมาคือ วิทยุ ซึ่งสามารถรายงานข่าวได้ทุกระยะชั่วโมง โทรทัศน์ สามารถรายงานข่าวได้ทุก ชั่วโมง และหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่นักลงทุนเห็นว่าสามารถยืนยันการรายงานข้อมูลข่าวสารของสื่ออินเทอร์เน็ต วิทยุ และโทรทัศน์ได้ดีในวันถัดไป

ขณะที่บรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ทั้งหมด จะเริ่มแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสารในแต่ละวัน จากสื่อบุคคลเป็นลำดับแรก คือ จากนักวิเคราะห์ประจำบริษัท จากนั้นก็จะมีตรวจสอบรวมทั้งแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่นเช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ โดยให้เหตุผลว่า แสวงหาข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลเป็นลำดับแรกนั้น ถือเป็นหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ค้าหลักทรัพย์จะต้องปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากนักวิเคราะห์นั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการมาแล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดจึงไม่มี

อย่างไรก็ตามสื่อบุคคลในความหมายของนายหน้าค้าหลักทรัพย์ค้าหลักทรัพย์นั้น ไม่ได้เจาะจงเฉพาะนักวิเคราะห์ประจำบริษัทเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงบุคคลในกลุ่มนายหน้าค้าหลัก

ทรัพย์ค้าหลักทรัพย์ด้วยกัน และ/หรือบุคคลที่อยู่นอกกลุ่ม รวมทั้งบรรดาผู้สื่อข่าวที่อยู่ในเครือข่าย ทั้งนี้ เพราะนายหน้าค้าหลักทรัพย์ค้าหลักทรัพย์ จำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีอยู่ทั้งหมด ขณะเดียวกันก็จะทำหน้าที่ตรวจสอบข่าวให้กับนักลงทุนไปพร้อมๆ กันด้วย

สำหรับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์นั้น ไม่ได้มีการระบุชัดเจนไปว่า ให้ความสำคัญกับสื่อใดสื่อหนึ่ง ก่อนหรือหลัง แต่จะติดตามจากทุกสื่อตั้งแต่สื่ออินเทอร์เน็ต ไปจนถึงสื่อมวลชน ขณะที่สื่อบุคคลนั้น จะใช้เป็นบางกรณีเท่านั้น เนื่องจากเห็นว่า ความสำเร็จของข้อมูลข่าวสารที่มีรายงานตามสื่อต่างๆ นั้น มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

การให้ความสำคัญกับสื่อบุคคล

นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่างให้ความสำคัญกับสื่อบุคคล ในฐานะที่เป็นสื่อที่มีความเร็วและสามารถโต้ตอบ ซักถามรายละเอียดได้ ทั้งยังสามารถเจาะจงไปยังบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารต่างๆ ที่นักลงทุนต้องการได้เป็นอย่างดี เช่น นักวิเคราะห์ประจำบริษัทที่นายหน้าคนนั้นๆ สังกัดอยู่ นอกจากนั้นก็ยังให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลที่สามารถตรวจสอบ และยืนยันความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ได้อีกด้วย เช่น ผู้สื่อข่าว และนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า การให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลของทั้ง 3 กลุ่มนั้น เพื่อต้องการยืนยัน หรือ สอบทานข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น

4.2.2 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร (Information networking)

นักลงทุนที่อยู่ในห้องค้าหลักทรัพย์ มักจะใช้วิธีการพูดคุยในลักษณะของการประจันหน้ากับบุคคลอื่นในการติดต่อสื่อสารเป็นลำดับแรก โดยให้เหตุผลว่า เป็นการสื่อสารที่ดีที่สุด เพราะได้เห็นหน้ากัน และสามารถพูดคุยโต้ตอบ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างทันท่วงที นอกจากนั้นข่าวสารที่ไหลเข้าไปยังห้องค้าหลักทรัพย์นั้น “บุคคล” มักจะจะได้รับรู้ก่อนเสมอ

ส่วนการสื่อสารในลักษณะต่อมาคือ การติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือไปยังกลุ่มพวกของตนในกรณีที่ต้องการตรวจสอบความถูกต้อง และ/หรือ ตรวจสอบความมีอยู่จริงของข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะในระหว่างชั่วโมงทำการซื้อขาย

“วิธีการติดต่อสื่อสารของเราก็คือ ถ้ามีข้อมูลข่าวสารเข้ามา ผมก็จะหาตัวคนที่ให้ข่าวให้เจอ จากนั้นก็จะเริ่มนึกว่า เบื้องหลังของเหตุการณ์นั้นๆ มีที่มาที่ไปอย่างไร เมื่อนึกได้แล้วก็จะเข้าไปพูดคุยกับเจ้าของข่าว พร้อมกับแสดง background ข่าวนั้นๆ ให้เห็นยกตัวอย่างเช่น ถ้าเขาบอกว่า บริษัท ก. จะได้งานวางระบบสื่อสารในสนามบินแห่งใหม่ แต่เรากลับมีข้อมูลว่า บริษัท ข. มีโอกาสมากกว่า เราก็จะเข้าไปพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน จากนั้นก็จะเริ่มโทรศัพท์หาเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อตรวจสอบว่า ข่าวนี้มีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน มีใครปล่อยออกมาหรือไม่ จากนั้นก็จะแลกเปลี่ยนกับนายหน้าถึงโอกาสการลงทุนในหุ้นตัวนี้ แล้วก็ติดตามดูราคา ว่า จะเป็นอย่างไร และจะมีข่าวขึ้นหน้าจอ (อินเทอร์เน็ต) เมื่อไร

ขณะที่ลักษณะการติดต่อสื่อสารของนายหน้าค้าหลักทรัพย์นั้น โดยปกติแล้ว เมื่อเกิดมีเหตุการณ์ หรือ มีข้อมูลข่าวสารไหลเข้าไปยังห้องค้า ก็จะมีการแจ้งให้ลูกค้า (นักลงทุน) ที่อยู่ในห้องค้าได้รับทราบ จากนั้นจึงโทรศัพท์แจ้งลูกค้า รวมทั้งฝากข้อความไว้ในโทรศัพท์มือถือของลูกค้าที่ไม่สามารถติดต่อโดยตรงได้

ส่วนการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในช่วงเวลาปกติและไม่ ก็จะไม่ได้มีการส่งข่าว หรือกระจายข่าวให้กับใคร แต่จะเฝ้าติดตาม และจับตาความเคลื่อนไหวของดัชนีตลาดหลักทรัพย์อย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตามเพื่อศึกษาถึงรูปแบบ (pattern) ของการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร รวมทั้งการเปิดรับและการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการจัดส่งข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งในกลุ่มพวกของตน และนอกกลุ่มพวกของตน หลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ และดัชนีตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเพื่อศึกษารูปแบบการจับกลุ่มของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจและสังคม

ผู้วิจัยจึงจัดทำคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในฐานะผู้รับสาร (receiver) การส่งและกระจายข้อมูลข่าวสารในฐานะผู้ส่งสาร (sender) การ

ให้ความสำคัญกับสื่อที่ใช้ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสาร กระทั่งนำไปใช้ส่งข่าวสาร รวมทั้งการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มพวกของตน และการจับกลุ่มเครือข่ายข้ามกลุ่มพวกของตน โดยใช้ข่าว “สหรัฐสั่งบอมบ์อิรัก” ที่มีการรายงานในประเทศไทยเมื่อวันพุธที่ 19 มิถุนายน 2545 เป็นตัวแบบให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแม้ว่าการรายงานข่าวดังกล่าวในประเทศไทย จะล่าช้ากว่าการรายงานของสื่อในสหรัฐอเมริกาถึง 3 วัน และประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐอเมริกา จะออกมาปฏิเสธต่อสื่อมวลชน (ในสหรัฐอเมริกา) ว่า ไม่มีเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นจริง แต่การรายงานข่าวขึ้นนี้ในประเทศไทยในวันดังกล่าว ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตระหว่างชั่วโมงทำการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ ก็ยังส่งผลทำให้ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ปิดลบไปมากกว่า 10 จุด และภายใต้สถานการณ์ที่วุ่นวายนี้ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบ (pattern) ของการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

1) การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวก

หลังจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มตัวอย่าง แสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ในฐานะผู้รับสาร (receiver) แล้ว นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (sender) ไปยังผู้ที่อยู่ในกลุ่มพวกของตนคือ กลุ่มนักลงทุนที่อยู่ในห้องค้าเดียวกัน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ในห้องค้าเดียวกัน และผู้ที่บริหารงานอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดเช่น ต้องการได้รับการยืนยันข้อมูลข่าวสารนั้นๆ หรือ ต้องการตรวจสอบการมีอยู่จริงของข้อมูลข่าวสารนั้นๆ หรือ ต้องการให้ข้อมูลข่าวสารที่เห็นว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งบุคคลในกลุ่มพวกเดียวกัน กระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายการสื่อสาร (communication network) ขึ้น จะด้วยความตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

ช่องทาง การเปิดรับและการแสวงหาข่าวสาร

นักลงทุนเกือบทั้งหมดตอบว่า มีการเปิดรับและแสวงหาข่าวสารขึ้นนี้จากสื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตที่อยู่ในห้องค้าเดียวกัน

“ผมถามเขาว่า ได้ข่าวมาอย่างไร เขาก็บอกว่า ได้มาจาก “จอร์จเตอร์” (เครื่องคอมพิวเตอร์) ซึ่งติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับรับข่าวจากสำนักข่าวรอยเตอร์ ซึ่งเป็นข่าวออนไลน์ที่ทุก

ห้องค้า (ซี) ผมก็ไปเปิดดูแต่ก็ยังไม่เห็น เพื่อนจึงบอกให้เปิดภาษาอังกฤษ (บริการชาวออนไลน์ของสำนักข่าวรอยเตอร์ จะมีทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยที่การรายงานข่าวภาษาไทยจะช้ากว่าข่าวภาษาอังกฤษ เพราะต้องใช้เวลาในการแปล) จึงรู้ว่า เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจริง ผมก็คำถามที่เขาว่าบอกใครไปบ้างแล้ว เขาก็บอกว่า ก็ที่อยู่ในกลุ่มพวกเราเกือบทั้งหมด ซึ่งการบอกก็คือ ใช้โทรศัพท์ เพราะต่างคนก็ต่างอยู่กันคนละห้องค้า ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผมได้รับข่าวขึ้นนี้แล้ว ผมก็พูดคุยกับมาร์เก็ตติ้ง รวมทั้งนักลงทุนที่สนิท ๆ กัน รวมทั้งโทรศัพท์บอกเพื่อน ๆ หลายคนยังไม่รู้แต่หลายคนรู้แล้ว” นักลงทุนรายหนึ่งกล่าว

ขณะที่นายหน้าหลักทรัพย์ทั้งหมดตอบว่า แจ้งให้ลูกค้า (นักลงทุน) ที่อยู่ในห้องค้าได้รับทราบ จากนั้นจึงโทรศัพท์แจ้งลูกค้า รวมทั้งฝากข้อความไว้ในโทรศัพท์มือถือของลูกค้าที่ไม่สามารถติดต่อโดยตรงได้

ส่วนผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่ได้มีการส่งข่าว หรือกระจายข่าวให้ใคร คงเฝ้าติดตาม และจับตาความเคลื่อนไหวของดัชนีตลาดหลักทรัพย์อย่างใกล้ชิด ดังเช่นที่ปฏิบัติอยู่ทุกวัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสาร

นอกเหนือจากการเปิดรับและแสวงหาข่าวจากสื่อมวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและสื่ออื่นแล้ว นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังให้ความสนใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มพวกของตน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารในลักษณะข้ามกลุ่มพวกอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการติดต่อสื่อสารในลักษณะดังกล่าวได้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากมาย โดยเฉพาะในเรื่องของความเร็วในการรับรู้ข่าวสาร รวมทั้งการตอบสนองความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเชิงลึก และสามารถโต้ตอบได้ทันที ซึ่งล้วนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน หรือ การทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น

“บ่อยครั้งที่เราได้ข่าวสารมาแล้วไม่รู้สึกรู้ว่า ข่าวสารที่ได้มาสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการลงทุนได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น เราไปจอดรถเติมน้ำมันในปั้มน้ำมันแห่งหนึ่ง แล้วพบว่า ร้านสะดวกซื้อในปั้มนั้น ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ กำลังมีการปรับปรุงแบบเป็นเรื่องเป็นราว แต่บางครั้งเมื่อเราเจอเหตุการณ์แบบนั้น เราก็ได้แต่นึกว่า เจ็งอีกแล้ว ใครจะเป็นรายต่อไป แล้วก็ขับรถออกจากปั้มไป โดยไม่คิดว่า สิ่งที่เราเห็นคือ ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงที่กำลังเกิดขึ้น รุ่งขึ้นใน

ช่วงบ่ายๆ ปรากฏว่า หุ้นของปั๊มน้ำมันแห่งนั้นปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น เราก็เข้าไปดูจอ (ข่าวออนไลน์) ก็พบว่า ปั๊มแห่งนั้นแจ้งตลาด(หลักทรัพย์) ว่า กำลังมีแผนปรับปรุงร้านสะดวกซื้อหลังจากได้เงินมาใหม่ก้อนหนึ่ง ซึ่งคาดว่า การปรับปรุงครั้งนี้จะทำให้ปั๊มในเครือมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่เราซื้อหุ้นตัวนั้นไม่ทัน ทั้งๆ ที่ควรจะซื้อตั้งแต่เช้า แต่เป็นเพราะคาดไม่ถึง ต่อมาจึงพยายามเก็บข้อมูลทุกอย่าง ไม่ว่าจะเห็นกับตา หรือ ได้จากสื่อต่างๆ แล้วก็นำไปเล่าให้มาร์เก็ตติ้งฟังบ้าง เพื่อนๆ ในห้องค้าบ้าง รวมทั้งบางครั้งก็โทรไปคุยให้กับนักข่าวที่สนิทๆ กันฟังบ้าง ก็ปรากฏว่า ได้ผล เพราะบางครั้งข้อมูลที่เรากลับมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังตั้งแต่เช้า ตกบ่ายปรากฏว่า ข้อมูลของเราย้อนกลับมาหาเราเองก็แสดงว่า หลังจากออกจากปากเราข้อมูลนี้ก็เข้าไปวนเวียนอยู่ในตลาด กระทั่งวกกลับมาหาเราในช่วงบ่าย หรือ ถ้ามีข่าวสารเข้ามาในห้องค้าแล้ว คนอื่นเขาสนใจกัน แต่เราไม่สนใจก็อาจจะทำให้เกิดการเสียหายได้ เพราะฉะนั้นการพูดคุยกับคนอื่น ๆ ทั้งในห้องค้าและเพื่อนๆ ที่อยู่นอกห้องค้าเป็นเรื่องสำคัญ” นักลงทุนในกลุ่มแรกกล่าวพร้อมกับยกตัวอย่างของปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารก็คือ ต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สำหรับกรณีปัจจัยที่ก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสาร ภายหลังจากที่ได้รับข้อมูลข่าวสารในเชิงลบ อย่างเช่นกรณีข่าว “สหรัฐสั่งบอมบิรั๊ก” ก็เนื่องจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องการตรวจสอบความมีอยู่จริงของข่าวสารดังกล่าว กับทั้งยังต้องการความเห็นจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากข่าวสาร ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเองและพวกพ้อง

“มีข่าวไม่มีตลาดหุ้นได้ แต่ถ้ามีตลาดหุ้นไม่มีข่าวไม่ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ-ขายหุ้น พวกหัวใสก็พยายามสร้างข่าวสร้างราคาทำกันเป็นขบวนการ เราจึงต้องเช็คทุกครั้งที่มีข่าวเกิดขึ้น และไม่ได้เช็คเฉพาะข่าวใหญ่ๆ หรือ เฉพาะข่าวที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น แต่เราจะเช็คทุกข่าวที่มีเข้ามา” นักลงทุนรายหนึ่งกล่าว

นอกจากการตรวจสอบความมีอยู่จริงแล้ว ผู้ตรวจสอบยังต้องการความเห็นกับบุคคลติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับหุ้นที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

“นอกจากจะเชื่อกว่า มีข่าวเกิดขึ้นจริงหรือไม่แล้ว ส่วนใหญ่ก็ยังคงการฟังเสียงของเพื่อนเราว่า หากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นจริง หรือ ขณะที่กำลังสนทนากันอยู่ เขากำลังคิดอะไร และตัดสินใจอย่างไร กับพอร์ท หรือ หุ้นตัวที่เขาซื้อไว้ และเขาเองก็ต้องการถามว่า เราตัดสินใจอย่างไรเช่นกัน ซึ่งหากตัดสินใจเหมือนกันคือ ตัดสินใจขายเราก็จะขาย หรือ หากเขาบอกว่าตัดสินใจซื้อ ซึ่งเราก็คิดว่า จะซื้ออยู่แล้ว เราก็จะสั่งซื้อทันที โดยที่ไม่สนใจว่า เพื่อนเราซื้อหรือเปล่า” นักลงทุนรายเดิมกล่าว

กลุ่มบุคคลที่ติดต่อสื่อสาร

เป็นที่น่าสังเกตว่า การตรวจสอบความมีอยู่จริงของข่าวสารนั้น นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะทำการตรวจสอบจากหลายแห่งทั้งจากกลุ่มนักลงทุนด้วย นายหน้าค้าหลักทรัพย์ด้วยกัน และการตรวจสอบจากบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มพวกของตน

โดยนักลงทุนจะติดต่อสอบถามไปยังมาร์เก็ตติ้ง ที่รับผิดชอบบัญชีของแต่ละคน และกำลังทำหน้าที่อยู่ในห้องค้าหลักทรัพย์ ส่วนบรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ก็จะมีการติดต่อพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานเพื่อสอบถามว่าใครมีข้อมูลมากกว่านี้ และต้องการการยืนยันว่า มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นตามที่เป็นอย่างจริง

นักลงทุนรายหนึ่งกล่าวว่า เขาต้องการรู้ว่า เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ หรือเป็นเพียงข่าวลือที่มีการนำเสนอกันออกมา หรือ เป็นเพียงแผนการที่สหรัฐฯคิดว่า จะต้องจัดการกับซั่มดัมเท่านั้น ”เราก็พูดคุยกัน แต่เพียงแค่ว่าพูดคุยกับเพื่อนในห้องค่านั้นคงไม่เพียงพอ”

ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ก็ทำการติดต่อกับหน่วยงานวิเคราะห์ของคน เพื่อขอข้อมูลสรุปสถานการณ์ พร้อมกับขอคำแนะนำเพื่อที่จะนำไปแนะนำลูกค้าอีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ก็มีการพูดคุยในลักษณะ “เมาท์” ถึงรายงานข่าวขึ้นนี้ว่า เป็นการรายงานข่าวที่ล่าช้ามาก แต่กลับมีผลต่อตลาดหลักทรัพย์

ส่วนผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ได้มีการติดต่อสื่อสารเป็นกรณีพิเศษ โดยยังคงติดตามตรวจสอบความชัดเจนของข่าว และปฏิกิริยาของนักลงทุนอย่างใกล้ชิดเท่านั้น

วิธีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวก

นักลงทุนเกือบทั้งหมดใช้สื่อบุคคลในลักษณะของการพูดคุยแบบประจันหน้าภายในกลุ่มพวกของตน โดยจะมีการสอบถาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากสื่อบุคคลที่ทำการสื่อสารด้วย เช่นเดียวกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่ใช้การพูดคุยแบบประจันหน้ากับกลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์ด้วยกันเองแบบไม่เปิดเผย (เพื่อไม่ให้ให้นักลงทุนรู้ว่า กำลังพูดคุยกันถึงเรื่องข่าวที่เกิดขึ้น เนื่องจากเกรงว่า จะก่อให้เกิดความตื่นตระหนกมากเกินไปจนความเป็นจริง) สำหรับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ก็จะใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์มือถือติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามวิธีการปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกวัน

การกระจายข้อมูลข่าวสารกับบุคคลในกลุ่มพวก

นักลงทุนแต่ละคนจะติดต่อกับบุคคลที่มีการติดต่ออยู่เป็นประจำ โดยนักลงทุนมักจะติดต่อสื่อสารกับนักลงทุนในกลุ่มพวกของตนก่อน และจะติดต่อกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และติดต่อไปยังบุคคลภายนอก หรือ เป็นการติดต่อข้ามกลุ่มพวกของตน

โดยกลุ่มที่ได้รับการติดต่อก็จะทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากกลุ่มนักลงทุน ผ่านไปยังกลุ่มพวกของตนอีกทอดหนึ่ง คล้ายกับเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบกระจาย หรือ Radial Personal Network (Everett M. Rogers & D.Lawrence Kincaid (1980), COMMUNICATION NETWORKS : Toward a New Paradigm for Research, อ้างแล้วในบทที่ 2)

ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์นั้น ก็จะมีการติดต่อกับเพื่อนนายหน้าด้วยกัน และนักลงทุนที่อยู่ในห้องค้าเดียวกัน และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็จะมีการส่งการลงไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนงานดังกล่าวก็จะดำเนินการติดต่อประสานงานตามกลไกที่มีอยู่

การให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มพวก

นักลงทุนส่วนใหญ่จะตอบว่า ให้ความสำคัญเท่ากับการติดต่อกับนักลงทุนที่อยู่นอกกลุ่มพวก โดยให้ความเห็นว่า แต่ละคนก็มีมุมมอง หรือ ทักษะคติที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสามารถนำมารวบรวมเป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง สำหรับการตัดสินใจซื้อ หรือ ตัดสินใจในการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้

แต่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ กลับเน้นติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวกของตน โดยคือ บรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ด้วยกัน คือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ในห้องค้าเดียวกัน ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็เน้นการติดต่อไปยังกลุ่มพวกของตน หลังเกิดเหตุการณ์ขึ้น

ผลที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวก

นักลงทุนทั้งหมดตอบว่า มีความมั่นใจมากขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนที่อยู่ในเครือข่ายของตน ส่งผลทำให้สามารถตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ในทันทีเช่น ชื้อ หรือ ขาย หรือ รอจังหวะ ซึ่งล้วนหมายถึงความพยายามในการแสวงหาผลกำไรให้ได้มากที่สุด หรือก่อให้เกิดการขาดทุนน้อยที่สุดในช่วงจังหวะเวลาที่เกิดข่าวขึ้นนี้ (สหรัฐสั่งบอมบิรัก)

ส่วนนายหน้าค้าหลักทรัพย์ทั้งหมดตอบว่า การแสวงหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวกของตนเพียงกลุ่มเดียวนั้น จะมีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ทั้งนี้เพราะประโยชน์จากการที่ได้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจากเฉพาะที่มีอยู่ในกลุ่มพวกของตนนั้น ล้วนส่งผลดีต่อการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ของตน และยังสามารถช่วยเหลือลูกค้าให้สมประโยชน์จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย และที่น่าสนใจคือ บรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ ยังต้องการคำชมจากนักลงทุนว่า มีความสามารถในเรื่องของการรับรู้ข่าวสาร กระทั่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของนักลงทุนอีกด้วย

ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เห็นว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการกระตุ้นเตือนให้มีการระมัดระวังอยู่ตลอดเวลา

2) การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารข้ามกลุ่มพวก

ลักษณะและวิธีการติดต่อสื่อสารหลังรับข่าวสาร

นักลงทุนบางคนได้รับข่าวนี้จากบุคคลที่อยู่ข้ามกลุ่มพวก จากการที่บุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกโทรศัพท์เข้าไปบอก และหลังจากที่ได้รับข่าวสารขึ้นนี้แล้ว นักลงทุนก็ใช้โทรศัพท์ไปบอกกับเพื่อนที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตน เนื่องจากต้องการได้รายละเอียดเพิ่มเติม โดยให้เหตุผลว่า แม้การแสวงหารายละเอียดของข่าวนี้จากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องค้าโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต จะสามารถทำได้ แต่ก็จำ

เป็นที่จะต้องได้รับความเห็นจากผู้ที่อยู่นอกห้องค้าโดยเฉพาะจากผู้สื่อข่าว และสำนักข่าวต่างๆ การติดต่อในลักษณะข้ามกลุ่มพวกจึงเกิดขึ้น ซึ่งก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่มบุคคลที่ติดต่อสื่อสาร

นักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์บางคนสอบถามไปยังผู้สื่อข่าวที่ประจำอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะมีการตรวจสอบความรุนแรงของข่าวที่มีต่อภาวะการตัดสินใจของนักลงทุน ตามห้องค้าอื่นๆ นอกจากนั้นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ทั้งหมดยังรายงานสถานการณ์ของนักลงทุนในห้องค้าให้กับผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นได้รับทราบ และบางรายถึงกับมีการติดต่อไปยังห้องค้าต่างจังหวัด เพื่อสอบถามถึงสถานการณ์และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักลงทุนในห้องค้านั้นๆ อีกด้วย ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็ยังคงสงวนท่าทีในการติดต่อกับบุคคลที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แม้จะยอมรับว่า มีการติดต่อบ้างในบางครั้งที่เกิดมีข่าวและข่าวดังกล่าวกระทบต่อการปรับตัวขึ้น-ลง ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ แต่ในกรณีนี้ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ให้เหตุผลว่า รับทราบข่าวขึ้นนี้มาก่อนหน้าที่จะมีการรายงานในประเทศไทย จึงไม่ได้มีการติดต่อกับบุคคลภายนอกแต่อย่างใด

ช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่มพวก

นักลงทุนเกือบทั้งหมด และนายหน้าค้าหลักทรัพย์จะใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารเป็นลำดับแรก นอกจากนั้นก็ยังมีออนไลน์เข้าสู่ระบบการสนทนาสด (chat) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยจะมีการสอบถาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นจากสื่อบุคคลที่ทำการสื่อสาร เพื่อยืนยันถึงข่าว และตรวจสอบสถานการณ์จากบุคคลรอบข้าง แต่การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารนั้น นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ไม่ได้หวังผลว่า จะนำคำตอบที่ได้รับไปเป็นปัจจัยในการพิจารณาซื้อ-ขายหุ้น หรือ แนะนำนักลงทุนให้ลงทุน เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเสียเวลามากกว่าโทรศัพท์มือถือ ส่วนผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็จะใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นไปตามวิธีการปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้หากเป็นกรณีที่ต้องตรวจสอบข้อมูลข่าวสารโดยเร่งด่วน นักลงทุนจะใช้โทรศัพท์มือถือ แต่ในกรณีที่ต้องการข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในอนาคตจะนิยมใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์

จำนวนคนที่อยู่ในกลุ่มการติดต่อสื่อสารแบบข้ามกลุ่มพวก

นอกจากการติดต่อกับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้ว นักลงทุนแต่ละคนยังมีการติดต่อกับบุคคลภายนอกที่มีการติดต่ออยู่เป็นประจำ เช่น ติดการติดต่อกับเพื่อนที่อยู่ในวงการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ติดต่อกับผู้สื่อข่าวสายหุ้น รวมทั้งการติดต่อกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ในบริษัทหลักทรัพย์อื่นๆ ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ก็จะมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนคือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ต่างห้องค้า รวมทั้งนักลงทุนบางคนที่อยู่นอกห้องค้า และผู้สื่อข่าวที่อยู่ในเครือข่ายของแต่ละคน อย่างไรก็ตามสำหรับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์นั้น ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกหรือ ข้ามกลุ่มพวกของตน สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับข่าว “สหรัฐสั่งบอมบิอริก” ตามเหตุผลที่ให้ไว้ก่อนหน้า

การให้ความสำคัญในการติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่มพวก

นักลงทุนส่วนใหญ่จะตอบว่า ให้ความสำคัญเท่ากับการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มพวกของตนเอง เนื่องจากแต่ละคนก็มีมุมมอง หรือ ทักษะคติที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสามารถนำมารวบรวมเป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง สำหรับการตัดสินใจซื้อ หรือ ตัดสินใจในการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้ และสำหรับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ตอบว่า นอกเหนือจากการเน้นติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนพร้อมๆ กับการให้ความสำคัญในการติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่มพวกของตนด้วย โดยเฉพาะบรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ต่างห้องค้า นอกจากนั้นก็จะมีเพียงผู้สื่อข่าวบางคนที่อยู่ในเครือข่ายซึ่งแม้จะมีจำนวนไม่มากเท่ากับกลุ่มพวกของตน แต่ก็สามารถให้ความเชื่อถือได้(ในระดับหนึ่ง) ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังคงเน้นการติดต่อไปยังกลุ่มพวกของตน

ผลที่เกิดจากการติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่มพวก

นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ทั้งหมดตอบว่า มีความมั่นใจมากขึ้น ส่งผลทำให้สามารถตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ในทันทีเช่น ซื้อ หรือ ขาย หรือ รอจังหวะ ซึ่งล้วนหมายถึงความพยายามในการแสวงหาผลกำไรให้ได้มากที่สุด หรือก่อให้เกิดการขาดทุนน้อยที่สุดในช่วงจังหวะเวลาที่เกิดข่าวขึ้นนี้ (สหรัฐสั่งบอมบิอริก) นอกจากนั้นยังได้รับประโยชน์

จากการที่ได้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ ซึ่งล้วนส่งผลดีต่อการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ของตน และยังสามารถช่วยเหลือลูกค้าให้สมประโยชน์จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อีกด้วย และที่น่าสนใจก็คือ บรรดานายหน้าค้าหลักทรัพย์ ยังต้องการคำชมจากนักลงทุนว่า มีความสามารถในเรื่องของการรับรู้ข่าวสาร กระทั่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของนักลงทุนอีกด้วย การติดต่อสื่อสารข้ามกลุ่มพวกสำหรับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในปริมาณที่มากพอสำหรับการวิเคราะห์และตัดสินใจจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บอกว่า เป็นการกระตุ้นเตือนให้มีการระมัดระวังอยู่ตลอดเวลา

4.2.3 การจับกลุ่มเครือข่ายภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจ

จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักลงทุนจำนวน 15 คน พบว่า นักลงทุนเพศชายมีประสบการณ์ในตลาดหลักทรัพย์มากกว่านักลงทุนหญิง รวมทั้งมูลค่าการลงทุนในแต่ละวันก็อยู่ในลักษณะที่มากกว่า นอกจากนี้การลงทุนของนักลงทุนชายในกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาคั้งนี้ ส่วนใหญ่จะนิยมซื้อ-ขาย หลักทรัพย์อยู่ในห้องค้าหลักทรัพย์ หากแต่รายได้ประจำเดือน (นอกเหนือจากกำไรที่ได้รับจากการซื้อ-ขายหุ้น) ของนักลงทุนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตาม จากการให้สัมภาษณ์ของนักลงทุนทั้ง 15 คน ถึงปริมาณความต้องการใช้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งพฤติกรรมเปิดรับและแสวงหาข้อมูล รวมทั้งพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในกลุ่มพวก และบุคคลนอกกลุ่มพวก ซึ่งนำสู่เครือข่ายการสื่อสารนั้น สามารถแบ่งนักลงทุนทั้ง 15 คน ออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ต้องการข้อมูลข่าวสารทุกประเภทและมีความต้องการตลอดเวลา กับกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มที่ต้องการปริมาณข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นนั้น

แม้ปริมาณการเปิดรับและพฤติกรรมในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารจะอยู่ในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ความต้องการติดต่อสื่อสารทั้งในกลุ่มพวกของตน กับการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก กลับอยู่ในระดับที่เท่าเทียมกัน

เพศ	ลักษณะการลงทุน	ประสบการณ์ในตลาดฯ	รายได้ประจำ / เดือน	ปริมาณลงทุน/วัน
ช	นอกห้องค้า	<10 ปี	<50,000	<1,000,000
ญ	ในห้องค้า	3 ปี	-	500,000-1,000,000
ญ	ในห้องค้า	<10ปี	-	500,000
ช	ในห้องค้า	5 ปี	ปานาญ	1,000,000- 1,500,000
ช	ในห้องค้า	8 ปี	-	2,000,000- 3,000,000
ญ	นอกห้องค้า	3 ปี	50,000	5,000,000
ช	ในห้องค้า	6 ปี	<50,000	5,000,000- 10,000,000
ช	ในห้องค้า	8 ปี	<50,000	10,000,000
ช	ในห้องค้า	8 ปี	50,000	10,000,000
ช	ในห้องค้า	6 ปี	50,000	10,000,000
ช	ในห้องค้า	6 ปี	50,000	10,000,000
ช	ในห้องค้า	6ปี	50,000	10,000,000
ญ	นอกห้องค้า	6 ปี	50,000	500,000
ญ	ในห้องค้า	6 ปี	50,000	500,000-1,000,000
ช	ในห้องค้า	6 ปี	<50,000	5,000,000- 10,000,000

ตารางแสดงสถานะนักลงทุนในกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่เกิดจากบริบททางสังคม

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นอกเหนือจากเหตุผลทางเศรษฐกิจคือ กำไรที่นักลงทุนคาดหวังว่าจะได้รับจากการลงทุนซื้อ-ขายหุ้น ซึ่งถือเป็นเหตุผลหลักในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนโดยทั่วไป

แล้ว ผู้ศึกษาวิจัยยังพบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมยังเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จูงใจให้นักลงทุนบางคน ต้องเข้าลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์

“เล่นวันหนึ่งไม่มาก อยู่บ้านแล้วเหงาไม่มีหลานให้เลี้ยง ทุกคนโตแล้ว ไปทำงานกันหมดแล้ว เข้าๆ ลูกก็เอามาส่งไว้ที่นี้ เย็นๆ ก็มารับเพราะที่ทำงานเขาอยู่ใกล้ๆ ตรงนี้ มาตลาดก็อยากคุยกับ เพื่อนๆ อยากคุยกับคนที่มันคุ้นๆ ยิ่งเวลามีข่าวเข้ามา ก็ยิ่งอยากคุยกับคนโน้นคนนี้ จะให้ไปดู (internet) เองก็ดูไม่เป็นหรอก ไม่กล้าไปเปิดด้วยกลัวเดี๋ยวของเขาเสีย ก็ถามๆ เขา แต่ใครมีอะไรเขาก็ มาบอกนะ บางทีคนนี่บอกมา เราก็ไปบอกคนอื่นต่อ เขาได้กำไรเขาก็ซื้อโน้นซื้อของมาแบ่งกันกินเรา ได้ เราซื้อมาฝากเขา ก็สนุกดี” นักลงทุนในกลุ่มที่สองกล่าว

ขณะที่นักลงทุนในอีกรายหนึ่ง ซึ่งอยู่ในกลุ่มนักลงทุนกลุ่มแรกกล่าวว่า “เป็นคนที่ดีติดตามฟัง วิทยุ และอ่านหนังสือพิมพ์มาตั้งแต่เป็นหนุ่มเพราะงานที่ทำอยู่บังคับ เมื่อก่อนทุกวันต้องฟังคุณปริชา ทรัพย์โสภานอ่านข่าวให้ฟังทุกเช้า (รายการข่าวยามเช้า ซึ่งดำเนินรายการโดยนายปริชา ทรัพย์โสภาน ออกจากทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย) จากนั้นก็ต้องอ่านหนังสือพิมพ์ คุยกับพรรคพวก เพื่อนฝูง ซึ่งก็เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับงาน จนกลายเป็นนิสัยที่เลิกไม่ได้ พอ เกษียณฯ ก็พยายามจะเลิกนิสัยพวกนี้ แต่ก็ทำไม่ได้ยังต้องแวะเวียนไปหาคนโน้นคนนี้เพื่อพูดคุยกัน ตลอด แต่ช่วงหลังก็ล้มหายตายจากกันไปบ้าง ที่เหลืออยู่บางคนก็อยู่ไกลมากแล้วบางครั้งเราก็ไม่ อยากไปกวนเขา ลูกๆ ก็แนะนำให้มาที่ห้องค้าเพราะมีข่าวมาก มีคนมาก และยังสามารถได้เงินกลับบ้านอีกด้วย ผมก็มาเปิดบัญชีที่นี่แล้วก็ซื้อ-ขายหุ้นมาได้ประมาณ 5 ปีแล้ว กำไรบ้างขาดทุนบ้างก็ไม่ มากเท่าไร แต่ก็ต้องมาทุกวันเพราะติดเพื่อนไม่ได้ติดหุ้น”

เส้นแบ่งทางสังคม

แม้ว่าปริมาณความต้องการข้อมูลข่าวของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหาร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และจะมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของวิธีการ การเปิดรับและแสวงหาข้อมูล แต่ความไม่เท่าเทียมกันของมูลค่าการลงทุนที่นักลงทุนในแต่ละคนใช้ในการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในแต่ละวัน ได้ส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักลงทุนที่อยู่ในห้องค้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญ

“เราเป็นรายย่อยไม่กล้าไปคุยกับเขา กลัวเขาจะหาว่าไปขอรุ้น แต่จริงๆ ก็ไม่มีอะไรเจอหน้าก็คุยกันบางทีมาร์เก็ตติ้งก็มาบอกว่า รายใหญ่ให้มาถามว่า วันนี้ซื้ออะไรไปบ้างแล้วกำไร หรือขาดทุน เราก็บอกผ่านเขาไป ซึ่งบางทีก็คิดว่า ทำไมเขาไม่มาถามเราเองแทนที่จะผ่านมาร์เก็ตติ้งมา แต่ก็ไม่มีอะไร เจอหน้าก็ยิ้มให้กัน ทักทายกันดี” นักลงทุนรายหนึ่งซึ่งอยู่ในในกลุ่มที่สองกล่าว

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า นักลงทุนในกลุ่มแรก ซึ่งเป็นกลุ่มนักลงทุนที่ไม่มีปัญหาในเรื่องของการเปิดรับและแสวงหาข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งไม่มีข้อจำกัดในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นไม่ จะเป็นการติดต่อแบบข้ามกลุ่มพวกไปยังบุคคลภายนอกกลุ่ม รวมทั้งการติดต่อภายในกลุ่มพวกของตนเอง แม้ว่า ในสภาพความเป็นจริงนักลงทุนหลายคน เป็นนักลงทุนที่ไม่มีโอกาสเข้าไปนั่งในห้องรับรองพิเศษของห้องค้า เนื่องจากปริมาณการซื้อขายในแต่ละวันอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าข้อกำหนดการเป็นลูกค้า วีไอพี ของห้องค้า ขณะที่นักลงทุนจำนวนหนึ่งในกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นลูกค้าระดับ วีไอพี ของห้องค้า แต่ด้วยคุณลักษณะของการลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์ ที่จะต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารที่มากที่สุด และถูกถ้วนที่สุดเพื่อเป็นองค์ประกอบของปัจจัยในการตัดสินใจ นักลงทุนทั้ง 2 กลุ่มที่อยู่ในกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันอย่างเลี่ยงไม่ได้

ขณะที่นักลงทุนรายใหญ่ที่ได้สิทธินั่งในห้อง วีไอพี ของห้องค้ากล่าวว่า “ผมก็คบหมด ใครจะว่า นั่งในห้องวี (วีไอพี) แล้วไม่คุยกับใคร ไม่ใช่ เพราะเราก็ต้องการข้อมูลข่าวสารที่ดีๆ ในปริมาณที่มาก เหมือนกับนักลงทุนรายอื่นๆ เป้าหมายในการลงทุนคืออะไร ถ้าคำตอบของทุกคนคือกำไร ก็จบแล้วไม่ต้องถามกันมาก บางวันผมก็ชวนคนโน้นคนนี้ไปกินข้าวกัน ก็คุยกันว่า หุ้นตัวนั้นตัวนี้เป็นอย่างไร แต่หลังจากตลาดปิดแล้วก็บ้านใครบ้านมัน เพราะทุกคนก็อยากกลับบ้าน อยากกลับบ้านอยู่กับครอบครัว วันหยุดก็เหมือนกันเราก็ไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องอยู่กับครอบครัว แต่ผมว่า 5 วันเจอกันเกือบทุกวัน (นักลงทุนและบุคคลอื่นๆ ในห้องค้าเดียวกัน) ก็น่าจะพอแล้วนะ”

สำหรับนักลงทุนในกลุ่มที่สาม ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่นอกตลาด และมีความต้องการข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความต้องการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มนักลงทุนในตลาดหลัก ทรัพย์ และบุคคลอื่นๆ ทั้งที่อยู่ในกลุ่มพวกของตนเอง และที่อยู่นอกกลุ่มพวก เพียงแต่การติดต่อกับบุคคลอื่นที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนนั้น จะมีการแนะนำจากนายหน้าค้าหลักทรัพย์อีกทอดหนึ่ง โดยความสัมพันธ์ของนักลงทุนนอกตลาดกับนักลงทุนในตลาดมักจะเริ่มจากการพูดคุยถึงอาชีพของนักกลง

ทุนที่อยู่นอกตลาด พร้อมกับมีการขอความช่วยเหลือ และ/หรือ ขอคำแนะนำก่อนที่จะพูดคุยกันถึงเรื่องหุ้น

“ก็มีเหมือนกันที่โทรมาหา แล้วบอกว่า มาร์เก็ตติ้งของเราแนะนำมา อยากจะขอสูตรบำรุงผิวพรรณ หรือ ญาติพี่น้องมีปัญหาเป็นโน่นเป็นนี่ ก็โทรมาปรึกษา คือเขาคงคิดว่า เราเป็นพยาบาลก็คงจะให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพได้บ้าง แต่ก็แค่ขอคำแนะนำเท่านั้น ไม่ได้ถามอะไรมาก หรือบางคนก็ถามตรงๆ เลยว่า มีข่าวว่า คนโน้นคนนี่กำลังจะซื้อโรงพยาบาลที่โน่นที่นี้ ความจริงเป็นอย่างไร อะไรแบบนี้ ซึ่งถ้ารู้ก็บอกไปเลย ส่วนถ้าถามว่า แล้วเราคิดว่า น่าจะได้ประโยชน์อะไรจากนักลงทุนที่ติดต่อเข้ามาบ้าง ก็ถามเขาว่า หุ้นตัวนั้นตัวนี้เป็นอย่างไร น่าสนใจหรือไม่ ราคาขนาดนี้ลงทุนได้หรือไม่ นานเข้าก็กลายเป็นเพื่อนกันแล้วที่นี้พอมีอะไรเขาก็โทรบอกเรา เรามีอะไรก็โทรบอกเขาไป แต่ต้องสนิทกันจริงๆ นะเขาถึงจะโทรมา เพราะส่วนใหญ่เราทำงานทั้งวันไม่ค่อยจะมีข้อมูลอะไรให้เขา” นักลงทุนนอกตลาดรายหนึ่งกล่าว

ปัจจัยที่เกิดจากบริบททางเศรษฐกิจ

“นักลงทุนทุกคนที่เดินเข้ามาในตลาดหลักทรัพย์ล้วนต้องการทำไร่นั้น แต่ก็ได้หมายความว่า ทุกคนจะสมหวัง ทั้งนี้เพราะตลาดหุ้นมีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่าง ปัจจัยที่เราสามารถควบคุมได้ซึ่งก็คือ เรื่องข้อมูลพื้นฐานของบริษัทจดทะเบียนนั้น เราสามารถดู และศึกษาได้ตามหลักการการลงทุน ซึ่งก็จะทำให้นักลงทุนตัดสินใจได้ไม่ผิดพลาด แต่ปัจจัยที่เราไม่สามารถควบคุมได้คือ เรื่องของข่าวสารที่เกิดขึ้นโดยตลอด ตรงนี้ควบคุมไม่ได้ เมื่อควบคุมไม่ได้นักลงทุนก็พยายามจะเอาชนะ เมื่อมีเรื่องของความต้องการชนะเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็เลยกลายเป็นว่า ทุกคนที่เข้ามาลงทุนจะต้องได้กำไรทุกครั้งไป จะสังเกตได้ว่า นักลงทุนหลายคนเมื่อได้กำไรก็จะบอกว่า การซื้อ-ขายหุ้นสามารถสร้างรายได้ สร้างผลกำไรให้กับตัวเอง แต่เวลาขาดทุนก็จะปิดปากเงียบ ที่นี้คนที่ได้รับข้อมูลเฉพาะในด้านที่เป็นกำไร ก็เลยกลายเป็นค่านิยมว่า การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนใหญ่มีแต่จะได้อะไร จะขาดทุนบ้างก็นานๆ ครั้ง” นายไพบุลย์ ราชนิยม ผู้จัดการฝ่ายการตลาดในประเทศ บล. เอบีเอ็น แอมโร จำกัด กล่าวถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผลักดันให้นักลงทุนเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่นเดียวกันกับนายหน้ารายอื่นที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างก็ให้เหตุผลในลักษณะเดียวกัน

“เราต้องพูดความกันว่า สมัยนี้เงินคือสิ่งที่ทำให้เราอยู่ได้แบบไม่ลำบาก แล้วจะไปหาจากไหน ในเมื่อหากันได้ไม่ง่าย จะทำมาค้าขายอะไรถึงจะได้กำไรวันละเป็นหมื่นเป็นแสน ต้องมีกิจการใหญ่โต มีลูกน้องเยอะๆ ต้องมีเงินทุนมากๆ เราไม่มี แต่ลูกเราต้องเรียนหนังสือโรงเรียนดีๆ มีของใช้เทียมหน้า เทียมตาเพื่อน แต่พ่อแม่ไม่มีรายได้ยกเว้นนอกจากเงินเดือน จะไปทำอะไรที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นก็ลำบากเพราะกลัวว่า ไม่มั่นคงและในที่สุดจะเป็นปัญหาหนักขึ้นไปอีก ก็เลยตัดสินใจไปเปิดบัญชีเล่นหุ้น แต่เป็นการเล่นแบบสั่งซื้อสั่งขายทางโทรศัพท์ มาร์เก็ตติ้งเขาก็ดูแลดี ผลที่ได้ก็พอใจระดับหนึ่ง ไม่มากเกินไปแต่ก็ไม่ถึงกับไม่ได้อะไรเลย เพราะเราอยู่ในพวกกลัวขาดทุนคือ คิดว่า แค่นี้ก็พอแล้ว ขายแล้ว ได้กำไรแล้ว โดยไม่สนใจว่า หลังจากที่เราขายแล้วมันจะขึ้นไปอีกมากน้อยแค่ไหนก็ไม่สนใจแล้ว ส่วนถ้าถามว่า เคยขาดทุนบ้างหรือไม่ ก็ต้องยอมรับว่า เคย เพราะเล่นหุ้นมีอยู่ 2 อย่างคือ ไม่กำไรก็ขาดทุน ใครบอกว่าเสมอตัวแสดงว่า ไม่พูดความจริง เพียงแต่จะได้มากได้น้อย หรือ เสียมากเสียน้อยเท่านั้น”

นักลงทุนนอกตลาดรายหนึ่งกล่าวถึงสาเหตุที่ต้องตัดสินใจเข้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิธีการการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวก และข้ามกลุ่มพวก ภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ถือว่า ความสำคัญต่อการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่ม รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบแผน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างจากนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 15 คน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ 5 คน และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2 คน โดยสามารถอธิบายเป็นแผนภูมิโดยตั้งแต่วิธีการแสวงหาข่าวสารที่มีคุณค่า และมีคุณภาพ ไปจนถึงการปรับฐานะเป็นผู้ส่งสาร และทำการส่งข่าวสารไปยังบุคคลอื่นทั้งที่อยู่ในกลุ่มพวกเดียวกัน และข้ามกลุ่มพวกของตน กระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายทางการสื่อสาร

ทั้งนี้การสรุปผลจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 การแสวงหาข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ส่วนที่ 2 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร ซึ่งจะแยกออกเป็นการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวก และการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารข้ามกลุ่มพวก ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ส่วนที่ 3 บริบททางสังคมส่งผลต่อการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร

5.1 การแสวงหาข่าวสาร

ข่าวสารได้กลายมาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสังคมสารสนเทศ และเป็นทรัพยากรสำคัญของโลก ภายหลังจากที่สังคมได้เปลี่ยนแปลงพื้นฐานทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม มาสู่สังคมที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารกลายเป็นสินค้าที่มีการผลิต และจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เช่นเดียวกับสินค้าทั่วไป โดยเฉพาะใน

กลุ่มคนที่ต้องการข้อมูลข่าวสารองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ สำหรับแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังเช่นที่ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกระทำ

แนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าว (Information Seeking)

$$\text{การเลือกข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง}}{\text{ความพยายามที่ต้องการใช้}}$$

ดังนั้นก่อนที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะติดต่อสื่อสารกับบรรดาสมาชิกในชุมชน บุคคลเหล่านี้จะทำสืบค้นข้อมูลข่าวสาร ภายใต้แนวคิด “การแสวงหาข่าวสาร” (Information Seeking) พร้อมๆ กับการประเมินคุณค่าข่าว กับกำหนดนิยาม “ข่าวที่มีคุณภาพ” (News quality) ไว้อย่างชัดเจน และขณะที่ผู้แสวงหาจะมีสถานะเป็นผู้รับสาร (Receiver) จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นสื่อมวลชน ซึ่งก็ได้แต่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ/หรือ สื่ออินเทอร์เน็ต และ/หรือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ/หรือ สื่อบุคคล ในเวลาใกล้ๆ กัน ผู้รับสารก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (sender) พร้อมกับปรับฐานะเป็นผู้ทำข่าวในความหมายของ “ซูทซ์” คือ การใส่ทัศนคติส่วนตัวเข้าไปด้วย Schutz (1996, quoted in Tuchman. 1978)

อย่างไรก็ตามการแสวงหาข่าวสารนั้น มีแนวคิดสำเร็จรูปของ Wilbur Schramm ที่เคยนำเสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 ซึ่งน่าสนใจและสามารถนำมาเทียบเคียงในกรณีนี้ได้คือ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการแสวงหาข่าว (Information seeking) สามารถสรุปได้ว่า การเลือกความสำคัญของข่าวสารว่า เป็นการใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ จะเห็นได้ว่า มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ดังเช่นนักลงทุนในหองค้าหลักทรัพย์ที่นิยมเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากหองค้าหลักทรัพย์มีบริการ และจะไม่ให้ความสนใจข่าวจากแหล่งอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ความพยายามสูง โดยให้เหตุผลว่า เป็นสื่อที่สามารถรายงานข้อมูลข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้รวดเร็วที่สุด ขณะที่การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลนั้น จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบข่าวที่มีการรายงานผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเท่านั้น

จากพฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสารเพื่อเข้าสู่ฐานะของผู้รับสาร กับทั้งการปรับตัวเองเข้าสู่การเป็นผู้ส่งสารนั้น ได้ก่อให้เกิดกระบวนการติดต่อสื่อสาร (The communication process) ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนในการสื่อสารระหว่างแหล่งข่าวสาร (source) และผู้รับสาร (receiver) ซึ่งทำให้เกิดผลดีในการส่งข่าวสาร และการเข้าใจความหมายของข่าวสาร กล่าวคือ ข่าวสารที่มีการรับ-ส่งกันนั้น สามารถสร้างผลกำไร หรือ ขาดทุนในปริมาณที่ไม่มากนัก สำหรับนักลงทุน ขณะที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ก็สามารถแนะนำการซื้อ-ขายหุ้นให้กับนักลงทุนได้ในลักษณะที่แม่นยำขึ้น หรือ ผิดพลาดการะทั่งก่อให้เกิดความเสียหายน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ทั้งนี้ภายหลังจากที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถกำหนดนิยามข่าวที่มีคุณค่า และข่าวที่มีคุณภาพได้แล้ว การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร โดยอาศัยสื่อต่างๆ เช่น สื่อมวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล ที่เกิดขึ้นทั้งการพูดคุยแบบประจันหน้า กับการสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือก็เกิดขึ้น

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจะขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงเครื่องมือสื่อสาร และความพึงพอใจ รวมทั้งลักษณะ และบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ เช่น นักลงทุนในกลุ่มที่มีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ เช่น นักลงทุนในกลุ่มแรก และนักลงทุนในกลุ่มที่สามจะอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเนื่องจากสามารถเข้าถึงเครื่องคอมพิวเตอร์ ประกอบกับมีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมทั้งยังใช้เป็นอุปกรณ์สื่อสารเพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ อีกด้วย

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในแต่ละวันนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งคือ ลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์ หรือนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาสังเคราะห์ และแนะนำนักลงทุนตามหน้าที่ของตน หรือ เพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับการทำหน้าที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ข้อมูลที่แสวงหาได้โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ถือว่า เป็นข้อมูลที่มีค่าเป็นอย่างยิ่ง

แต่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะไร้ค่าทันทีหากไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์คือ ใช้เพื่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และการแสวงหาข้อมูลในลักษณะนี้ไม่ได้เป็นการหามาเพื่อตนเอง หรือ กลุ่มพวกของตนเองเท่านั้น แต่ยังมีลักษณะของการเอื้อเพื่อแผ้วถ่อแก่บุคคลอื่นที่อยู่นอกกลุ่มพวกด้วยการกระจายข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเข้าไปยังกลุ่มเครือข่าย ซึ่งแม้การกระทำดังกล่าวจะมีวาระซ่อนเร้น (Hidden agenda) คือ ต้องการเช็คความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่แสวงหามาได้ และ/หรือ ต้องการความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อข่าวนั้นๆ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งนั่นเอง

ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น จะมีบุคลิกและการตัดสินใจในการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้เพื่อการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในลักษณะที่แตกต่างจาก นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ อันเป็นผลมาจากระเบียบและข้อบังคับ รวมทั้งโครงสร้างการบริหารงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย และ/หรือ กฎระเบียบต่างๆ ที่กลายเป็นเครื่องมือกำกับและเครื่องมือควบคุมการตัดสินใจของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์

5.2 เครือข่ายทางข่าวสาร

ปัจจุบันมีการพูดถึงคำว่า "เครือข่าย" ในกลุ่มนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บ่อยครั้งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการอ้างถึงรูปแบบ และวิธีหากำไรจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เคยใช้ได้ผลมาแล้วเช่นเครือข่ายลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนายสอง วัชรศรีโรจน์ ซึ่งในที่สุดแล้วเขาก็ถูกกล่าวหาว่า จัดตั้งเครือข่ายเพื่อการ "ปั่นหุ้น" แม้ในที่สุดศาลฎีกาจะพิพากษายกฟ้องในคดีดังกล่าวเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2539 แต่คำว่า เครือข่าย ในความหมายนี้ก็ถูกจับตามองจากสังคมไทย โดยเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์มาโดยตลอด

สิ่งหนึ่งที่พิสูจน์ให้เห็นว่า เครือข่าย มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2546 โดยในวันนั้นปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทะยานขึ้นไปมากกว่า 5.9 หมื่นล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นปริมาณการซื้อขายที่สูงที่สุดตั้งแต่มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทั่งมีการวิพากษ์วิจารณ์กันว่า นอกเหนือจากที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกับหลักทรัพย์และ

ตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ยอมให้มีการซื้อ-ขายในระบบ net settlement หรือ การซื้อ-ขายในระบบหัก
 กลบหลบหุ้นได้ภายในวันเดียวกันแล้ว ยังมีเรื่องเครือข่ายที่มีการจัดตั้งขึ้น “แบบกองโจร” เข้ามามีส่วน
 เกี่ยวข้องอีกด้วย

“ยอมรับว่าการปั่นหุ้นแบบกองโจรนี้เครื่องมือ และระบบการตรวจสอบของตลาดหลักทรัพย์ที่
 มีอยู่ตรวจสอบได้ยาก และก็เป็นเรื่องปกติในทุกยุคทุกสมัยที่พวกที่ทำผิดกฎหมายจะมีวิธีการกระทำที่
 เหนือกว่าและแยบยลกว่า ผู้คุมกฎหมาย ดังนั้นนักลงทุนโดยเฉพาะรายย่อยจะต้องใช้ความระมัดระวัง
 ในการเล่นหุ้น เพราะอาจจะตกเป็นเหยื่อของนักลงทุนที่มีพฤติกรรมปั่นหุ้นแบบกองโจรได้ หุ้นใน
 ตลาดหลักทรัพย์ตั้ง 300 กว่าตัว นักลงทุนควรเลือกเล่นหุ้นที่ไม่มีการปั่นราคา” นายกิตติรัตน์ ณ
 ระนอง กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกล่าวกับผู้สื่อข่าว ณ ประเทศอังกฤษ
 ขณะเดินทางไปทำโรดโชว์ระหว่างวันที่ 14-21 กันยายน 2546

พร้อมกันนี้กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังได้กล่าวยอมรับกลุ่มผู้สื่อ
 ขาวว่า การที่ภาวะซื้อ-ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2546 ที่คึกคักสุดขีดราวกับ
 กระทั่งน้ำคั่ง โดยมูลค่าการซื้อขายพุ่งขึ้นเกือบ 60,000 ล้านบาท และดัชนีตลาดหุ้นพุ่งขึ้นไปยืน
 เหนือระดับ 560 จุด นั้นส่วนหนึ่งมาจากการปั่นหุ้นของนักลงทุนหลายกลุ่ม

“การปั่นหุ้นในยุคปัจจุบันแตกต่างจากยุคก่อนหน้านี้ เพราะการปั่นหุ้น ยุคนี้ มีลักษณะเหมือน
 กองโจร โดยนักปั่นหุ้นจะมีการรวมกลุ่มกันหรือเรียกว่า เป็นก๊วน ซึ่งบางทีก็เป็นนักลงทุนที่เล่นหุ้นอยู่ใน
 ห้องค้าของบริษัทหลักทรัพย์เดียวกันเมื่อจะปั่นหุ้นหรือต้องการทำกำไรจากหุ้นตัวไหนก็จะมีการนัด
 แนะนำกันส่งคำสั่งซื้อขายหุ้น ซึ่งบางคนก็จะส่งคำสั่งซื้อขายทางโทรศัพท์หรือผ่านเจ้าหน้าที่การตลาด
 หรือมาร์เก็ตติ้ง ขณะที่บางคนก็ส่งคำสั่งซื้อขายผ่าน ระบบอินเทอร์เน็ต”

เครือข่ายทางสังคม (Social networks) หมายถึง ชุมของความเกี่ยวพัน (Knit) และผูกพัน
 (Ties) ระหว่างกันของบุคคล ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็น ครอบครั้ว เพื่อน และคนรู้จักกัน การเกี่ยวพัน
 ระหว่างกันของคนในสังคม บุคคลที่มีคนรู้จักมากหรือมีความสัมพันธ์กับคนจำนวนมากแสดงว่าบุคคล
 นั้นมี เครือข่ายของความเกี่ยวพันมาก (Density knit) ซึ่งกันข้ามกับบุคคลที่รู้จักกับคนอื่น ๆ น้อย
 แสดงว่าบุคคลนั้นมี เครือข่ายของความเกี่ยวพันน้อย (Loosely knit) ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

นั้นบางครั้งคนที่มีเพื่อนมากอาจมีความผูกพันกับเพื่อน ๆ อย่างผิวเผิน (Weak ties) แต่บางคนอาจจะมีเพื่อนน้อยแต่มีความผูกพันกับเพื่อนอย่างมั่นคง (Strong ties) ก็เป็นไปได้

การกระทำระหว่างกันทางสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลง การกระทำระหว่างกันทางสังคมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ หากการกระทำระหว่างกันทางสังคมทำให้เกิดผลเสียต่อสังคม องค์ประกอบของสังคมส่วนอื่น ๆ ก็จะต้องได้รับผลกระทบอย่างเป็นลูกโซ่ และหากการกระทำระหว่างกันทางสังคมดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบในระดับรุนแรง ความไม่มั่นคง และความไม่มีเสถียรภาพของสังคมก็เกิดขึ้นตามมา และจากการที่สังคมเป็นระบบที่ซับซ้อน มีองค์ประกอบต่าง ๆ หลายส่วนทำงานร่วมกันจนเกิดความมีเสถียรภาพ (Stability) ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ มีองค์ประกอบของทฤษฎี 2 ส่วน (Macdonis 1993 : 17-18) คือ

1. โครงสร้างสังคม (Social structure) ซึ่งเป็นรูปแบบอันถาวรที่เกิดจากความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางสังคม เช่น วิถีชีวิตภายในครอบครัวและระบบเศรษฐกิจ เป็นรูปแบบของโครงสร้างทางสังคมประเภทหนึ่ง ที่เกิดจากพฤติกรรมทางสังคมโดยความร่วมมือระหว่างกันในครอบครัวจนเกิดเป็นระบบการผลิต การบริโภค การจำแนกแจกจ่าย และการบริการที่มีขนาดใหญ่ มีความเกี่ยวพันระหว่างกันทั่วทั้งสังคม

2. หน้าที่ทางสังคม (Social functions) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมโครงสร้างสังคมแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน ทำให้สังคมทั้งระบบเกิดการประสานงานและทำงานร่วมกันแนวความคิดของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ เกิดมาจากนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ ชื่อออกุสต์ กองต์ ที่มองว่า การที่สังคมจะสามารถดำรงอยู่ได้นั้น จะต้องมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไปด้วยกันทั้งระบบ ต่อมานักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ ชื่อ เฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์ ได้เสนอแนวความคิดว่า สังคมมนุษย์นั้นมีลักษณะเหมือนกับโครงสร้างร่างกายของมนุษย์ (Human organism) ที่มีส่วนประกอบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก แต่ละส่วนประกอบจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบนั้น

การเกิดขึ้นของเครือข่ายของหน่วยเล็กๆ บางหน่วยในสังคมเช่น เครือข่ายแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวคนใดคนหนึ่ง ในหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง หรือ แม้แต่เครือข่ายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่ปัจจุบันนิยมดำเนินการกันมากขึ้นในลักษณะของเครือข่ายคือ เรื่องของ Cluster ซึ่งก็คือ เครือข่ายการ

ผลิตสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่ง ที่มีการรวมระบบการจัดหาวัตถุดิบ ระบบการผลิต ระบบการจัดจำหน่าย และทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการวางแผนทางธุรกิจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมๆ กับการลดต้นทุนทางด้านการบริหาร การจัดการ และลดการสูญเสียที่เกิดจากการระบบการผลิตให้เหลือน้อยที่สุด รวมทั้งเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังที่ได้ยกตัวอย่างให้เห็นในข้างต้น ก็ถือว่าเป็นเครือข่ายที่ถูกประกอบสร้างขึ้น และได้กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมทั้งสิ้น หากแต่ในที่นี้จะหมายความเฉพาะเครือข่ายทางข่าวสารเท่านั้น

เครือข่ายที่เกิดขึ้นภายใต้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ก็คือ กรณีที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน และ/หรือ แสวงหาประโยชน์จากดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยร่วมกัน โดยมีการจัดจัดระเบียบโครงสร้างภายใต้ความเป็นอิสระของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสาระสำคัญของเครือข่ายทางข่าวสารนั้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายเป็นไปโดยสมัครใจ และเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในลักษณะเท่าเทียมกัน โดยอาศัยเครื่องมือของการสื่อสาร

ทั้งนี้แต่ละกลุ่มที่อยู่ในเครือข่ายจะมีการส่งข้อมูลข่าวสาร กระทั่งทำให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูลภายในเครือข่ายการสื่อสารของตน ภายใต้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกคัดเลือกมาใช้อย่างค่อนข้างจำกัด การตัดสินใจจึงจำเป็นต้องอยู่ในกรอบความคิด หรือหลักการเฉพาะที่เคยใช้เพียงอย่างเดียวคือ สมาชิกในเครือข่ายสามารถช่วยให้ผู้ที่อยู่ในเครือข่าย ได้รับผลประโยชน์จากการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในเครือข่าย หรืออย่างน้อยเครือข่ายก็จะสามารถช่วยให้การขาดทุนอยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งนั่นหมายความว่า

เครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถสร้างประโยชน์เฉพาะหน้าให้กับสมาชิกได้ ส่วนประโยชน์ระยะยาวของเครือข่ายในลักษณะนี้ ก็จะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิก ซึ่งจะนำไปสู่การขยายเครือข่ายที่ใหญ่ขึ้นกว้างขวางขึ้น กระทั่งอาจนำไปสู่การครบวงจรรับรู้ และ/หรือการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในที่สุด ซึ่งนั่นหมายความว่า เครือข่ายทางข่าวสารของนัก

ลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถถูกครอบงำได้ โดยง่ายจากกลุ่มผลประโยชน์ที่หาประโยชน์อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์นั้น ประกอบด้วยสมาชิกหลากหลายประเภท หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สมาชิกมีความแตกต่างกันระหว่างฐานะ ขนาดของการลงทุน ความกล้าตัดสินใจ และสถานภาพทางสังคม ภายใต้บริบทที่มีอยู่นั้น สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายจึงขาดซึ่งความเท่าเทียมกัน และส่งผลไปถึงรูปแบบ และวิธีการในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการเลือกบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายของสมาชิกแต่ละคนเพื่อการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการมีความคิด และอุดมการณ์ในระดับต่างกัน ซึ่งเกิดการความแตกต่างกันของสมาชิกในเครือข่ายทางข่าวสารนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นประเด็นที่สามารถสร้างประโยชน์ต่อเครือข่าย รวมทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกที่อยู่ในเครือข่ายจำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และเหตุผลที่ตกผลึก เพื่อนำมาโต้เถียงและแสดงความคิดเห็นกระทั่งนำไปสู่เหตุผลที่ดีที่สุด สำหรับการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์ หรือ สำหรับการตัดสินใจในการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ สำหรับการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แต่สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็คือ นักลงทุนในกลุ่ม ค. จะถูกครอบงำได้ง่ายที่สุด โดยเฉพาะการครอบงำที่เกิดจากนักลงทุนกลุ่มในกลุ่ม ก. และนักลงทุนในกลุ่ม ข. โดยวิธีการครอบงำที่ว่านั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือ การโต้เถียงกัน หากแต่เกิดจากการตัดสินใจลงซื้อ-ขาย หลักทรัพย์ใด หลักทรัพย์หนึ่งของนักลงทุนในกลุ่ม ก. และนักลงทุนในกลุ่ม ข. ระหว่างที่มีการติดต่อสื่อสารในเครือข่าย เนื่องจากความเชื่อถือนักลงทุนในกลุ่ม ค. มีให้กับนักลงทุนในกลุ่ม ก. และนักลงทุนในกลุ่ม ข. ซึ่งอยู่ในฐานะสมาชิกเครือข่ายทางข่าวสารเช่นกัน

5.2.1 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวก

หลังจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำหน้าที่แสวงหาข่าวสาร (Information Seeker) พร้อมกับการตรวจสอบ (Re-check) รายละเอียดของข้อมูลข่าวสารต่างๆ แล้ว บุคคลเหล่านี้ก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (Sender) ด้วยการกระจายข่าวสารในลักษณะของการสร้างเครือข่ายในกลุ่มพวกของตนคือ นักลงทุนก็จะติดต่อสื่อสารกับนักลงทุนในห้องค้าเดียวกัน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ก็จะพูดคุยกับนายหน้าค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ในสำนักงาน หรือบริษัทเดียวกัน ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็จะทำการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันออกไป

ทั้งนี้ด้วยวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนคือ ต้องการยืนยันว่า ข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับมานั้น เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง และต้องการความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งของสมาชิกในเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน หรือ การทำหน้าที่นายหน้า หรือ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังมีวัตถุประสงค์ในการที่จะจำกัดการกระจายข้อมูลข่าวสารบางประเด็นไว้ในกลุ่มพวกของตน และต้องการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ไว้สำหรับกลุ่มพวกของตนเองเท่านั้น เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับ ซึ่งมักจะถูกให้คุณค่าว่า เป็นเรื่องที่สำคัญ และมีคุณภาพมากพอ ที่จะส่งผลต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์ กระทั่งก่อให้เกิดกำไร หรือ ขาดทุน แต่หากนำออกเปิดเผยอย่างไม่จำกัด คุณค่า ของความลับนั้นก็หมดไปทันที

อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวกของตนแล้ว การจับกลุ่มเครือข่ายนอกกลุ่มพวกของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเมื่อบุคคลเหล่านี้ต้องการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ รวมทั้งความจำเป็นในการที่จะต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ/หรือ ทำสนคตที่มีต่อข้อมูลข่าวสารนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุน หรือ เพื่อการทำหน้าที่นายหน้า หรือ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.2.2 การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารข้ามกลุ่มพวก

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า นอกเหนือจากการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในกลุ่มพวกของตนแล้ว การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารนอกกลุ่มพวกก็ถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ซึ่งส่งผลทำให้โลกก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารอย่างสมบูรณ์แบบ ข้อมูลข่าวสารถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์สำหรับการดำรงอยู่ของมนุษย์ในสังคม ขณะเดียวกันข้อมูลข่าวสารก็ยังสามารถนำมาเป็นอาวุธและสร้างความได้เปรียบให้กับผู้ที่สามารถกำหนด และควบคุมการแพร่กระจาย และการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารได้ ตัวอย่างของการใช้ข้อมูลข่าวสารเป็นอาวุธในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังเช่นที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระบุไว้ว่า ในวงการตลาดหุ้น ข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะข่าวลือ เพราะคนจะให้ความสำคัญกับข่าวลือมากกว่าข่าวจริงเสมอ นักลงทุนหนึ่งคนหนึ่งเคยบอกไว้ในทำนองว่า ข่าวที่เปิดเผยอย่างเป็นทางการจากตลาดหุ้น ฟังดูแล้วไม่มีความรู้สึก ไม่มีอารมณ์ ผู้ข่าวที่ปิดนิตปิดหน้อยไม่ได้

นักลงทุนมักจะอ่อนไหวกับข่าวลือ เป็นเรื่องของจิตวิทยามวลชน หากมีใครเริ่มพูดกันถึงเรื่องอะไร ก็มักจะมีการพูดถึงเรื่องนั้นต่อไป จนเกิดสิ่งที่เขาเรียกว่า มีน้ำหนก คนก็จะพยายามตีความไปเกี่ยวกับราคาหุ้นว่า มันจะขึ้นหรือลง และถ้าบังเอิญราคาของหุ้นนั้น เกิดขึ้นหรือลงจริงๆ คราวนี้ละ จะไม่มีใครฟังใครเพราะทุกคนจะเฮโลไปในทางเดียวกันหมด บรรดาผู้ลงทุนรายย่อยที่ตามแห่ก็ตกเป็นเหยื่อ กว่าที่รู้สึกตัวก็สายเสียแล้ว ในวงการหุ้นจึงเปรียบเทียบกับคนเหล่านี้เหมือนกับ แมลงเม่า ที่บินเข้าตอมกองไฟแล้วก็ตกลงมาตายในที่สุด (ความมั่งคั่ง ใครบ้างไม่อยากมี, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, พ.ศ. 2546 หน้า 81)

การติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกในลักษณะของเครือข่ายการสื่อสาร เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นนั้น จึงได้รับความนิยมจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพราะนอกจากจะได้ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนแล้ว บุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกเหล่านั้นยังเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ อีกด้วย และบ่อยครั้งที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลัก

ทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า บุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนนั้น คือ แหล่งที่มีของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่เข้าไปยังตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น

ผู้สื่อข่าวประจำตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มักจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก่อนบุคคลอื่น และบ่อยครั้งที่ข้อมูลข่าวสารที่มีการรายงานจากต้นสังกัดของผู้สื่อข่าว นั้นๆ คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง หรือ ล่าช้าเกินกว่าที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะรอได้ นอกจากนั้นการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตน ยังก่อให้เกิดประเด็นถกเถียง และความคิดที่กว้างขวาง ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การทำหน้าที่นายหน้า และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจต่อการทำหน้าที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น

5.3 ผลจากบริบททางเศรษฐกิจและบริบททางสังคม

แม้ว่า การแบ่งชนชั้นจะดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ดังเช่น “ศ.ดร.พัทธา สายหู” เขียนถึงการแบ่งชั้นสังคมในหนังสือเรื่อง “กลไกของสังคม” (พิมพ์ครั้งที่ 9 พ.ศ.2540) ตอนหนึ่งว่า

“ชั้นสังคมที่นิยมพูดกันในสมัยใหม่นี้ ไม่อ้างสวรรค์หรือเทวดาในการแยกชั้นวรรณะ แต่มักจำแนกกันตรงๆ ด้วยอำนาจเศรษฐกิจและการปกครอง ใครมีมากก็อยู่ชั้นสูง ใครมีน้อยก็อยู่ชั้นต่ำ ..... ในสังคมตะวันตกซึ่งก็เคยถือหลักอย่างไทย แต่ต่อมาการค้าขายเจริญมั่งคั่งพัฒนาด้วยอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ก็ทำท่าว่า จะยกย่องกันด้วยเงิน นักธุรกิจที่ทำอะไรๆ ก็สำเร็จ เงินทองไหลมาเทมาสามารถใช้เครื่องอุปโภคบริโภคราคาแพง ให้การศึกษาบุตรหลานได้สูงๆ ดีๆ มีอิทธิพลในหมู่ผู้มีอำนาจทางด้านอื่นๆ ได้. แต่ละกลุ่มมีฐานะศักดิ์ศรีต่างกัน เห็นได้ชัดด้วยลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ เช่นอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกายเครื่องใช้ไม่สอยอุปโภคบริโภค แม้กระทั่งสุดท้ายด้วยสำเนียงพูดจา กิริยามารยาท และอาจจำแนกด้วยความแตกต่างทางอาชีพด้วยในสังคมเดียวกันถ้ามีโอกาสที่กลุ่มหนึ่งจะมีอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือการปกครองมากกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มนั้นก็จะเป็นกลุ่มหรือชั้นที่สูงกว่าชั้นมาทันที..... พ่อค้าหรือผู้มีฐานะสามารถซื้อมือของกฎหมายได้ โดยไม่แยแสต่อผลร้ายทางด้านความเที่ยงธรรมของการปกครอง พ่อค้าก็เป็นเสมือนผู้ปกครองเอง.....ใครที่มีอำนาจ

เศรษฐกิจมากก็กลายเป็นคนรวย ผู้ที่มีอำนาจน้อยก็เป็นคนจน แบบอย่างชีวิตความเป็นอยู่เริ่มต่างกัน มีความดูถูกเหยียดหยัน ก็เกิดชนชั้นต่างกันขึ้นมาได้ในสังคม”

แต่จุดมุ่งหมายในการลงทุนของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ เพื่อให้ได้มาซึ่งอัตราผลตอบแทนสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง หรือ เพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด ณ ระดับอัตราผลตอบแทนหนึ่ง เช่นเดียวกันนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ที่ต้องการการทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดนั่นคือ สามารถแนะนำการลงทุนให้กับนักลงทุนได้อย่างถูกต้อง มีกำไร หรือ ขาดทุนน้อยที่สุด ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็ต้องการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า ขยายฐานนักลงทุนให้มากขึ้น รวมตลอดจนดูแลนักลงทุน และบริษัทจดทะเบียนให้ได้ดีที่สุด หากแต่วัตถุประสงค์ในการลงทุน การทำหน้าที่ และการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะเป็นไปในรูปแบบใด ย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม และบริบททางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเช่น

การแบ่งชนชั้นซึ่งดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ดังที่ “ศ.ดร.พทยา สายหู” เขียนถึงการแบ่งชั้นสังคมในหนังสือเรื่อง “กลไกของสังคม” (พิมพ์ครั้งที่ 9 พ.ศ.2540) ตอนหนึ่งว่า “ชั้นสังคมที่นิยมพูดกันในสมัยใหม่นี้ ไม่อ้างสวรรค์หรือเทวดาในการแยกชั้นวรรณะ แต่มักจำแนกกันตรงๆ ด้วยอำนาจเศรษฐกิจและการปกครอง ใครมีมากก็อยู่ชั้นสูง ใครมีน้อยก็อยู่ชั้นต่ำ .....ในสังคมตะวันตกซึ่งก็เคยถือหลักอย่างไทย แต่ต่อมากการค้าขายเจริญมั่งคั่งพัฒนาด้วยอุตสาหกรรม ก็ทำท่าว่า จะยกย่องกันด้วยเงิน นักธุรกิจที่ทำอะไรๆ ก็สำเร็จ เงินทองไหลมาเทมา สามารถใช้เครื่องอุปโภคบริโภคราคาแพง ให้การศึกษาบุตรหลานได้สูงๆ ดีๆ มีอิทธิพลในหมู่ผู้มีอำนาจทางด้านอื่นๆ ได้.....แต่ละกลุ่มมีฐานะศักดิ์ศรีต่างกัน เห็นได้ชัดด้วยลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ เช่น อาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกายเครื่องใช้ไม้สอยอุปโภคบริโภค แม้กระทั่งสุดท้ายด้วยสำเนียงพูดจา กิริยามารยาท และอาจจำแนกด้วยความแตกต่างทางอาชีพด้วยในสังคมเดียวกันถ้ามีโอกาสที่กลุ่มหนึ่งจะมีอำนาจทางเศรษฐกิจ หรือการปกครองมากกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มนั้นก็จะเป็นกลุ่มหรือชั้นที่สูงกว่าขึ้นมาทันที.....พ่อค้าหรือผู้มีฐานะสามารถซื้อมือของกฎหมายได้ โดยไม่แยแสต่อผลร้ายทางด้านความเที่ยงธรรมของการปกครอง พ่อค้าก็เป็นเสมือนผู้ปกครองเอง.....ใครที่มีอำนาจเศรษฐกิจมากก็กลายเป็นคนรวย ผู้ที่มีอำนาจน้อยก็เป็นคนจน แบบอย่างชีวิตความเป็นอยู่เริ่มต่างกัน มีความดูถูกเหยียดหยัน ก็เกิดชนชั้นต่างกันขึ้นมาได้ในสังคม”

หรือการสืบทอดค่านิยมแบบไทยๆ กระทั่งกลายเป็นปัญหาให้แก่ชาวไทยในปัจจุบันคือ คนไทยมีการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินน้อยกว่าคนในประเทศอื่น ยกตัวอย่างเช่น ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2541 (27 พ.ย.41) ซึ่งเป็นเวลาที่ประเทศไทย และเอเชียอยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจนั้น มาสเตอร์การ์ด ซึ่งเป็นบริษัทที่ให้บริการทางด้านบัตรเครดิต ได้แถลงผลการสำรวจทัศนคติในการใช้จ่ายของผู้บริโภคใน เอเชีย (Asian Ideals Survey) เกี่ยวกับการออมเงินและนิสัยในการใช้จ่าย จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5,420 คนใน 13 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย ออสเตรเลีย จีน ฮองกง อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไต้หวัน โดยผลจากการสำรวจชี้ว่า ผู้บริโภคชาวเอเชียมีความกังวลเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน ทั้งนี้ผู้บริโภคจาก ออสเตรเลีย (26%) นิวซีแลนด์ (25%) ประเทศไทย (20%) เกาหลี (19%) อินเดีย (18%) และฮองกง (18%) ไม่พอใจเกี่ยวกับการออมเงินของตนเอง ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า

ทั้งนี้เป็นเพราะค่านิยมของสังคมไทยในช่วงก่อนปี 2540 ประเทศไทยตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ ราคาอสังหาริมทรัพย์ถูกปั่นขึ้นไปจนสูงเกินความเป็นจริง รัฐบาลประกาศเปิดรับทุนจากนักลงทุนต่างชาติ พร้อมๆ กับการเปิดเสรีทางการเงินในปี พ.ศ.2537 และการเปิดเสรีทางการค้า ส่งผลทำให้การไหลเข้าของเงินสกุลต่างประเทศเพื่อเข้าลงทุนในประเทศไทย เป็นไปด้วยความสะดวก รวมทั้งการนำเข้าสินค้า และการเดินทางมีกระบวนการและขั้นตอนการจัดหาที่ง่ายขึ้น กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนา และเกิดการไหลบ่าของข้อมูลจากตะวันตกเข้ามายังประเทศไทยเป็นไปอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง การเผยแพร่ภาพ ข้อมูลวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวตะวันตก ตลอดจนการโฆษณาขายสินค้าตะวันตกมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ กระทั่งกลายเป็นคนไทยกลายเป็นทาสวัฒนธรรม และเห็นว่าการเลียนแบบต่างชาติเป็นสิ่งโก้เก๋ เหนือหมิ่นสินค้าตะวันตก จับจ่ายใช้สอยสินค้าฟุ่มเฟือย กระทั่งปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลได้ตัดสินใจประกาศนโยบายปรับลดภาษีนำเข้าให้กับสินค้าฟุ่มเฟือยคือ สินค้าที่มีหยั่ห้อย และมีราคาแพง ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่คนไทยนิยมเดินทางไปซื้อในต่างประเทศเช่น นาฬิกา กระเป๋าถือ เครื่องสำอาง กล้องถ่ายรูป ปากกา รวมทั้งเครื่องหนัง เพื่อแก้ปัญหาคนไทยนำเงินออกไปใช้จ่ายในต่างประเทศ กระทั่งก่อให้เกิดปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

คนไทยตกเป็นทาสลัทธิบริโภคนิยม รวมทั้งความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยในวัตถุ ซึ่งหลังไหลเข้ามาจากตะวันตก การเดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศ รวมทั้งการใช้สินค้าราคาแพงกลายเป็นแฟชั่น

และสามารถยกฐานะผู้ใช้จ่ายเป็นชนชั้นสูงของสังคม เพียงเพราะได้รับการนับหน้าถือตาจากผู้คนมากขึ้น กระทั่งกิจกรรมและสินค้าดังกล่าวได้กลายเป็นเส้นแบ่งทางชนชั้นของสังคมไทย ผู้คนจำนวนมากพยายามแสวงหาโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ และ/หรือ ดันรนหาซื้อสินค้าราคาแพง เพื่อหวังข้ามเส้นแบ่งไปสู่กลุ่มชนได้รับยกย่องว่า เป็นชั้นสูงของสังคม มีผู้คนจำนวนมากไม่น้อยที่ยอมทำงานหนัก เพียงเพื่อแลกกับทัวร์ต่างประเทศ เยวชนยอมกระทำผิดกฎหมาย หรือ ยอมกระทำการที่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี และศีลธรรมอันดีเพื่อแลกกับสินค้าราคาแพง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ และการถ่ายทอดด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ของครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงสถาบันทางศาสนาไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถสร้างศรัทธา และ/หรือ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง ขณะที่คนไทยจำนวนมากไม่น้อยตัดสินใจนำรายได้ในอนาคต (Future income) มาจับจ่ายใช้สอยก่อนเวลาอันควรโดยอาศัยการให้บริการของผู้ให้บริการบัตรเครดิตเป็นไปอย่างกว้างขวาง

ขณะที่ตัวเลขการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยของประเทศไทย ในช่วงเดือนกันยายน 2541 ยังคงอยู่ในปริมาณที่สูงกล่าวคือ มีมูลค่านำเข้ารวม 25.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดือนสิงหาคม 2541 จำนวน 2.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 9.69 จากสินค้าที่กระทรวงการคลังจัดให้ เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยรวม 17 กลุ่มสินค้า แต่ก็มีคนไทยกลุ่มหนึ่งที่พยายามหาเงินด้วยเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเองด้วยการการลงทุนซื้อ-ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยหวังว่าจะได้กำไรจากการลงทุนดังกล่าว

อย่างไรก็ตามภายหลังจากฟองสบู่แตก วิถีชีวิตคนไทยเปลี่ยนไปจากที่เคยมีเงินจับจ่ายใช้สอยได้คล่องมือ กลายเป็นความวิตกกังวลในเรื่องของรายได้ โดยสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชน ที่มีสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือนต่อสภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนของประชาชนไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543 จาก 18 จังหวัดทั่วประเทศ ประกอบด้วย เชียงใหม่ ลำพูน พิจิตร อุตรดิตถ์ อุตรธานี ไคราช ศรีสะเกษ มหาสารคาม ชัยภูมิ สระบุรี นครนายก กรุงเทพมหานคร อยุธยา ฉะเชิงเทรา เพชรบุรี ชุมพร สงขลา และพัทลุง พบว่า ระดับรายได้ของครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2542 นั้น โดยภาพรวมพบว่า สภาวะเศรษฐกิจระดับครัวเรือนยังอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนร้อยละ 53.1 เห็นว่า ระดับรายได้ยังคงเหมือนเดิม ส่วนที่เห็นว่ารายได้ลดลงอยู่ในร้อยละ 36.2 และที่เห็นว่ารายได้เพิ่มขึ้น มีเพียงร้อยละ 17.2

แม้จะไม่มีคามมั่นคงทางด้านรายได้ แต่ความต้องการสินค้าฟุ่มเฟือยยังคงมีอยู่ ธุรกิจเงินผ่อนจึงเติบโตขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมในการใช้จ่ายใช้สอยสินค้าฟุ่มเฟือยเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยมีเงินซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคาสูง มาเป็นการซื้อสินค้าที่มีราคาถูกลง ดังนั้นในปี พ.ศ.2544 ธุรกิจเข้าซื้อสินค้าเงินผ่อนรายหนึ่งของประเทศไทยคือ บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเริ่มดำเนินธุรกิจในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2533 มีลูกค้าเพิ่มขึ้นจาก 7 แสนรายในปี พ.ศ. 2543 เป็น 1 ล้านราย รวมทั้งมีรายได้จากดอกเบี้ย และเบี้ยปรับ รวมทั้งค่าธรรมเนียมในการให้บริการเพิ่มขึ้นจาก 9,000 ล้านบาทเป็น 18,000 ล้านบาท

ทั้งนี้ภายใต้ค่านิยมดังกล่าว ผนวกกับการดำรงอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยม (Capitalism) ของสังคมไทยในปัจจุบันนั้น ปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุนนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลมากระบบหนึ่งในโลก และสามารถเปลี่ยนรูปแบบของระบบตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศที่นำไปใช้ ดังนั้นลัทธิทุนนิยมจึงมีหลายรูปแบบ โดยที่สำคัญได้แก่ ทุนนิยมแบบพาณิชยกรรม ทุนนิยมแบบการเงิน ทุนนิยมแบบอุตสาหกรรม และทุนนิยมแบบประกอบการเป็นต้น (อ้างแล้วในบทที่ 4 หน้า 65)

ซึ่งจากบริบททางสังคม และความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ส่งผลทำให้เกิดการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งในกลุ่มพวกของตน และนอกกลุ่มพวกของตนเป็นไปในลักษณะที่จำกัด เช่น นักลงทุนในกลุ่ม ข. ซึ่งเป็นนักลงทุนที่ถูกเรียกว่า วีไอพี อันเนื่องมาจากมีปริมาณและมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ในระดับที่สูงมากนั้น จะถูกกันออกจากกลุ่มนักลงทุนทั่วไปจากห้องค้าหลักทรัพย์ โดยบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ทุกแห่ง จะจัดห้องพิเศษสำหรับนักลงทุนในกลุ่มนี้ แต่ก็ยังคงมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นปกติโดยอาศัยตัวกลาง และ/หรือ เครื่องมือสื่อสารประเภทต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ สื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งการพูดคุยแบบประจันหน้าในบางโอกาส

แม้ว่า ในสถานการณ์ทางสังคมของนักลงทุนบางกลุ่ม จะมีพื้นฐานที่เหมือนกันคือ ซื้อ-ขายหุ้นเป็นอาชีพหลัก แต่ทุกคนก็ยังคงต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เช่นเดียวกับนักลงทุนอื่น หากแต่มูลค่าการลงทุนได้กำหนดให้นักลงทุนในกลุ่มนี้ต้องแยกตัวออกจากกลุ่มนักลงทุนทั่วไป แต่ความต้องการข้อมูลข่าวสารของนักลงทุนในกลุ่มนี้ เพื่อนำไปเป็นปัจจัยประกอบการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ได้กลายเป็นกรอบที่บังคับให้

นักลงทุนทุกคน ต้องติดต่อสื่อสารกับทั้งบุคคลที่อยู่ในกลุ่มพวกของตน และบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนอย่างเลี่ยงไม่ได้

ขณะที่นักลงทุนในอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เน้นในการทำกำไรรายวันสำหรับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถูกกำหนดทางสังคมให้นักลงทุนในห้วงคำหลักทรัพย์ ให้เป็นพวก “หาตั้งค์ค่ากับข่าว” นั้น ก็จำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในกลุ่มพวก และบุคคลนอกกลุ่มพวกเช่นกัน แม้ว่า ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งรูปแบบและวิธีการจะอยู่ในลักษณะที่จำกัดอันเนื่องมาจากไม่สามารถเข้าถึงเครื่องมือ และ/หรือ อุปกรณ์การสื่อสารบางประเภทเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต สำหรับการตรวจสอบข่าวที่หลังไหลเข้าไปบนเครือข่ายแบบตลอดเวลา (Real Time) แต่นักลงทุนในกลุ่มนี้ก็ยังคงเป็นที่ต้องการของนักลงทุนในกลุ่ม ข. และนักลงทุนในกลุ่ม ก.

ส่วนนักลงทุนในกลุ่มแรกนั้น เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความต้องการเครือข่ายทางข่าวสารมากที่สุด แม้ว่า ปริมาณ และมูลค่าการลงทุนจะไม่มากเท่ากับนักลงทุนในกลุ่ม ข. แต่เนื่องจากศักยภาพของการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร การให้คุณค่าข่าว และความสามารถในการเลือกข่าวที่มีคุณภาพ รวมทั้งการมีเครือข่ายที่กว้างขวาง นักลงทุนในกลุ่มแรก จึงเป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีค่า และมีความหมายต่อห้วงคำหลักทรัพย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกิดมีข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นักลงทุนในกลุ่มนี้จะสามารถสร้างเครือข่ายเพื่อการตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอๆ

ทั้งนี้ นักลงทุน จะมีการพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลในหลาย ๆ ด้าน เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ อาจจะทำให้การเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันไป ดังนั้นจากบริบทสังคม ที่กำหนดให้สื่อมวลชน และกลุ่มผู้รับสาร จำเป็นต้องมีข้อมูลข่าวสารที่มากพอสำหรับการตัดสินใจนั้น ได้ก่อให้เกิดผลของการสื่อสารคือ นักลงทุนจะเกิดการกำหนดเรื่องพิจารณาและทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารในด้านความรู้สึก นักลงทุน อาจเกิดความรู้สึกวิตกกังวลหรือความมั่นใจในการลงทุนขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ในด้านพฤติกรรม นักลงทุนจะมีการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือมีการหยุดการซื้อขายหลักทรัพย์ได้

5.4 โครงสร้างเครือข่ายทางข่าวสาร

จากการศึกษาการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้การแสวงหาข่าวสาร การจับกลุ่มเครือข่ายมในกลุ่มพวก และการจับกลุ่มเครือข่ายนอกกลุ่มพวก ภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นอยู่กับอำนาจของบุคคล (Personal autonomy) ในการเลือก เมื่อต้องติดต่อกับเครือข่ายนั้น Jan Vandij กล่าวว่าเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา เนื่องจากเครือข่ายไม่ใช่อุปกรณ์เดียวที่จะซื้อหาหรือเปลี่ยนได้ง่าย แต่เครือข่ายเป็นสื่อที่มีลักษณะความเป็นระบบในตัวเอง ทั้งยังต้องรวมคุณสมบัติที่เกิดจากการนำไปใช้ของแต่ละเครือข่าย หรือแต่ละสังคม ด้วย เช่น สังคมของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเครือข่ายอาจมีผลต่ออำนาจของบุคคลในฐานะต่าง ๆ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เช่น ในฐานะพลเมือง อาจใช้เป็นสื่อในการแสวงหาหรือให้ข้อมูลตลอดจนแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองได้

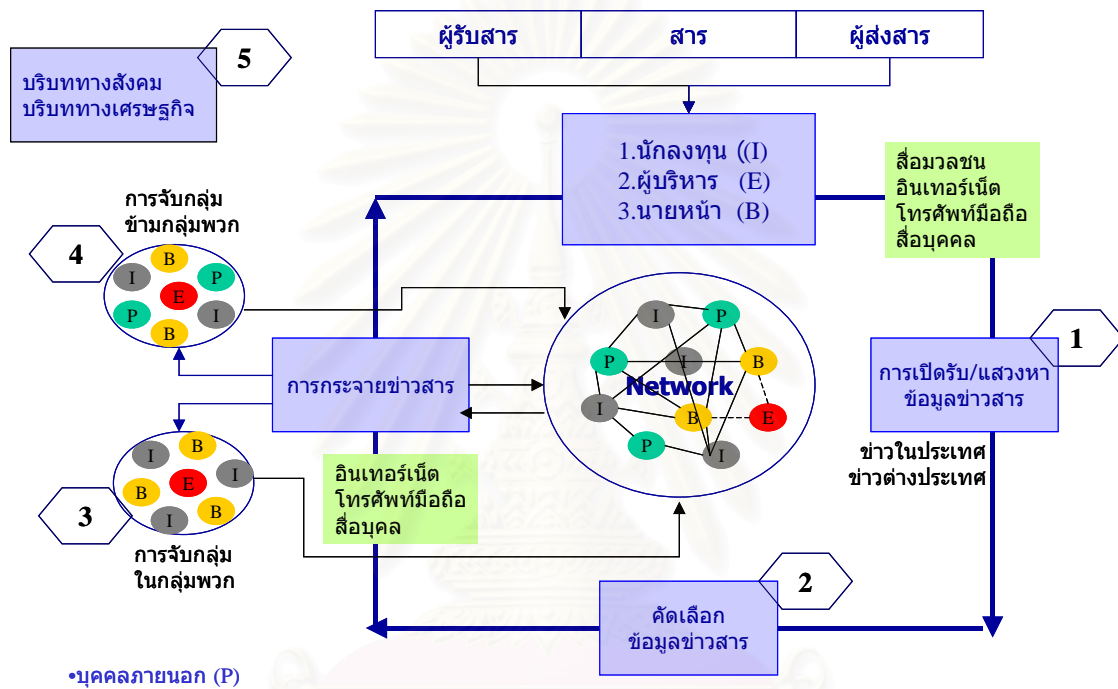
จากแผนภูมิกระบวนการประกอบสร้างเครือข่ายทางข่าวสารตามการศึกษาในครั้งนี้ เริ่มจากตัวสาร (ดูแผนภูมิที่ 5.1 ประกอบ) ซึ่งหมายถึงข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่อย่างมากมาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนักลงทุน (I) นายหน้าค้าหลักทรัพย์ (B) และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ (E) สามารถแสวงหา (Seeking) และเลือกจับ (Select) ในฐานะผู้รับสาร (Receiver) ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ มวลชน สื่ออินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ และสื่อบุคคล ได้มากเท่าที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวขึ้น-ลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ดังที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น

ดังนั้นบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงต้องมีการติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิดโดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ ที่มีอยู่ โดยข้อมูลข่าวสารเหล่านี้จะถูกนำมาประเมินคุณค่า พร้อมกับให้นิยามของคำว่า ข่าวคุณภาพเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ

5.4.1 กระบวนการประกอบสร้างเครือข่าย

แผนภูมิที่ 5.1

กระบวนการประกอบสร้างเครือข่ายทางข่าวสาร

ทั้งนี้หลังจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ จะนำประสบการณ์และทัศนคติส่วนตัวของตน เป็นปัจจัยในการให้นิยามข่าวที่มีคุณภาพ และประเมินคุณค่าข่าวเรียบร้อยแล้ว (ดูแผนภูมิที่ 5.1 ประกอบ) ก็จะเข้าสู่กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking) ซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าว นั้น จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และข่าวที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงินตลาดทุน ทั้งในในส่วนของข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศ และข่าวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ ที่กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้น

เมื่อสามารถคัดเลือกข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพ และการประเมินคุณค่าได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ก็จะตรวจสอบความถูกต้อง และ/หรือ

ตรวจสอบว่า มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริงตามที่มีการรายงานข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ สถานะของผู้ส่งสาร (Sender) ก็จะเริ่มขึ้นในขั้นตอนนี้ (ดูแผนภูมิที่ 5.1 ประกอบ) ด้วยการนำข้อมูลข่าวสารที่คัดเลือกไว้คือ ข่าวที่มีคุณภาพ และข่าวที่ได้รับการประเมินแล้วว่า มีคุณค่า ส่งเข้าไปยังเครือข่ายทั้งที่เป็นกลุ่มพวกของตน และเครือข่ายที่อยู่นอกกลุ่มพวก ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรศัพท์มือถือ รวมทั้งการพูดคุยแบบประจันหน้า กระทั่งส่งผลทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ทั้งในกลุ่มพวกของตน และนอกกลุ่มพวกของตน หรือข้ามกลุ่มพวก

ลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารดังกล่าวของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ได้กลายเป็นการจับกลุ่มสื่อสารที่มีรูปแบบที่ชัดเจนนั้น ได้กลายเป็นระบบเครือข่ายการสื่อสาร (Information Network) ขึ้นในที่สุด และภายใต้เครือข่ายการสื่อสารดังกล่าว ก็ยังถูกแยกออกตามลักษณะและวิธีการของการสื่อสาร เป็นชุมชนเครือข่ายการสื่อสารแบบเสมือนจริง ซึ่งเครือข่ายในลักษณะนี้จะเป็นการสื่อสารผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต และการติดต่อผ่านโทรศัพท์มือถือ และชุมชนเครือข่ายการสื่อสารแบบโครงสร้าง ซึ่งชุมชนในลักษณะนี้เกิดจากการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลคือ การพูดคุยแบบประจันหน้า

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ จะมีเครือข่ายการสื่อสารของแต่ละคนอยู่แล้ว แต่ทุกคนจะมีการพิจารณาว่า จะติดต่อกับสมาชิกคนใดในกลุ่มเครือข่าย หรือ ไม่ติดต่อกับใคร (ดูแผนภูมิที่ 5.1 ประกอบ) รวมทั้งยังเลือกรูปแบบการติดต่อกับสมาชิกในเครือข่ายทั้งที่อยู่ในกลุ่มพวกของตน และสมาชิกเครือข่ายที่อยู่นอกกลุ่มพวก ตลอดจนมีการตัดสินใจใช้เลือกความถี่ในการติดต่อสื่อสาร และจากการเข้าสังเกตการณ์ในห้องค้าหลักทรัพย์ของผู้ศึกษาวิจัยพบว่า นอกจากประสบการณ์ของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยที่ถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยในการประเมินคุณค่าข่าว การให้นิยามข่าวที่มีคุณภาพ และนำไปสู่กระบวนการแสวงหาข่าวสาร และเกิดการประกอบสร้างเครือข่ายทางข่าวสารในสุคนั้น บริบททางสังคม และบริบททางเศรษฐกิจ ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเครือข่ายทั้งที่อยู่ในกลุ่มพวก และเครือข่ายที่อยู่นอกกลุ่มพวกของตนอีกด้วย

กระบวนการประกอบสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นทุกวันโดยเฉพาะในระหว่างวันที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดทำการ และกระบวนการที่ว่านี้ ก็ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงวันละครั้ง แต่จะเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ครอบคลุมถึงการผลิตข้อมูลข่าวสารในโลกใบนี้ไม่หยุดนิ่ง และการขึ้น-ลงดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของข้อมูลข่าวสาร และนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ยังคงต้องการข้อมูลข่าวสารบนนิยาม การให้คุณค่า และ/หรือ การให้คำจำกัดความ เพื่อนำไปแสวงหาประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับตน และกลุ่มพวกของตน รวมทั้งเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่อยู่นอกกลุ่มพวก (ข้ามกลุ่ม)

การจับกลุ่มเครือข่าย

หลังจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ถูกเชื่อมโยงอย่างเป็นกระบวนการ กระทั่งก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายที่สมบูรณ์นั้น นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ ได้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มพวก และนอกกลุ่มพวก รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการขึ้น-ลง ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น

แผนภูมิการจับกลุ่มเครือข่ายข่าวสาร (แผนภูมิ 5.2) จะแสดงให้เห็นถึงช่องว่างทางการสื่อสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เกิดจากความแตกต่างทางด้านมูลค่าการลงทุน อันนำมาซึ่งสิทธิ และประสิทธิภาพในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ห้องค้าหลักทรัพย์จัดเตรียมไว้ให้กับนักลงทุน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มนักลงทุนออกเป็นกลุ่มย่อย ตามสภาพสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน ตามข้อกำหนดของห้องค้าหลักทรัพย์ที่ว่าด้วยมูลค่าการลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนซึ่งก่อนหน้านี้นี้ซึ่งมีการจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามปริมาณความต้องการข่าวสารนั้น

นักลงทุนในกลุ่มแรก ซึ่งเป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความต้องการปริมาณข่าวสารในแต่วันมากที่สุด จะถูกแยกออกเป็นกลุ่มย่อยรวม 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มนักลงทุนที่ไม่ได้รับสิทธิใช้ห้องรับรองพิเศษ ของห้องค้าหลักทรัพย์ ซึ่งตามแผนภูมิที่ 5.2 จะเรียกว่า เป็นนักลงทุนกลุ่ม ก. และนักลงทุนที่ได้สิทธิใช้ห้องรับรองพิเศษของห้องค้าหลักทรัพย์ ซึ่งตามแผนภูมิที่ 5.2 จะเรียกว่า นักลงทุนในกลุ่ม ข.

อยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ และสมาชิกเกือบทั้งหมดของกลุ่ม ก. ก็เลือกใช้โทรศัพท์มือถือสำหรับการติดต่อกับกลุ่ม ง.

สำหรับกลุ่ม ข. นั้น (แผนภูมิที่ 5.2) แม้จะได้รับสิทธิให้ใช้ห้องรับรองพิเศษ เนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางด้านการลงทุนที่สูงกว่านักลงทุนทุกกลุ่มที่อยู่ในห้องค้า แต่ก็ติดต่อกับกลุ่ม ก. ภายใต้วิธีการติดต่อสื่อสารในลักษณะที่หลีกเลี่ยงการพูดคุยแบบประจันหน้าคือ การใช้อีเมลหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์เช่นกัน แต่สำหรับการติดต่อกับกลุ่ม ค. และกลุ่ม ง. ซึ่งเป็นการติดต่อข้ามกลุ่มพวกนั้น สมาชิกของกลุ่ม ข. จะทำเพียงการติดตามความเคลื่อนไหวแบบห่างๆ เท่านั้น ขณะที่การติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มพวกของตนก็จะ เป็นไปแบบหลวมๆ

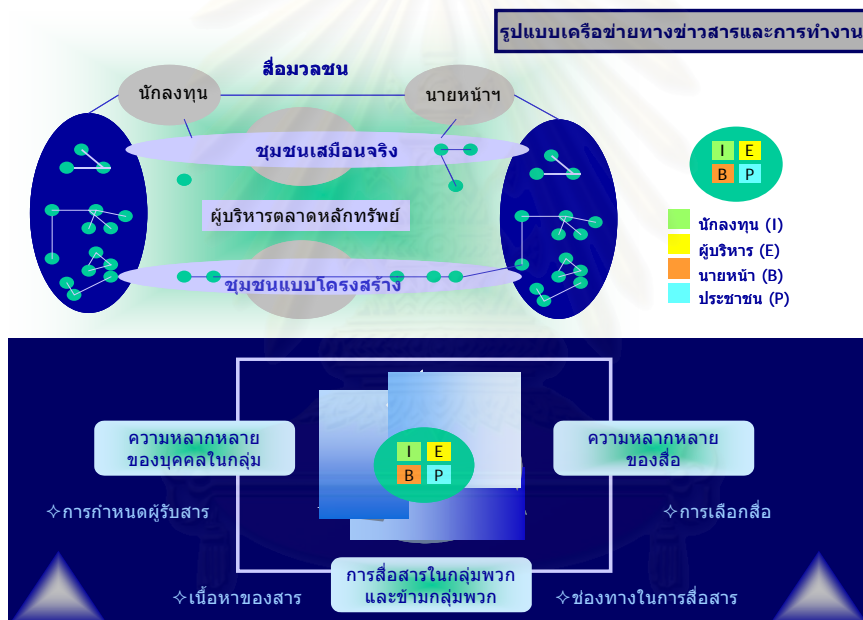
“การลงทุนในตลาดหุ้นนั้น นอกจากจะต้องเสี่ยงกับการขาดทุนแล้ว ยังเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายอีกด้วย ดังนั้นการเที่ยวได้โทรศัพท์ไปหาคนโน้นคนนี้ เพื่อสอบถามข่าว หรือ บอกข่าวที่เราได้รับมานั้น เป็นเรื่องที่อันตรายมาก เพราะการกระทำดังกล่าวอาจจะกลายเป็นว่า เราเร่งให้เขาตัดสินใจสั่งซื้อ หรือ สั่งขาย หลังจากที่ได้มีการพูดคุยกัน ซึ่งหากข้อมูลที่เราให้ไปผิดพลาดเขาก็จะเกิดความเสียหาย และเราก็จะไม่สามารถพูดคุยกับเขาได้อีกต่อไป แต่หากข้อมูลที่เราให้ไปถูกต้อง แต่เป็นข้อมูลอินไซด์ (ข้อมูลที่ยังไม่สามารถเปิดเผยได้ในเวลานั้น) และหากเขาถูกจับได้ ก็ต้องชดเชยมาถึงเรา ก็คงวุ่นวายพอสมควร ดังนั้นอยู่เฉยๆ หรือติดต่อแบบห่างๆ ดีที่สุด” นักลงทุนรายหนึ่งในกลุ่ม ข. กล่าวในการให้สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้วิจัย

ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ หรือ E (แผนภูมิที่ 5.2) จะอยู่ในลักษณะของการเฝ้ามองและจะไม่มี การติดต่อสื่อสารกับนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ โดยเฉพาะในสถานการณ์การเกิดขึ้นของข่าว “สหรัฐสั่งบอมบิรัก” โดยให้เหตุผลว่า มีเหตุการณ์ หรือ ข่าวในทำนองนี้เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนกลายเป็นเหตุการณ์ปกติ ประจำวัน นอกจากนี้ข่าว “สหรัฐสั่งบอมบิรัก” ที่มีการรายงานในประเทศไทยนั้น ยังเป็นข่าวที่ไม่ทันเหตุการณ์อีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวยืนยันว่า แม้จะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายนี้ แต่ก็พร้อมที่จะใช้มาตรการ และ/หรือ วิธีการต่างๆ เพื่อบริหารตลาดหลักทรัพย์ในลักษณะปกติอยู่ตลอดเวลา

กระบวนการสื่อสารในลักษณะดังกล่าว ซึ่งได้แปรสภาพเป็นเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์นั้น จะเกิดขึ้นตลอดเวลา และสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายสามารถปรับเปลี่ยนสถานภาพของตนเองให้อยู่ในฐานะผู้รับข่าวสาร หรือผู้ส่งข่าวสารได้ตลอดเวลาเช่นกัน

ระบบการทำงานของเครือข่ายทางข่าวสาร

แผนภูมิที่ 5.3

จากแผนภูมิดังกล่าว (แผนภูมิที่ 5.3) จะเห็นว่า นักลงทุน (I) และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ (B) จะยืนอยู่คนละฝ่าย โดยมีสื่อมวลชน ซึ่งจะทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอยู่ตรงกลาง ขณะที่ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น แม้จะอยู่ในกลุ่มเครือข่ายด้วย แต่ความสัมพันธ์ระหว่างนักลงทุนและนายหน้าค้าหลักทรัพย์ กับผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเป็นไปแบบหลวมๆ คือ ไม่มีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะกรณีที่เกิดข่าว “สหรัฐสั่งบอมบิอริก” ซึ่งเป็นข่าวที่ผู้วิจัยหยิบยกขึ้นเป็นกรณีศึกษา ขณะที่บุคคลซึ่งอยู่ภายนอกกลุ่ม (P) ก็จะถูกโยนเข้ามาอยู่ในกลุ่มเครือข่ายด้วย แม้ว่า จะไม่ผลได้ผลเสียกับบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นสมาชิกหลักของกลุ่มเครือข่ายนี้ หากแต่การติด

ต่อสื่อสารของนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ด้วยวิธีการและช่องทางต่างๆ นั้น ได้ก่อให้เกิดชุมชนการสื่อสารขึ้นจะในลักษณะของทั้งที่เป็นชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้าง

อย่างไรก็ตามความหลากหลายของบุคคลในกลุ่มเครือข่าย รวมทั้งความหลากหลายของสื่อและอุปนิสัยนิสัยที่แตกต่างกันระหว่างนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ด้วยตนเอง และความต่างกันที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์กับนักลงทุน กระทั่งก่อให้เกิดการสื่อสารแบบข้ามกลุ่มพวกของตนนั้น ระบบเครือข่ายทั้งหมดจะประกอบสร้างขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ นักลงทุน หรือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ แม้แต่บุคคลซึ่งอยู่นอกกลุ่มพวก จะต้องพร้อมใจกัน “กดปุ่ม” (แผนภูมิที่ 5.3) หรือ เริ่มกระบวนการประกอบสร้างไปพร้อมๆ กัน แม้สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมทั้งหมด หรือ มีส่วนร่วมเพียงบางคน แต่กระบวนการที่วานี้ ไม่สามารถที่จะขาดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้

5.4.2 รูปแบบและโครงสร้างระบบเครือข่าย

ทั้งนี้ภายหลังจากที่นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการถอดรหัส (Decoding) ข่าวสารที่ได้รับมา ในเวลาไล่เลี่ยกันบุคคลเหล่านี้ก็พร้อมจะส่งต่อข่าวสารนั้นไปยังบุคคลอื่น กระทั่งทำให้เกิดเป็นเครือข่ายข่าวสาร (Information Network) ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นอีก 1 ปรากฏการณ์ในยุคสังคมสารสนเทศกล่าวคือ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเป็นทั้งผู้แสวงหาข่าวสาร และ/หรือ ผู้รับข่าวสาร (Receiver) ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวสาร (Source) และผู้ส่งสาร (Sender) ไปในเวลาพร้อมๆ กัน

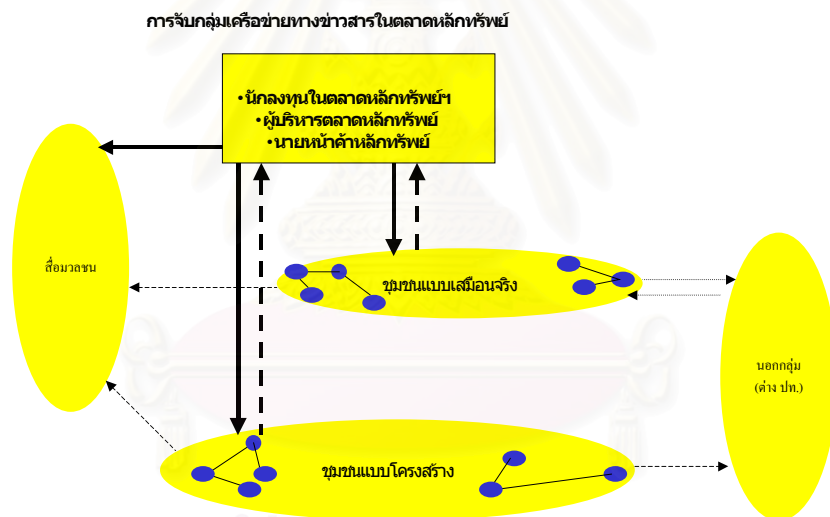
นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีการพิจารณาคัดเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ และ/หรือ สำหรับการทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (sender) ในลักษณะเดียวกับ กระบวนการคัดเลือกข่าวสารแบบ Gate Keeper และส่งข่าวสารเข้าสู่เครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้าง ในฐานะผู้ส่งสาร (Sender)

ทั้งนี้หากเป็นนักลงทุนที่อยู่ใน 2 สถานะพร้อมๆ กัน (ดูแผนภูมิที่ 5.4 ประกอบ) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วคือ เป็นทั้งผู้รับสาร (Receiver) และผู้ส่งสาร (Sender) นักลงทุนจะอาศัยอุปกรณ์ เครื่องมือ

และสื่อกลางเพื่อการสื่อสาร โดยขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ การศึกษา ความสนใจต่อข้อมูลข่าวสาร และมูลค่าการลงทุน สำหรับการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายของตนเองทั้งในชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้าง ขณะที่กลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น การทำหน้าที่ ในฐานะผู้รับสาร (Receiver) และผู้ส่งสาร (Sender) จะอาศัยอุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อกลางทุกชนิดที่มีอยู่ติดต่อกับชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้าง ที่อยู่ในเครือข่าย โดยขึ้นอยู่กับความเคลื่อนไหวขึ้น-ลง ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เป็นหลัก

แผนภูมิที่ 5.4

การสร้างชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้าง ของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง

เครื่องมือสื่อสาร = อินเทอร์เน็ต , โทรฯ มือถือ , สื่อบุคคล , สื่ออื่น (โทรศัพทดาวเทียม)

ประเทศไทย นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังกล่าว (ดูแผนภูมิที่ 5.4 ประกอบ) คือ การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร เพื่อลงทุน (ซื้อ-ขาย) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ กระทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากชุมชนแล้วนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด จะส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ และบทบาทของเครือข่ายสื่อที่เพิ่มขึ้น กระทั่งก่อให้เกิดเป็นสังคมใหม่ขึ้น ซึ่ง Jan van Dijk เรียกขานปรากฏการณ์นี้ว่า “network society” หรือสังคมเครือข่าย ที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 20 และได้เข้ามาแทนลักษณะสังคมที่เรียกว่าสังคมมวลชน หรือ mass society (Jan van Dijk : society network, 1999)

ปรากฏการณ์บนระบบเครือข่ายทางข่าวสารของ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่นอกจากจะก่อให้เกิดชุมชนเสมือนจริง และชุมชนแบบโครงสร้างขึ้นใหม่แล้ว ยังสามารถทำลาย อาณาเขต และ/หรือ เขตแดนของการสื่อสาร พร้อมๆ สามารถเดินทางข้าม “มิติเวลา” และ “มิติระยะทาง” ที่เคยเป็นข้อจำกัดของของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผ่านโทรศัพท์มือถือ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบนเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น การที่ห้องค้าหลักทรัพย์ มีข้อมูลข่าวสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้บริการลูกค้า และใช้การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปยังสำนักงานสาขาที่อยู่ในต่างจังหวัด โดยพนักงานในสำนักงานสาขานั้นๆ สามารถใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการติดตาม ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุ หรือบริษัทหลักทรัพย์ ไม่ต้องจ้างบุคลากรเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งข่าวที่เกิดขึ้น ในทิวภูมิภาคของโลกกลับมายังประเทศไทย

หรือ กรณีที่บริษัทหลักทรัพย์ upload (นำขึ้นเผยแพร่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต) ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มและความน่าจะเป็นของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งข้อมูลทางเทคนิค (หลักทรัพย์) ไว้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้หน้าค้าหลักทรัพย์ในสังกัดของตัวเอง ที่มีอยู่ทั่วประเทศสามารถ download (เรียกดู) ข้อมูลดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์ศึกษา ประกอบการตัดสินใจในการทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และ/หรือ สามารถส่งต่อให้กับนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้ทุกสถานที่ (ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่) โดยไม่จำกัดว่า จะต้องเป็นเวลากลางวัน หรือกลางคืน ทั้งนี้ van Dijk ได้กล่าวถึงเรื่อง “มิติระยะทาง” และ “มิติเวลา” ไว้ใน society network แม้จะไม่ได้ใช้คำว่า “มิติ” แต่เขาก็กล่าวอย่างชัดเจนว่า วิวัฒนาการ หรือการปฏิวัติการสื่อสารตั้งแต่ยุคแรกๆ จนถึงศตวรรษที่ 20

นั้น เป็นเรื่องของการทลายกำแพง ที่ถือว่าเป็นข้อจำกัดสำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ในสังคม อันเป็นการสื่อสารข้ามมิติระยะทาง และมิติเวลาไปพร้อมๆ กัน

ดังนั้นแม้นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จะมีพฤติกรรมการลงทุน (Behavior) ที่แตกต่างกัน หรือ นายหน้าค้าหลักทรัพย์จะมีวิธีสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมือนกันกับนักลงทุน หรือ ภายใต้ข้อบริบททางกฎหมายที่กำหนดให้ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องมีบุคลิกลักษณะ และท่าทาง ที่สุ่มเยือกเย็น (ดูแผนภูมิที่ 5.2 ประกอบ) และไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ สถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลในทางลบ หรือ ส่งผลในทางบวกต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แต่เมื่อบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม จำเป็นต้องข้องแวะอยู่ในสังคม หรือ อยู่ในกลุ่มเดียวกัน รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ แสวงหาประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ความเกี่ยวพันที่เกิดขึ้นในแง่มุมมองของการติดต่อข่าวสาร กระทั่งกลายเป็นเครือข่ายทางข่าวสารขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่น่าสนใจติดตามการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น หากโครงสร้างของสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่ง จะด้วยเพราะปัจจัยทางการเมือง หรือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจก็ตาม

5.5 ข้อกำหนดรูปแบบ (Pattern) การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสาร

ภายใต้การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่แม้จะดูเหมือนว่า เกิดขึ้นตามความต้องการของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามธรรมชาติ หรือ ตามที่ปกติวิสัยของผู้ที่ผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ผู้ศึกษาวิจัยพบว่า การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารนั้นมี รูปแบบ หรือ Pattern อย่างชัดเจน อันได้แก่

5.5.1 การการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์

การซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นปัจจัยหลักทำให้เกิดกระบวนการประกอบสร้างเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่การซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยทั้งสองหน่วยงานจะทำหน้าที่วางนโยบายกำกับดูแลในเรื่องการออกหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์การซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ รวมถึงการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ และการป้องกันกักรกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ขณะที่ในส่วนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ก็จะมีกรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ เป็นตัวแทนของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในฐานะผู้บริหาร โดยจะรับนโยบายจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. ไปดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายนั้นๆ รวมทั้งบริหารกิจการตลาดหลักทรัพย์

การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงต้องดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดดังกล่าว โดยที่ข้อกำหนดต่างๆ นั้น ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ สามารถแก้ไขเพิ่มเติม และ/หรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เช่น ข้อกำหนดในการซื้อขายหลักทรัพย์แบบ net settlement ที่ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ได้ร่วมกันกำหนดให้มีขึ้น และนักลงทุนใช้เป็นรูปแบบในการสั่งซื้อ-ส่งขายหลักทรัพย์ กระทั่งส่งผลทำให้มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2546 อยู่ในระดับที่มากกว่า 5.9 หมื่นล้านบาทนั้น ถูกคาดเดาจากสังคมว่า ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์อาจจะมีคำสั่งยกเลิกรูปแบบการซื้อขายในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากส่งทำทำให้มีการซื้อขายในลักษณะที่เกินจริง ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่งผลทำให้การติดต่อสื่อสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในลักษณะของเครือข่ายการสื่อสาร อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่มีอยู่ และได้

5.5.2 การกำกับดูแลการสื่อสาร

โครงสร้างการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ความเร็ว ความถูกต้อง สิ่งที่ถูกนำเสนอทำขึ้น และสมาชิกในกลุ่มพึงพอใจ เป็นปัจจัยที่ต้องเกี่ยวข้อง ซึ่งโครงสร้างการติดต่อสื่อสารในลักษณะนี้ ช่วยให้นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินการติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้นที่สำคัญ

คือ โครงสร้างการติดต่อสื่อสารแบบทุกช่องทาง (All-channel) ที่ยอมให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนมีกิจกรรมการติดต่อสื่อสารแบบเครือข่าย และสมาชิกสามารถจะเชื่อมต่อกันและกันได้อย่างเสรีคือ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะสื่อสารกับใคร สื่อสารกับสมาชิกในกลุ่ม หรือ นอกกลุ่ม ก็สามารถทำได้ ทั้งนี้เครือข่ายในรูปแบบของทุกช่องทาง (All-channel) เกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุด เพราะสามารถทำให้นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพอใจมากกว่าการติดต่อสื่อสารในรูปแบบอื่น แต่ไม่ว่าการติดต่อสื่อสารของนักลงทุน และนายหน้าค้าหลักทรัพย์จะเป็นไปในรูปแบบใด ล้วนต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ทั้งสิ้น

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีข้อห้ามในการห้ามไม่ให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้ถือซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์สื่อสารข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความใดที่ทำให้บุคคลอื่นๆ สำคัญผิด ในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานหรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทหรือนิติบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ นอกจากนั้นการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า หลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้น หรือลดลง เว้นแต่จะการเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้วก็ไม่สามารถดำเนินการได้ รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวลือ ซึ่ง พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 ใช้คำว่า “ข่าวอันเป็นความเท็จให้เลื่องลือ” จนอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงหรือลดลง

5.5.3 อุปสงค์ทางด้านข่าวสารของนักลงทุน

นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ขึ้นอยู่กับความมีเหตุมีผล (Rationality) ของการตัดสินใจ ซึ่งปัญหาเรื่องของการมีเหตุมีผลเป็นปัญหาควบคู่กันกับเรื่องของการตัดสินใจนั่นเอง เมื่อผู้ที่ทำการตัดสินใจได้ตัดสินใจออกมาแล้ว ผู้ที่จะทำการปฏิบัติตามหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อาจจะมีความเห็นว่า การตัดสินใจนั้นอาจจะไม่มีเหตุผลเพียงพอก็เป็นได้เพราะว่ามีเหตุมีผล หรือ Rationality นั้น มีความเข้าใจในหลายกรณีต่างกัน (Churchman, 1968) เพราะโดยทั่วไปแล้วความมีเหตุมีผลนั้นมักจะเป็นการมองลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการ (Means) ควบคู่กับจุดหมาย (end) หมายถึงว่า วิธีการนี้จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้หรือไม่ หากว่าความสัมพันธ์

ระหว่างวิธีการไปสู่เป้าหมายเป็นไปด้วยดี ก็หมายความว่ามีความมีโอกาสที่เหมือนกันและกัน นั่นคือมีเหตุแล้วนำไปสู่ผลที่ต้องการ

แต่การตัดสินใจติดต่อสื่อสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในหลายกรณี ไม่เป็นไปตามแบบของความสำเร็จที่กล่าวมาแล้วก็เป็นได้ เช่น ถ้าหากการมีเหตุมีผลเป็นแบบ Objectively ก็มักใช้ในกรณีที่ว่าการตัดสินใจเป็นไปในกรณีที่ต้องการจะหาจุดสูงใดในค่านิยมที่เป็นอยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ส่วนความสำเร็จมีผลในแง่ของ Subjectively ก็จะใช้สถานการณ์ที่การตัดสินใจจะหาจุดสูงสุดในการที่จะเปรียบเทียบกับความรู้ที่มีอยู่ในขณะนั้น การตัดสินใจอาจจะเป็น Consciously Rational ในกรณีนี้ ใช้การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงวิธีการไปสู่เป้าหมายเป็นไปอย่างรู้สำนึกอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารซื้อ-ขายหลักทรัพย์เป็นการตัดสินใจในอย่างหนึ่ง โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยมากมาย ซึ่งนักลงทุนอาจมีเกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจแตกต่างกัน เพราะนักลงทุนบางคน พยายามเลือกทางเลือกหรือตัดสินใจที่คิดว่าดีที่สุด เป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดแล้ว ซึ่งไม่มีทางเลือกอื่นที่นอกเหนือไปจากนี้แล้ว นักลงทุนบางประเภทอาจเลือกตัดสินใจในทางเลือกที่ไม่ค่อยพึงพอใจนัก เพราะอาจเกิดมาจากสถานการณ์บางอย่างบีบบังคับให้เลือกตัดสินใจติดต่อสื่อสาร

ทั้งนี้เพื่อพยายามที่จะหาวิธีที่สร้างความสูญเสียให้กับตนเองน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้เพราะการลงทุนซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในแต่ละครั้ง ภาวะของตลาดหลักทรัพย์ในแต่ละวัน หรือในแต่ละชั่วโมง อาจจะมีทั้งสภาวะตลาดที่แน่นอน และสภาวะตลาดที่ไม่แน่นอน เพราะถ้าหากสภาวะตลาดมีความแน่นอนหรือเป็นปกติ ไม่มีความผันผวน จะทำให้นักลงทุนสามารถที่จะกำหนดและคาดเดาผลลัพธ์ที่จะออกมาได้อย่างแน่นอน

สำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น นักลงทุนพอที่จะประเมินได้ว่า ภาวะของตลาดในแต่ละชั่วโมง ไม่มีความแน่นอน และผันผวนได้ตลอดเวลา ดังนั้นความต้องการการเปิดรับและการแสวงหาข้อ

มูลข่าวสาร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการตัดสินใจลงทุน หรือ การทำหน้าที่นายหน้าค้าหลักทรัพย์ รวมทั้งการบริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.5.4 ช่องว่างทางข่าวสารและความไม่เท่าเทียมกัน (Information Gap and Inequity)

ความแตกต่างของทักษะทางการสื่อสารระหว่างนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีฐานะทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสารล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิด ช่องว่างทางสารสนเทศและความไม่เท่าเทียมกันทั้งสิ้น

การเกิดช่องว่างทางสารสนเทศและความไม่เท่าเทียมกันของ นักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารที่แตกต่างกันนั้น เกิดจากทักษะของการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น นักลงทุนในกลุ่มที่สอง ไม่กล้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งระบบข่าวออนไลน์ โดยให้เหตุผลว่า กลัวจะเกิดความเสียหายกับอุปกรณ์ และจะสร้างความเดือดร้อนให้กับนักลงทุนรายอื่น รวมทั้งพฤติกรรม ความสามารถในการเข้าถึงตัวสื่อ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสาร ความถี่ และปริมาณให้กับนักลงทุนได้เป็นอย่างดี

นอกจากความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการติดต่อสื่อสารกันในลักษณะของเครือข่ายในลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การสร้างเครือข่ายการสื่อสารของนักลงทุนที่มีข้อจำกัดดังกล่าว จะทำได้ยากเพราะนักลงทุนรายอื่นไม่ต้องการติดต่อสื่อสารด้วย เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารที่พร้อมจะแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่นในปริมาณที่ไม่มากพอ และไม่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยทางเทคนิคต่อการปรับตัวขึ้น-ลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จนกระทั่งการเปิดรับและการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต้องเป็นไปในลักษณะของการพึ่งพานักลงทุนในห้วงคำ รวมทั้งนายหน้าค้าหลักทรัพย์ด้วยวิธีการสื่อสารแบบประจันหน้าได้ก่อให้เกิดความแตกต่างกับนักลงทุนที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัยทางด้านเทคนิค ที่ได้มาจากการศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องพื้นฐานการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างสิ้นเชิง

5.6 ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ จากห้องค้าหลักทรัพย์เพียงแห่งเดียว และกลุ่มผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์เพียง 2 คน ดังนั้น ผลการวิจัยจึงอาจไม่ใช่ข้อสรุปถึงการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยทั่วๆ ไป แต่อาจจะนำไปใช้อธิบายถึงกระบวนการในการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการให้คุณค่าข่าว และการกำหนดนิยามข่าวที่มีคุณภาพ รวมทั้งการแสวงหาข่าวสาร เพื่อนำไปจับกลุ่มเครือข่ายภายใต้บริบททางสังคมและบริบททางเศรษฐกิจในกลุ่มอื่นๆ ได้

5.7 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและงานวิจัยอื่นๆ อาจจำแนกได้ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ ในห้องค้าหลักทรัพย์อื่นๆ โดยเฉพาะห้องค้าหลักทรัพย์ที่อยู่ตามหัวเมืองหลักในแต่ละภาคของประเทศไทย และทำที่ของผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อกลุ่มเครือข่ายที่เกิดขึ้นในห้องค้าหลักทรัพย์นั้นๆ เพื่อศึกษาถึงกระบวนการและขั้นตอน รวมทั้งความเหมือนและความต่างของการจับกลุ่มเครือข่าย อันจะสามารถทำให้สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา การจับกลุ่มเครือข่ายของบุคคลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ต่างสถานะ ซึ่งในอนาคตหากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการขยายฐานนักลงทุนได้มากขึ้น และบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ขยายธุรกิจของตนตามฐานนักลงทุน พร้อมๆ กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการปรับโครงสร้างขึ้นรองรับการขยายฐานนักลงทุนและบริษัทจดทะเบียน ควรมีการศึกษาการจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักลงทุน กลุ่มนายหน้าค้าหลักทรัพย์ และกลุ่มผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในแนวลึกที่แตกต่างกันไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชนิษฐา บัวเทศ. ข่าวลือในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน. ปริญญาามหาบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541

จิรัตน์ สังข์แก้ว. การลงทุน พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

จรรยา สุภาพ. ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

ชลดา เสริมนิภารัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการสื่อสารของนักลงทุนกับการตัดสินใจซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. โลกาวัตกรกับอนาคตของประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร : หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, 2537

ณรงค์ สุทธิรักษ์ รายการวิทยุ “เล่นกับเงิน” องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) FM 96.5 MHz 2544 – 2545

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ความมั่งคั่ง ใครบ้างไม่อยากมี. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร 2546

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. อยากอ้วน, กรุงเทพมหานคร 2544.

ธนิดา จิตรน้อมทรัพย์. การจัดการการเงิน.: พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2543

นราทิพย์ ชูติวงศ์. เศรษฐศาสตร์การจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. สังคมไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง. คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา (ผสพ.), กรุงเทพมหานคร: 2539.

นิเวศน์ เหมวชิราวรากร. ตีแตก. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน) 2543.
ประพันธ์ เสวตนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. หลักเศรษฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

ปัญญา เปรมปรีดี. มาเล่นหุ่นกันเถอะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ดี เอล เอส, 2545.

พัทธา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540

เพ็ญทิพย์ จิรพินธุสรณ์. พฤติกรรมแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต การสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

มหาวิทยาลัยพายัพ. The Evolution of the Information Age,

http://www.payap.ac.th/~ppat/cs323/mis144/mis4_1144.doc. เชียงใหม่ : 2546

ลดาวัลย์ ไทยธัญญาณิช. นโยบายและวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ววรรษมน เสาวคนธ์เสถียร. การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย กับสมัยรัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา โดยหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

ศิริธร รุ่งฉาย. การสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลัก
ทรัพย์ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปี 2540. ปรินซ์นิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ รายงานการวิจัยเรื่องการพยากรณ์ความแพร่หลาย ของการใช้อินเทอร์เน็ต
เน็ตในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2543 – 2548. http://www.info.tdri.or.th/r2_cov.htm.
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) กรุงเทพมหานคร : 2542

สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. พฤติกรรมผู้บริโภคและภาพพจน์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
ปรินซ์นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สมพงษ์ อรพินท์. เศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, 2539.
สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม. เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. นนทบุรี: เพชรรุ่งการพิมพ์,
2544.

สิทธิพร ต้นปัทมดิลก. การคัดเลือกข่าวสารของนักวิเคราะห์ในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย. ปรินซ์นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.

สำนักข่าวสารอเมริกัน การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารมวลชน และการสื่อสารผ่านตัวกลาง
คอมพิวเตอร์. <http://www.utexas.edu/coc/adv/research/topics.html>.
กรุงเทพมหานคร : 2545

สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). กลยุทธ์กับหายนะเศรษฐกิจไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3, โครงการ
การวิจัยทรรศน์, กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน), 2540.

โสภณ ด่านศิริกุล. คัมภีร์หุ้น ได้เวลาคว้าโอกาสที่จะรวย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เอเชีย
เพรส, 2545.

อัลวิน ทอฟฟเลอร์. คลื่นลูกที่สาม (ฉบับแปล), พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: Global Brand,
2533.

ภาษาอังกฤษ

Donna L. Hoffman and Thomas P. Novak, Computer Mediated Computer: CMC, 1995

Everett M. Rogers and D.Lawrence Kincaid, Communication network : Toward New Paradigm for Research, The Free Press, 1980

Jan Van Dijk, The Network Society : Social Aspect of New Media, SAGE Publication Ltd, 1999

Manuel Castells, The Culture of Real Virtuality, 1996

Werner J. Severin และ James W. Tankard : Communication Theory : Origins, Methods, And Ueses in the Mass Media (Fifth Edition)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 การให้นิยามคุณค่าข้าว คุณภาพข้าว ข้าวที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่ม	การให้นิยาม "ข้าวที่มีคุณค่า"										การให้นิยาม "ข้าวที่มีคุณภาพ"					ข้าวที่ส่งผลกระทบต่อ								การให้คุณค่าแก่อุปกรณ์ที่นำเสนอ			
																ความมั่นคง		เศรษฐกิจ		สังคม		การเงินตลาดทุน					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	ใน ปท.	ต่าง ปท.	ใน ปท.	ต่าง ปท.	ใน ปท.	ต่าง ปท.	ใน ปท.	ต่าง ปท.	อินเทอร์เน็ต	โทรศัพท์มือถือ	สื่อมวลชน	สื่อบุคคล
1. นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ																											
2. นายหน้าค้าหลักทรัพย์																											
3. ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ฯ																											

ตารางที่ 8 ช่องทางการติดต่อกับสื่อบุคคลและวิธีการเลือกใช้สื่อสำหรับการติดต่อระหว่างบุคคลแบบประจักษ์หน้า โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต สื่อมวลชน

กลุ่ม	ช่องทางการติดต่อ								วิธีการติดต่อ และกลุ่มบุคคลที่ติดต่อ						ผลที่เกิดจากการตัดสินใจ		หมายเหตุ
	ประจักษ์หน้า		โทรศัพท์มือถือ		อินเทอร์เน็ต		สื่อมวลชน		ในกลุ่มเครือข่าย			นอกกลุ่มเครือข่าย			สำเร็จ	ล้มเหลว	
	ใช้	ไม่ใช้	ใช้	ไม่ใช้	ใช้	ไม่ใช้	ใช้	ไม่ใช้	นักลง ทุน ด้วย กัน	ผู้ บริหาร ตลาดฯ	บุคคล ภายนอก	นักลง ทุน ด้วย กัน	ผู้ บริหาร ตลาดฯ	บุคคล ภายนอก			
1. นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ																	
2. นายหน้าค้าหลักทรัพย์																	
3. ผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์ฯ																	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายณรงค สุทธิรักษ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษาปี 2527 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยบรรณารักษะบริหาร และผู้อำนวยการฝ่ายคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ผู้ดำเนินรายการ “เล่นกับเงิน” สถานีวิทยุองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) FM 96.5 MHz

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย